

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Michaëlis, Karin.

Titel | Title:

Lille unge Kone.

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : Gyldendalske Boghandel, 1921

Fysiske størrelse | Physical extent:

197 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

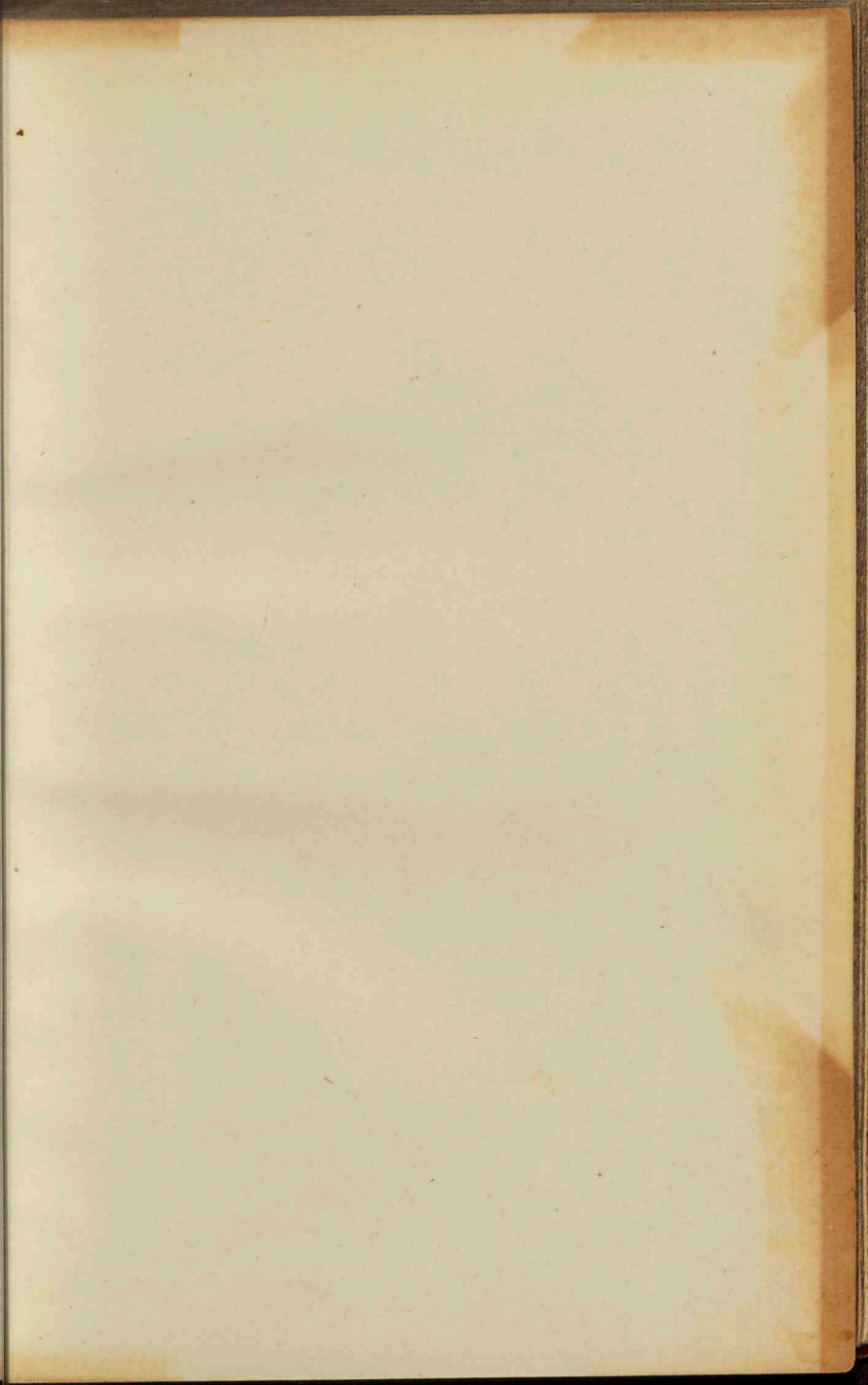
57. - 218

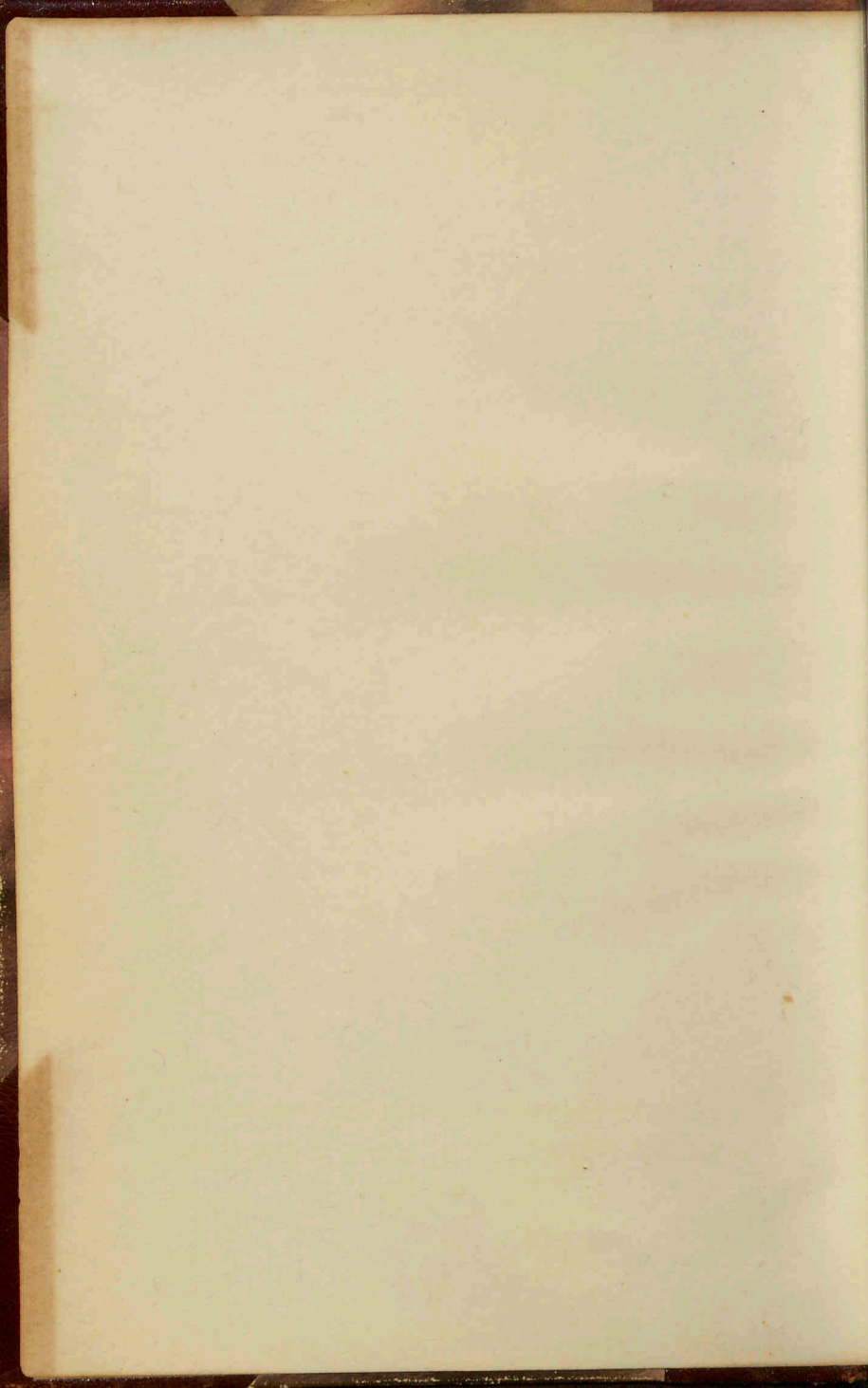
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

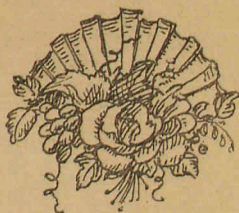
130024035779

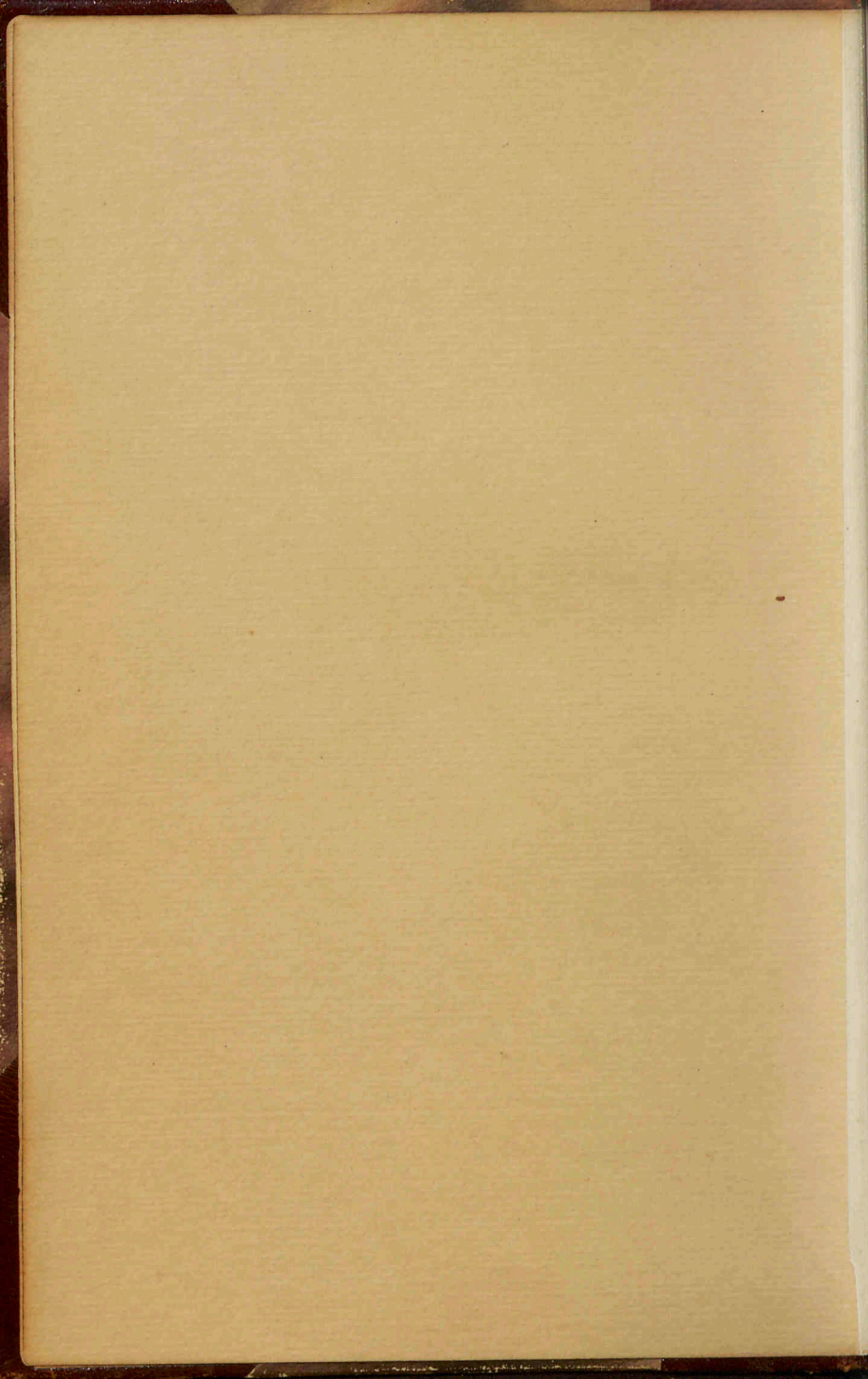

KARIN MICHAËLIS
LILLE UNGE KONE

Apr 22 - 1881

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
MDCCCCXXI

LILLE UNGE KONE

KARIN MICHAËLIS

- BARNET. Fortælling (1902). 2. Oplag 1902.
LILLEMOR. Fortælling (1902). 3. Oplag 1904.
HELLIG ENFOLD. Fortællinger. 1903.
SØNNEN. Fortælling. 1903.
GYDA. Fortælling. 1904.
MUNKEN GAAR I ENGE. Fortælling. 1905.
DE SMAA MENNESKER. 1906.
TOMMELISE. Fortælling. 1906.
KYLINGESORGER. Fortællinger. 1907.
OVER AL FORSTAND. Fortælling. 1907.
BETTY ROSA. En ung Kvindes Roman. 1908.
TRO SOM GULD. Fortælling. 1909.
DEN FARLIGE ALDER. Breve og Dagbogsopteg-
nelser (1909). 9. Oplag. 1913.
ELSIE LINDTNER. 1912.
BOGEN OM KÆRLIGHED. 1912.
GREV SYLVAINS HÆVN. 1913.
GLÆDENS SKOLE. 1914.
HJERTETS DRØMME. Fortællinger. 1915.
EN MO'RS ØJNE. Skuespil i 4 Akter. 1916.
ATTER DET SKILTE —. Novelle. (1918). 3. Oplag.
1918.

KARIN MICHAËLIS OG JOOST DAHLERUP

DANSKE FOREGANGSMÆND I AMERIKA. Med
Illustrationer. 1911.

KARIN MICHAËLIS

LILLE UNGE KONE

GYLDENDAĽSKE BOGHANDEL - NORDISK
FORLAG - KJØBENHAVN - KRISTIANIA
BERLIN - LONDON - MDCCCCXI

COPYRIGHT 1921 BY GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

OPLAG 1500 EKSEMPLARER

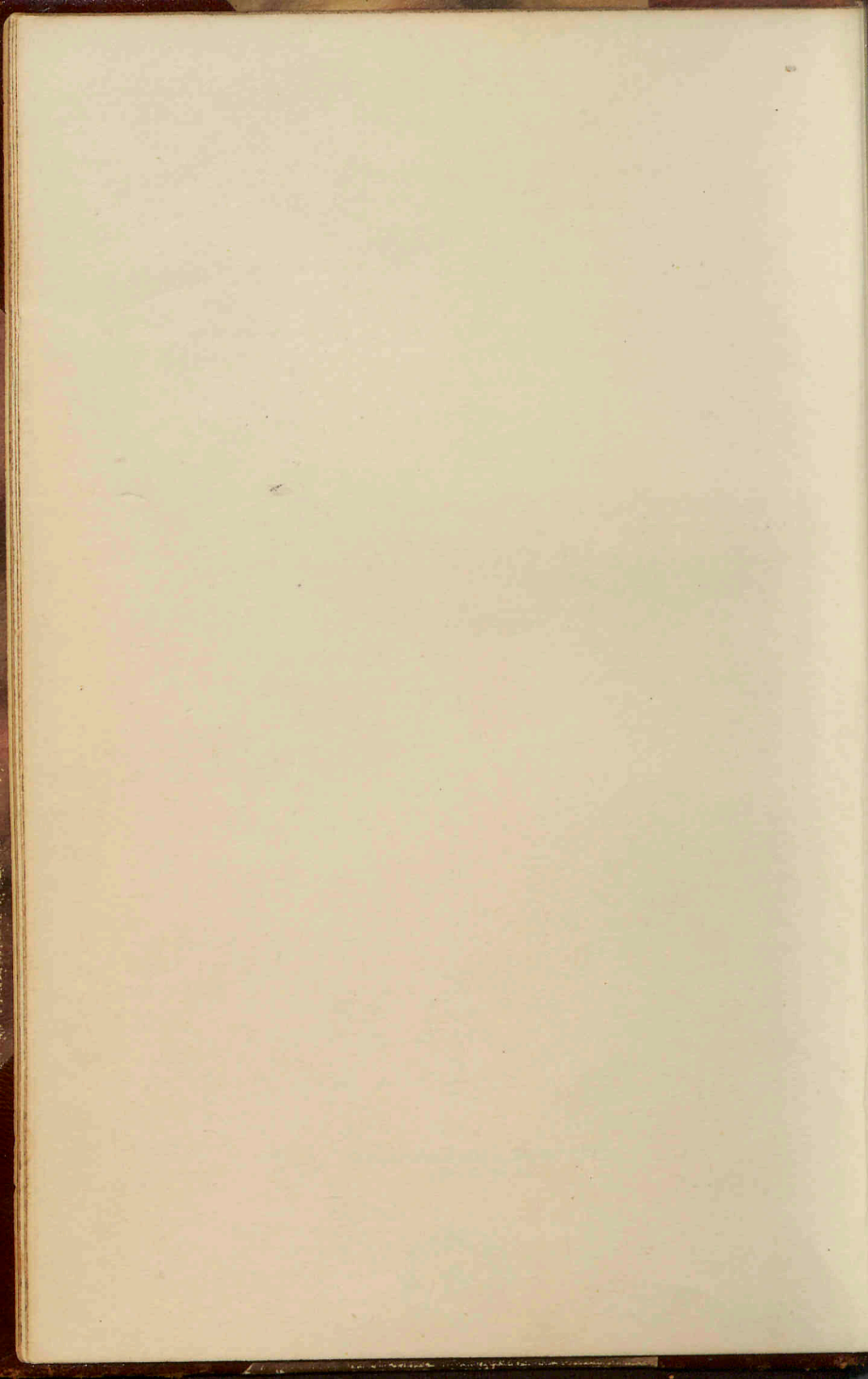
GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KJØBENHAVN

DIGTEREN, MENNESKET OG VENNEN

EINAR CHRISTIANSEN

TILEGNET

AF DEN GAMLE MANDS DAGBOG

DET er haardt, naar man har fire Børn, at ikke eet af dem kan overkomme at lade høre fra sig blot engang om Ugen.

Kakkellovnen ryger igen, saa jeg maa sidde for aabent Vindu og fryse. Kvinder lærer aldrig at passe en Ovn. Nu har jeg atter og atter sagt, at Brænde er det eneste, der giver behagelig Varme, men Tørv og Kokes er billigere, og der skal jo spares paa alt. Det er denne Nærighed, der skal være saa almindelig hos gamle Mennesker. Om jeg kvæles af Os eller faar en Lungebetændelse paa Halsen, det tages der ingen Hensyn til. At Mor aldrig fejler noget, er ufatteligt. Mage til Ufornuftighed i Paaclædning og alt, har jeg aldrig set. Hun gaar paa Gaden i ti Graders Kulde med tynde Sko og har ikke et Stykke Uld paa sin Krop. Den halve Dag tilbringer hun i Gennemtræk, men intet bider paa hende.

Iaftes var vi til Whist hos Fru Valentin. Hvor jeg befinder mig ilde mellem alle de Fruentimmer, der sidder og holder Faddersladder istedetfor at huske, hvilke Kort, der er faldet. Jeg sidder som en anden Per Tot og maa holde gode Miner til alt, fordi Mor ikke kan leve uden Selskabelighed. Naar man kommer i vor Alder, burde man saavidt muligt undgaa andre Mennesker. De keder sig kun i vort Selskab, vi er akkurat taalt, af en Slags ubehagelig Medlidenhed, eller hvad ved jeg.

Var det saa endda dannede Mennesker. Forunderligt, at Kæmner Valentin tog til Takke med den Kone. Be-

standig skinner det igennem, at Faderen begyndte som Karl paa Gæstgivergaarden. Hun har ikke Begreb om, hvad der hører sig til. Men Jane finder jo, at hun er lige-saa „mageløs“ som alle andre Mennesker. Kvinder har overhovedet ingen Menneskekundskab. Jane havde sikkert ikke noget imod at omgaaes sin egen Vaskekone.

Jeg savner Ritmesteren. Man bliver sløv af aldrig at tale med et Mandfolk. Intet er mere oplivende end et Parti Billard med en nogenlunde jevnbyrdig Medspiller. Endnu er der ingen i Klubben, der kan tage det op med mig paa det Omraade. Men hvorlænge? Jeg mærker, hvor det anstrænger Hjertet. Lægen har ogsaa forbudt det, som han har forbudt mig at gaa paa Jagt og holde Duer og ryge. Snart forbyder han mig vel at gaa.

Det er en stor Plage med de kolde Fødder. De gør, at jeg ingen Hvile finder i Sengen.

Brev fra Jens. Han er den eneste, der gør sig en Smule Umage med Skriften. Stort andet er der heller ikke. Altid den samme Lektie. Nu er Konen igen daarlig og skal gennemgaa en Kur. Den Kone er hans Ruin. Uden hende havde han nu været en velsitueret, anset Mand herhjemme, havde muligt siddet med en Herregaard og skaffet Børnene en sømmelig Opdragelse. Hvem regner en Farmer i Amerika? Det er jo som en Bonde hos os, selvom Forholdene der er større. Til hvad Nytte holdt vi Drengen i Latinskole og skaffede ham Adgang til de bedre Hjem, naar han lader sine Børn frekventere disse public schools sammen med andre Proletarer. At de aldrig har kunnet skrive et Brev i deres Faders Modersmaal, vidner i sørgelig Grad om Mangel paa Pietetsfølelse, men at de nu som Voksne skriver et Engelsk, man maa skamme sig over, det er dog for galt. Mor med sit: Bare de har Helbred og Ud-

komme og ellers er tilfredse! Som om *Tilfredshed* var det, det drejede sig om. Hun har jo altid selv ladet fem være lige. Hende havde det ikke generet, om vore Børn var gaaet paa Friskolen. Blot hun kan slide og slæbe, saa er hun fornøjet. Og hvordan gaar hun ikke klædt den Dag idag! Ikke en Arbejders Kone ser saadan ud. Det er selvfølgelig ogsaa Grunden til, at vi ingen passende Omgang har kunnet finde, medens Tid var. Nu er det forsent. Naar man er gammel og døv og uformuende og tilmed har en Datter som Dora ...

Mor har en ren Mani for at give til Frelsens Hær. Jeg har forøvrigt ikke noget imod denne Institution, der gør meget Gavn blandt de laveste i Samfundet. Men der er Maade med alt. Mine Jagtstøvler skal ihvertfald ikke havne mellem Vanedrankere og andet Udskud. Hvad vil der ske, hvis jeg gaar bort først? Min Kones grænseløse Mangel paa System og Ordenssans gør, at hun vil strø det hele for alle Vinde. Det er en meget pinlig Tanke.

Nu fik jeg da sat en Stopper for den Laanen Bøger ud. Men vidste hun kun, hvor jeg opbevarede Nøglen til Bogskabet, havde vi snart ikke en Bog tilbage. Vil Folk endelig læse, kan de anskaffe sig Bøger, det har jeg maattet gøre. Eller tage dem fra et Laanebibliothek.

Idag begraves Mægler From. Det bliver sikkert en større Begravelse. Der er jo Penge. Jeg gaar ikke med. Sidste Gang fik jeg Bronchitis.

Traf Sophie Lemme ude ved Møllen. Hun ser ikke ung ud ved Dagslys. Hun mente, vi skulde sammen i aften hos Fru Menthe. Naturligvis er vi *ikke* bedt. Vi bliver kun bedt, naar nogen sender Afbud, aldrig naar Borgmesterens er der. Folk glemmer ikke, at min Kone handlede med Blomster. Det gaar nu engang ikke an,

naar man vil regnes med til det gode Selskab. Men det er jo haabløst at drøfte sligt med Jane. Hun kan ikke se Fejl hverken hos sig selv eller andre.

Efter Samraad med Stadslægen er jeg ophørt med den daglige Maveudpumpning, og befinder mig særdeles vel. Om det nu varer ved.

Brev fra Dora. Som sædvanlig sjusket og pjanket. Skulde man tro, hun var fyldt de fyrrer. Hun var det bedst begavede af Børnene, den, til hvem jeg nærrede de største Forhaabninger. Gudskelov, at Aarene sløver. Nu har jeg saa smaat vænnet mig til Tanken. Naar hun blot vilde forskaane mig for Optræden her i sin Fødeby. Paa den anden Side kan jeg gaa og længes efter at have hende om mig. Hun bragte altid lidt Solskin med.

Har Mor ikke andet at tage sig til, skal der være Hovedrengøring. Det er en af hendes fikse Ideer, at et Hus nødvendigvis to Gange om Aaret maa gøres ubeboeligt. Og saa skal jeg gaa og se paa den Sjokkedorthe af en Rengøringsmadam, som Mor holder sin Haand over, fordi hun har en Datter, der er lam. Gang paa Gang forbyder jeg Mor at røre Skilderierne, stadig gør hun mig imod, og hænger dem galt op og ødelægger mig Rammerne. Sidst slog de Hovedet af Danserinden. Havde vi endda ordentlige Tjenestefolk som andre Menesker, men at Mor gaar og roder alene med den lille Tøs, man maa jo skamme sig. Hvorfor skulde vi ikke have Raad til at holde Tyende? Mors Stædighed er utrolig.

Vandt hele fem Partier i Træk fra Ritmesteren. Herredsfogden stod og saa helt misundelig ud. Men bag efter fik jeg en saadan Hjertebanken, at jeg paa Vejen hjem maatte staa opad en Mur for ikke at falde om. Fødderne svulmer, blot jeg staar lidt mere end sædvanligt.

Mor fortæller, at Tobiesens Datter er bleven forlovet med en Grev Holck. Det er naturligvis noget Vaas. Hvad skulde bevæge en Greve til at forlove sig med Datteren af en Kulgrosserer! Men skulde det være sandt, hvad jeg ikke kan tro, saa faar Faderen da Højhedsvanvid. Han bærer Hovedet højt nok i Forvejen. Der kan man saa se, at det lønner sig at give sine Børn den bedste Opdragelse. Husker jeg ikke fejl, tilbragte hun flere Aar i fransk Pension, foruden at Forældrene gjorde lange Rejser med hende. Ridehest har hun jo haft fra Barndommen. Havde Mor adlydt mit Raad at lade Mariette komme til Dresden, var hun efter al Sandsynlighed ikke endt med det Sommerpensionat ved Hudsonfloden. Pengene kunde jeg have laant paa Livsforsikringen.

Nu snakker Jane ikke om andet de første fjorten Dage. Os sender de vel ikke engang Kort, skøndt Tobiesens Far var min Ungdomsven, hvad Sønnen særdeles godt er vidende om.

Imorges var Havregrøden stenhaard og Mælken sveden. Men Mor er i sit Es. Jeg tror tilforladelig, det morer hende ligesaa meget at have Hovedrengøring som at gaa til Kaffeslapperads. Munden staar ikke hverken paa hende eller Madammen. Hvad de taler om, kan jeg jo ikke høre. Velsagtens drøfter de den grevelige Forlovelse.

Haven er skrækkelig forsømt. Gravningen burde være foretaget for flere Uger siden. Men alle andre Folks Haver gaar forud for vor. Og Mor lader sig jo alting byde. Stod det til mig, fik den Gartner sin Afsked paa Øjeblikket.

Forunderligt som jeg endnu kan gaa og savne Duerne. De var da taknemlige, naar man gav dem noget at æde og rensede op under dem. Mor har jo ikke Begreb

om, hvad det vil sige at være tunghør. At være lukket ude fra alt menneskeligt Samkvem. Man betragter mig som en Slags Afdød — og de Døde glemmes hurtigt. Det er deres Lod.

Jeg havde foretrukket at miste Hørelsen pludseligt istedetfor denne pinefulde Trækken i Langdrag gennem mange Aar.

Ikke at kunne høre en Tone. Al Lyd er nu kun Larm. End ikke Orgelspil kan jeg mere høre.

Inat laa jeg og tænkte paa, om vi dog ikke begik en Fejl ved ikke at lade Dora aflægge Prøve paa det kongelige Theater, som hendes Ønske i sin Tid var. Da havde hun fra kompetent Side erfaret, at hendes Talent aldrig vilde føre hende frem i Række med dem, der virkelig betyder noget, som Sarah Bernhardt, Fru Heiberg eller Fru Hennings. Dengang havde hun dog sikkert saamegen Ærgærrighed, at hun saa havde opgivet denne sørgelige Levevej ...

At hun giftede sig med en Gøgler, var at forudse. Han var jo heller ikke værre eller bedre, end den Slags vel plejer. At hun lod sig skille, undrede mig igrunden lige saa lidt. Disse omrejsende Gøglere har vel deres egen Moral, som vi andre ikke deler. Heldigvis for det bestaaende Samfund. Men dermed burde det saa have været slut. Hvad hun nu tillader sig, er utilgiveligt.

Havde hun endda taget Mandens Navn og beholdt det. Men det skulde jo være saa moderne og uafhængigt at gaa under sit eget. Og nu figurerer hun paa alle Plakater som Dora Sidenius. Jeg tør daarligt tage et Blad i Haanden ude i Klubben for ikke at se et eller andet om hende.

Mor er fornærmet, fordi Abel og hans Hustru holder hende paa Afstand. Mig forekommer det yderst korrekt. Naar man trodser Verdens Dom, maa man finde

sig i at tage Følgerne. En Etatsraadsdatter kan ikke pleje Omgang med en omrejsende Provindsskuespillerinde, det passer sig ikke. Abel sendte mig Udklip af en Avis, der raillerer over, at det fraskilte Ægtepar paa Scenen bestandig agerer Elskende.

Hvorledes det er gaaet til, at hun saadan har forandret sig, er mig en komplet Gaade. Hun var et usædvanlig yndigt Barn. Livlig, kærlig, hensynsfuld. Igrunden den af dem alle fire, jeg havde mest Glæde af at være sammen med. Naar hun sad og pludrede, glemte jeg alt, hvad jeg for Børnenes Skyld selv maatte give Afkald paa. Dengang hang hun mest efter mig. Jeg husker, hun holdt saameget af at gaa med mig under Armen. Naar jeg engang imellem vilde gøre hende en Glæde og spurgte, hvad hun helst vilde have, svarede hun ufravigeligt: — Et Par Lakskol! Spurgte jeg: — Og derefter, hvad saa? — Et Par Laksko til!

Mor kan nu ikke udstaa Agathe. Agathe er hende for kølig og fornem. Hvad hun egentlig sletikke er. Hun er blot opdraget i et helt andet Milieu, hvor vi ikke passer. Mor ialtfald ikke. Man kan ikke sidde til Bords med Agathes Forældre, naar man har Hænder som Mor. Og saa Mors Mangel paa Discretion. Altid snakker hun løs med Kreti og Pleti om alt, hvad der foregaar blandt hendes Nærmeste. Det maa være pinligt baade for Abel og Agathe, naar Mor, som ved Middagen, Etatsraadens var saa opmærksomme at bede os med til paa Skydebanen, sidder og underholder hele Selskabet med, hvormange Krandsse hun har bundet i Løbet af en Nat.

Abel kunde maaske have indbudt os lidt oftere til at besøge dem paa Landstedet, men Agathe har jo en udstrakt Familie, og ingen kan fortænke hende i, at hun foretrækker den for Mandens.

Men kommer de hertil iaar med Bilen, beder de os

sikkert med paa et Par Ture i Omegnen. Det skulde mere mig.

Man maa lade Mor, at hendes Energi og Pligtfølelse er ganske usædvanlig. Igaar laa hele Huset i uhyggeligt Rod, idag staar hver Ting paa Plads. Hun har endda sat Blomster i alle Vaserne. Nu har hun Stegen i Hø-kasse, Bordet staar dækket, og hun er selv i Kirke. For engangs Skyld har hun ordentlig pyntet sig. Forbavsende, som hun kan se godt ud, og saa kønt hun træder. Jeg fulgte hende i Gadespejlet. Der er noget om, hvad Mariette siger: Mor gaar ikke, hun svæver!

Jeg har siddet og moret mig med at se i min Jagtbog, som jeg ikke har haft i Hænderne i snart en Snes Aar. Det er virkelig forbløffende, hvorm meget jeg i Tidernes Løb har skudt sammen. Vinteren 81 fik jeg ikke mindre end 27 Harer, 11 Snepper, 1 Fasan, 1 Urhane, 63 Agerhøns, foruden det Dyr, der forvildede sig ind paa min Jagt. Men Sanko var ogsaa en usædvanlig dejlig Hund. Den kunde staa for Høns, til Benene næsten frøs fast. Aldrig er det hændet, saalænge jeg havde den, at jeg maatte lade en anskudt Fugl i Stikken. Naar jeg havde siddet fem Timer i den kvælende Luft paa Kontoret, og ærgret mig over min Overordnedes Smaalighed og Krakileri, var det som en helt ny Verden at trave over snedækte Pløjemarken med Sanko i Hælene og Jagttaske over Skulderen.

Saa gik jeg gerne og fantaserede over Børnenes Fremtid. Gennem dem haabede jeg at faa Oprejsning for al den Pinagtighed, der ellers trykkede Sindet og for alle egne Afsavn. Jeg regnede ikke med, at Nutidens Børn ikke tager tiltakke med Livet i en ussel Provindsby. Nu er der længe imellem, at vi ser noget til Børnene. De gider ikke foretage de lange Rejser for at se til Forældrene. Det hedder sig altid, „til din 80aarige Fødsels-

dag kommer vi alle, og saa skal der være Fest!" Hvad skal vi med Fest i vor Alder? Vi hverken taaler at være sent oppe, drikke Vin eller sidde i Tobaksrøg. De kan heller ikke finde sig i vore smaa Forholde. Det er ikke længere siden end igaar, at jeg saa Redaktør Bøje liste over paa den anden Side af Gaden for at slippe for at standse og raabe til mig gamle døve Spektakel.

Havde jeg ikke Mor, saa det galt ud for mig. Naar hun nu kommer hjem, faar jeg ikke blot hele Prædiken, men hun har talt med hvert Menneske, og er saa fyldt med Nyheder, at hun knap husker at spise for at snakke.

Det var ingen daarlig Ide af hende at faa mig til saadan at smaaskrive, hvad der netop falder mig ind. Det gaar langsomt, men saa keder jeg mig da ikke i den Tid. Tiden er ellers lang nok, naar man ikke har noget at tage sig til.

Det er et stort Held, at man ikke ser ind i Fremtiden. I gamle Dage, naar jeg var led og ked af at gaa der som en anden inferior Embedsmand, der ikke blev regnet for noget af nogen, saa jeg hen til Alderdommen som til en behagelig Hvile, hvor jeg kunde genoptage Violin-spillet og dyrke mine andre Interesser.

Jeg skal dog huske at faa disse Skriverier brændt. Det kunde ligne Mor at give sig til at læse dem efter min Død eller ovenikøbet forære dem til Børnene.

Jeg kan nu ikke vide, hvor den Svimmelhed kommer fra. Bedst som jeg sidder ned. Mon jeg ikke faar for lidt Motion? Spise for meget gør man ogsaa. Mor kan ikke faa nok proppet i mig.

Imorgen begraves gamle Døcker, ham burde jeg følge. Naar jeg kvier mig ved det, er det mindre Kulden, der ængster mig, end Sindsbevægelsen. Det er jo ikke opmuntrende at tænke paa, at næste Gang kommer vel-sagtens Turen til en selv.

Mor gaar gerne i mit Sted. Hun tager jo denslags som en Adspredelse.

Folk er forbavsende elskværdige imod hende. Saavel paa Turen som ovre i Amerika blev hun jo fejret som den mest fornemme Dame.

Jeg kommer til at tænke paa, at idag er det akkurat 60 Aar siden, vi saa hinanden for første Gang. Vi var jo kun to Børn, sytten og nitten. Dengang drømte man at blive til noget. Saa fik man Baand om Benet og maatte give Afkald paa alt og trælle for det daglige Brød. Havde jeg været klog og taget mod Posten, der blev mig tilbudt, da Stationen blev aabnet i Kina, havde jeg været en stor Mand nu. Men da gik Jane med Abel, og hun havde ikke Mod at rejse ud alene, naar Barnet var født. Jeg kunde vel ogsaa daarligt undvære hende og Barnet, til jeg fik Permission og kunde tage hjem og hente dem. Saa slog vi den Ting ud af Hovedet. Og saadan brast den ene Forhaabning efter den anden. Børn finder det kun selvfølgeligt, at Forældrene ofrer alt for deres Skyld.

Vi har mistet vor yngste Datter. Jens telegraferer kun: Mariette pludselig død. Hjerteslag.

Det er jo sværest for Moderen ...

Jane er aldeles ude af sig selv. Jeg kan daarlig holde ud at se paa hende. Hjælpe kan jo ingen. Hun kan ikke komme over, at Barnet skal ligge alene i det fremmede Land.

Jens telegraferede igen idag: Smuk Begravelse, deltog med hele Familien. Det har ikke været let for ham at rejse den lange Vej for at yde Søsteren den sidste Ære. Ikke saameget som en Blomst kan vi give hende med i Kisten.

En Lykke for Moderen, at vi tog det overtvært med den Tur. Saa fik vi da set, hvordan hun levede, og at hun befandt sig vel ved den Livsgerning, hun havde valgt.

Døren staar ikke, der strømmer Blomster ind til Mor. Fra Agathe kom et virkelig følelsesfuldt Brev. Det gjorde ogsaa Mor godt. At Etatsraaden sendte Kondolencetelegram, var næsten mere, end vi kunde vente.

Ingen af os kan faa Søvn. Det er det værste.

Saa gaar vi op og ned i Stuerne om Natten og taler om alt det, der engang var.

Mariette var ikke regelmæssig til at lade høre fra sig, men naar hun skrev, kunde man læse Brevene baade to og tre Gange, saameget stod der i dem. Hun havde Moderens lyse Sind og varme Hjerte.

Inat laa jeg ustandselig og tænkte paa den Maskerade, hun plagede for at komme med til. Det var jo for hendes eget Vel, at jeg ikke gav mit Minde. Det var dengang, hun gik og spillede Kæreste med Løjtnant Jansen, der ikke duede til nogetsomhelst uden at stikke unge Piger Blaar i Øjnene. Inat var det, som kunde jeg endnu høre hende sidde og græde paa Forhøjningen, fordi Vognene kørte til Klubben, og hun ikke var med. Det har hun sikkert glemt for længe siden.

Jeg foreslog Mor at bede Lemmes Pigebørn herud. Naar hun har Gæster, har hun det at tænke paa. Hun har faaet noget ved Hjertet. Som sædvanlig vil hun ikke søge Læge. Alene af Hensyn til mig, burde hun dog gøre det.

Jeg har taget alle Mariettes Breve frem i den Hensigt at læse dem i Rækkefølge, men jeg mærker, det lader sig ikke gøre endnu. Mor er rent syg efter Brev fra Jens om, hvordan det altsammen er gaaet for sig. Naar Bre-

vet kommer, hvad ogsaa jeg med Længsel venter, bliver Resultatet ny Oprivelse.

Saa kom da Brevet, og nu er det først rent galt. Mariette er blevet brændt, og den Tanke er Moderen uudholdelig. Hun tager paa Veje, som var Barnet blevet levende brændt og forlanger, jeg telegrafisk skal forespørge, om de sørgede for at lade Pulsaaren overskære. Ikke for Pengenes Skyld tøver jeg, men dels er det i sig selv en meningsløs Forespørgsel, og svarer Jens benægtende, indbilder Moderen sig, at Mariette har været skindød eller lignende. Kvinder er saa uforstandige. Hun er ikke til at tale til Fornuft. — Det er jo *mit* Barn, bliver hun ved, det er jo *mit* Barn!

Igaaraftes kom Stadslægen paa Kondolencevisit. Han hører til dem, der ogsaa en Overgang sværmede for Mariette. Mor før jo straks i ham med Brændingen. Heldigvis fik han hende beroliget. Dødsattesten bliver ikke udfærdiget, uden at visse usvigelige Tegn paa Dødens Indtrædelse har vist sig, sagde han.

Inat har vi endelig begge sovet. Det var ogsaa paa Tide.

Jeg drømte, at Børnene var smaa, og kom med deres Fastelavnsris for at piske os op. Dora og Mariette var i de samme Kjoler som paa Billedet over Sofaen og med Guldkors i Fløjsbaand om Halsen. Det gjorde mig ordentlig varm om Hjertet at se de smaa Puslinger danse om Sengen med deres Ris, og høre dem le.

Ja, ja, saa faar vi ikke mere Mariette at se. Og om vi mødes hinsides, er vel et Spørgsmaal. Jeg undlader helst at beskæftige Tankerne med sligt, som dog forbliver ubesvaret.

Dora skriver hveranden Dag. Hun synes meget ned-

trykt over Søsterens Død. Ikke desto mindre flakker hun fra By til By og spiller i et af de franske Stykker, Bladene skriver, man ikke kan lade sine unge Døtre se.

Agnete Tobiesen kom hen til Mor paa Gaden og udftrykte sin Deltagelse. Det var næppe faldet i god Jord, havde Faderen vidst det.

Den vordende Grevinde skal efter Sigende have hele sit Udstyr fra London. Naa, Tobiesen tjener vel ogsaa sine fleste Penge paa England. Nu gad jeg kun vide, om Brylluppet virkelig skal staa her i Byen, og om isaafald *hans* Familie giver Møde. Men jeg forbyder Mor at gaa i Kirken den Dag. En Smule maa man dog holde paa sin egen Værdighed.

Jeg har efter Moders absolute Ønske skrevet til Jens, at hvad der var af Klæder eller Smykker efter Mariette, skal sendes over til Dora. Mor vil kun have den lille Ring med Opalen, som jeg gav hende til Konfirmationen. Er der Penge, udover Dækning af Begravelsen, skal der rejses en Mindesten. Skulde der dog blive noget tilovers, forlanger Mor det givet til Frelsens Hær i New York. Det kan der nu være noget i. Derovre er Nøden stor blandt Indvandrene. Mor mener, at baade Jens og Mariette i sin Tid mere end en Gang er gaaet sulten til Sengs. Hvorfra hun nu tager saadanne Indbildninger. De har aldrig skrevet sligt. Tværtimod.

Og alle de Gaver, de ved enhver Lejlighed har vist os Opmærksomhed med, tyder heller ikke derpaa.

Ihvertfald maa det være meget længe siden.

HAN kan ikke finde Søvn mere. Sidder og smaa-blunder Dagen hen og har ondt ved at overkomme det nødvendigeste. Børnenes Breve ligger ubesvaret hen, to Sider tager ham en Evighed, og han kan ikke huske, hvad han netop har skrevet. Skatten er ikke betalt. Der skal tegnes nyt Abonnement paa Amtsavisen, og Sedlerne skal fornyes. Jagttidende ligger og summer op. Den vilde han dog gerne følge med i. Papirerne i det sorte Skab burde ordnes og Børnenes Breve brændes. Der kan staa mangt og meget i dem, som ikke er beregnet paa Uvedkommende. Men alt det kræver Tid og Møje. Tiden slaar ikke til, og Kræfterne svigter.

Skulde han gaa bort, ved hans Kone jo hverken ud eller ind. Taler han med hende om det, slaar hun det hen som den nemmeste Ting af Verden, og aner ikke, hvordan hun skal forholde sig med Livsassurance, Dødsanmeldelse, Skifteret eller noget. Det er ikke sagt, at Abel netop har Tid at give sig af med sligt, og Dora er som Moderen.

Hver Dag sætter han sig for, at nu skal det gøres, men saa er det saa fristende at sidde med det lune Skindtæppe helt oppe om Hagen, Piben i Munden og kun tænke og drømme. Maaltiderne kræver deres Part af Dagen, og inden man ser sig for, er det Aften. Naar Avisen er læst — man vil gerne vide lidt om det udenrigske, siden man lever i en saa mærkelig Tid — naar Aftenkaffen er drukken, og Hunden kommen ind ved

Sengen, ja saa længes man igrunden selv efter at strække Lemmerne og føler god Trang til at sove.

Men ikke før har man Hovedet paa den kolde Pude, før Hjernen er klar som aldrig ved højlys Dag, Fortiden staar op, og Tankerne stormer ind paa en.

Var man endda Herre over dem, men de løber med en, og man maa løbe med. Man prøver at tælle til Hundrede og tilbage igen. Naturligvis noget Kvindevrøvl, at det skulde kunne hjælpe, men man forsøger jo alt. Overhører sig selv i de regerende Fyrster nu under Verdenskrigen, hvor det har sine store Vanskeligheder at holde Tingene ude fra hverandre. Gennemgaar de forskellige Dueracer og Blandinger, prøver at mindes, naar og hvor og hvilke Duer, der tog Præmie, og hvori denne bestod. Men dermed følger jo saa den uhyggelige Erindring om Epidemien og Synet af de arme Dyr, der laa og snappede efter Luft. Første Gang, han selv foretog Operationen, efter at have set Dyrlægen gøre det vel en Snes Gange, var han lige ved at besvime. Den lykkedes nok over al Forventning, men det var dog altsammen forgæves. Hver Morgen laa et eller flere af de kostbare racerene Dyr død eller døende i Bureauene.

Det var den Glæde, der blev tilintetgjort. Den, som saa mange andre. Jagten var maaske den største, derfor piner Savnet mest. Overfor fremmede havde han jo Lægens Forbud paa Grund af Hjertet, men hos sig selv gemmer han en helt anden Forklaring, og den er uforklarlig:

Han saa' Haren for sig, siddende, lige til at tage paa Skud. Skød og traf. Haren blev siddende. Skød igen paa ikke tyve Skridts Afstand. Haren blev siddende. Han blev saa løjerlig forfrossen indvendig. Hvorfor blev Dyret siddende, det maatte jo være ramt i Bladet? Hvorfor blev det ved at stirre paa ham? Han skød for tredje

Gang. Haren rørte sig ikke. Saa faldt han selv om og blev liggende — Gud ved hvor længe — til nogen fandt ham og fik kørt ham hjem. Hvad der blev af Haren, fik han ikke opsporet. Men det værste var, at ofte, netop naar han trængte allermest til Søvn, sad Haren pludselig og saå paa ham, og igen kom han til at fryse. Hvis det blot var Drøm, men han var jo lysende vaagen

Saa prøver han at huske samtlige Mineralier, som han havde dem ordnet i smaa Æsker med Dato og Findested udenpaa. En Samling man kunde være stolt af i Betragtning af, hvor lidt den havde kostet. Den fik Abel, som Tak for sin smukke Eksamen. Hvor var den nu? Smidt paa Møddingen? Eller stod den og støvede paa et Loft? Han var ikke for at spørge Abel om sligt.

Frimærkerne fik Jens. De gik sagtens al Kødet Gang ovre i Amerika, om ikke før. Alene de danske Mærker vilde nu være en hel lille Formue værd.

Han vender og drejer sig. Abels Kone var saa reserveret forrige Aar under Besøget i København. Var der mon et eller andet? Blodet stiger ham til Hovedet, kvælende. Kan det tænkes, at han har forglemt sig selv og spist med Kniv? Mor siger, at det sker ikke saa sjældent i den senere Tid. Hvad maa hun da ikke tro? Og netop derovre, hvor man tager sig saadan iagt for ikke at støde an mod Formerne. Eller har han spildt nedad sig og ikke opdaget det? Eller glemt en Knap? Situationens Pinlighed faar Sveden til at pible frem. Saa er det derfor, at Agathe ikke engang følger Efterskrift til Abels Breve. Nogen Invitation er der heller ikke kommen iaar. De gaar vel ud fra, at man er for aflægs til at gerere sig mellem Mennesker. Naturligvis var der ikke tale om at tage imod, ifjor skete det kun i Anledning af den firsindstyveaarige Fødselsdag. Men

det er ydmygende at modtage selv en indirekte Tilrettevisning. Han famler efter Vandglasset. Engang maa Søvnens da melde sig. Natten er saa mørk. Han har Lyst at dreje op for Lyset, men saa kommer Mor og tror, der er noget paa Færde.

Nu begynder de Hoveder igen at kravle frem, Hoveder uden Krop, det ene kryber ud af det andet, netop som han er ved at komme paa, hvem det er. Ubehageligt, fordi han jo er vaagen. Nu hvirvler Hovederne afsted, rundt som Billardkugler.

Han burde ikke i sin Tid være gaaet til Rasmus Mørkes Henrettelse, sligt glemmer man ingensinde. Et af Hovederne standser. Det er jo Fiskehandler Mortensen, der skød sig, fordi Sønnen skrev falsk. Hvad har han her at gøre? Hvorfor raaber han op om, at han ikke sælger raadden Fisk, naar ingen beskylder ham for det! Folk kommer til. Hvor han raaber op! Der bliver Opløb. Yderst generende. Saa er han borte. Det lettede. Men i det samme gaar Døren op, og Severin Laursen tramper ind med Træskostøvler og Knortekæp i Haanden. Ingen maa træde hans Jorder ned! Den, som løsner et Skud, vil blive draget til Ansvar efter Loven! Sidenius har betalt for Jagtretten, han har Kvitteringen i det sorte Skab. Nytter ikke! Laursen bliver rød i Panden og kommer nærmere med Knortekæppen hævet. Han skal vise, hvem der har Ret! Den gamle Mand føler sin Afmagt: Han slaar mig i Jorden med et eneste Slag, tænker han. Jeg kan ligge og forbløde, uden at nogen finder mig. Jeg kan ligge og gaa i Forraadnelse.

Laursen forsvinder. Nu kører Ligvognen forbi. Med en umalet Kiste. Kun en eneste Krands ved Hovedgærdet, en Krands af Perler, som dem Bønderne bruger. Ingen Følge. Kirkeklokkerne ringer ikke.

Hvorfor tager han dog ikke sin Frakke paa og gaar

ned for at vise Afdøde den sidste Ære? Snak, han kender ham jo ikke. Vognen kører langsomt forbi. Han ved, det var hans Pligt at gaa med. Men Frakken er borte, og det er koldt. Man faar saa let en Forkølelse paa Kirkegaarden. Slaar den sig paa Lungerne, er det Døden. Desuden er det forsent. Kan det have været en *Broder*? Umuligt, saa havde Logen været repræsenteret. Imorgen kan han ikke faa det at vide. Folk husker ingenting. Kunde det være ham fra dengang? Vrøvl, han hængte sig jo i Arresten for snart halvtredsindstyve Aar siden. Ingen dør mere end en Gang. Eller skulde der gives Undtagelser for Selvmordere? Men hvorfor? Alt maa have en naturlig Grund. Den tomme Kiste. Ingen Følge. Meget kunde tyde paa, at det dog var ham. En Selvmorder faar naturnødvendigt ikke samme Begravelse som en Etatsraad. Krandsen har saa været fra Konen. Hun holdt jo ved ham gennem tykt og tyndt. Hvorfor fulgte hun da ikke? Aah, de mange Børn

Den gamle Mand ser igen de to Papirer for sig, ser og sammenligner. *Han* tilbød ikke sin Hjælp. Det var Herredsfogden, som paa Gaden sagde til ham: — De, som er saa klog paa Skrift, kunde De ikke se paa et Par Breve for mig! Man behøvede ikke at være klog paa Skrift for at se, at de stammede fra samme Haand. Alligevel nægtede Manden. Var parat til at aflægge Ed. Falsk Ed. Hvorfor kom det op i Sidenius at sige til Herredsfogden: — Lad mig tale med Manden! Besynderligt var det jo, at han straks klappede sammen og tilstod, baade Ildspaesættelsen og den falske Anklage. Men inden Dommen var afsagt, havde han hængt sig.

Den gamle Mand vred og vaandede sig. Var han uden Skyld? Om saa var, hvorfor havde han da ikke kunnet ryge blot en af de hundrede fine Cigarer, Her-

redsfogden sendte ham som Erkendtlighed? Hvorfor havde han aldrig ladet en Stavelse falde derom til noget Menneske, end ikke til Jane? Men Enken, hende sørgede han for, efter fattig Evne, ved Jul og Højtider. Hvorfor gjorde han det? Hvorfor gav han Børnene Konfirmationstøj, naar han daarligt havde til sine egne? Hvis han var uden Skyld. Hvorfor tilbød han at betale Bandagisten for Benskiner til den, der fødtes efter Faderens Død? Efter Loven var han uskyldig. Men hvor langt gjaldt Loven? Til Døden? Eller længere? Gjaldt der andre Love for Døde end for Levende?

Havde han endda fulgt efter Ligvognen. Engang skulde han jo dog staa Ansigt til Ansigt med ham. Kunde det tænkes at blive nede under Jorden?

Han stønnede højt.

Nogen kom listende. Han hørte den kendte Røst: — Hvad er der, lille Espen, kan du ikke sove? Jane rettede ved Hovedpuden og pakkede Dynen ind om Fødderne. Saa gik hun for at smøre et Par Snelliker Mad til at befordre Sønnen med.

Naar hun nu ikke hentede sig en Forkølelse med de bare Fødder. At hun heller aldrig lærte at blive lidt fornuftig. Gammel nok var hun da. Det kom af den Stædighed, som laa til Familien. Og hvor blev hun nu af? Hun havde vel givet sig til at vaske op, eller læse Avis og glemmt, at her laa han og ventede. Denne Mangel paa Hensyntagen

The! Hvad skulde han med The midt om Natten? Naa, ja, for Husfredens Skyld da! Den gjorde forresten helt godt. Kunde hun nu blot lade være at staa og holde Faddersladder lige til den lyse Morgen

— Og hvis du ikke finder Hvile, saa kald kuns paa mig. Jeg sover jo som en Fugl.

Hun bøjede sig og kyssede ham. Det vaade kom

ham i Øjnene: — Du er saa god, Jane. Hvad skulde jeg gamle Menneske gøre uden dig?

Hendes lykkelige Smil lyser ham ind i Søvnens hellige Lund. Han ligger under grønne Træer. Skovduerne kurrer. Imorgen gaar Jagten ind

U^H, alle de Mobilvogne uden Heste for! Som de fylder op i Gaden. Der *maa* jo ske Ulykker. Hvordan skal gamle Mennesker slippe over Gaden, naar saadan en kommer farende? Gaa Veje, hvor der ingen Sidegader er, saa man kan følge Fortovet? Ja, men det er ikke morsomt hver Dag at gaa nedenom Frederiks-pladsen, hvor det altid blæser, hen om Tømmergaarden og hjem ad Østergade. Det bliver man ked af.

Fru Sidenius tænker ikke paa sig selv. Hun behøver ikke at passe paa. Men hun er saa gesvindt i Vendingen. Andre gamle Koner klager over, at de bliver ubekvemme med Aarene. Faar Aandenød af et Par Trapper, kan hverken bukke sig eller staa paa Stiger eller nogen Ting. Men hun har jo heller aldrig fejlet noget.

Hun kan ikke altid gaa og huske paa, at hun har haft Benedder i de fleste af Fingrene og Barselfeber og saa det apoplektiske Anfald, som Far heldigvis ikke ved nogenting om, for dengang var han jo selv i Luftklokken i København for Hjertet. Naar andre minder hende om det, slaar hun med Nakken: — Hvem snakker om denslags Bagateller!

Doktoren siger, hun skal være forsigtig, det kan komme igen. Hun har saa slaaet op i Thornams Lægebog og der staar ikke noget om at komme igen. *Thornam* tror hun paa og *Blædels* Prædikener og *Jens Astrups Smørelse*. Det vilde da ogsaa være Gudsbespottelse ikke at tro paa, hvad man med sine egne Øjne

har set. Kurerede han maaske ikke hendes Hænder, som i over to Aar var saa lamme, at hun ikke kunde røre et Fingerled?

Hun havde kun været gift tre Aar, og dengang var Far jo altid syg, saa der maatte skiftes Lagner to tre Gange hver Nat, saadan svedte han. Slemst var det at staa der i Vinterkulden og bakse med de tunge vaade Lagner, og hendes Hænder havde jo egentlig altid været for smaa og svage. Det var nu medfødt. Maaske vilde Vorherre ogsaa prøve, hvor langt man naaede med god Vilje. Og selv om hun tidt græd sine mødige Taarer, vasket blev Lagnerne hver evige Dag, saa der kunde ikke være Tale om Smitte for hverken hende eller Børnene. Saa staar hun en skønne Dag med Terrinen i Hænderne, lige til at sætte ind. Pludselig smækker de bagover, Terrinen ligger paa Gulvet, og Hænderne er lamme.

Er det saa noget Under, at hun fik ægyptisk Øjensyge af at græde? To smaa Børn og en syg Mand. Men Vorherre lod Jomfru Rahr sige til hende: — Rejs ned til Jens Astrup! Han kan, hvad ingen Doktor kan!

Naa, han saa jo paa Hænderne, bare *saa*: — De bitte Hænder, de har nok taget stærkere i, end som de var tjent med! Nu faar vi se, hvad vi kan gøre ved dem!

Grimt var det at staa med Armene helt ned til Skuldrene i det varme Okseblod hos Slagteren, og uh, som der lugtede af Indvolde og Huder! Men det hjalp. Til sammen med Smørelsen. At *den* duede, det havde man Bevis for, siden selve Kong Fredrik den syvende befalede alle Apoteker at føre den fra nu af, og saalænge Landet staar!

Ingen Aften glemte hun at takke Vorherre og Jens Astrup i hans Grav.

Men nu stod hun her og faldt i Staver, og Vandet

var over, og der skulde tændes under Gasovnen. Hvis det gik godt, kunde Julekagen naa at blive afsvalet, saa den gamle Mand kunde faa den til Aftenkaffen. Han holdt jo af, hvad der var sødt. Nok brummede han over, at der var sparet paa Æg og Smør. Ja vist var der saa! Hvem kom Smør i Julekage, midt under Kri-gen i Tyskland og hele Verden! Men det sagde hun jo ikke. For naar den nu smagte ham bedre, hvis hun bildte ham ind, at det var rent Smør! Vorherre tog ikke haardt paa saadan en lille Usandfærdighed, sagt i en god Mening. Men uh, hvor hun hadede Løgn!

Hvis nogen havde fortalt hende, at hun var saa fuld af Smaaløgne, som hendes gamle Træ oppe i Ha-ven af Æbler, hun vilde have anset det for den skam-meligste Bagvaskelse. Det, at man sagde lidt pænt fra den ene til den anden, som Folk kun blev glade ved, det kunde da ikke kaldes at lyve. Og Far var virkelig ikke altid saadan, at man kunde sige ham, hvordan det forholdt sig med alting.

Fornøjet gaar hun i Lag med Opvasken. Hvergang hun vasker op, og Vandet er godt varmt, har hun sam-me rare Fornemmelse, som naar man giver et lille Barn rent paa. Det kæreste hun ved. Om det saa er de tredve Gange i Løbet af én Nat. For naar de har daar-lig Mave, de smaa Skind.

Men Gryderne kan hun ikke med. Det er nu ogsaa sært, at de Opfindere, som ikke har andet at tage sig til, ikke har opfundet noget, saa Gryder ikke blev saa snagede indeni og sorte underneden. Som nu med Gas. I gamle Dage skulde ingen faa hende til at have det Juks i sit Køkken. Men da de kom hen i en Lejlighed med Gas, maatte hun jo sige, at det var en Gudsvelsig-nelse. Gas var ogsaa en Opdagelse, vist af ham Edison. Men det gjaldt at spare paa den og ikke løbe fra et tændt Blus med ingenting under, hvad der kunde være

svært nok, naar Far kaldte. Enten han saa skulde hjælpes i Støvlerne eller Overfrakken, Stokken findes eller et Brev, han havde forlagt. Eller det bare var to Vogne, der ikke kunde komme om ved hinanden. Tidt blev hun jo lidt ærgerlig, naar hun stod midt i Dejgen, men bare hun saa ham, gik det over. Det forstod Børnene ikke: — Du forkæler Far! Skulde hun ikke forkæle den gamle Mand, hvem skulde saa forkæle ham? Saa syg, som han har været.

Det var derfor, hun sov saa let, altfor let. For lige hvert Øjeblik kom hun i Tanker om, at han vist ikke var dækket til, eller hun hørte ham vende sig og troede, at han ledte efter noget, eller hun hørte ham slet ikke, og det var det aller værste. For naar den Angst kom over hende, kunde hun daarlig støtte paa Benene og maatte holde sig ved alting, til hun havde været inde og føle paa ham. Bagefter kom saa den slemme Omgang med Hjertet.

Forkalkning! Pyt! Hvorfor skulde et Hjerte ikke blive gammelt og slidt op, — som selv det bedste Hørlærred. Men *Kræft*, det var hun bange for. Nok vidste man, at Vorherre ikke lod nogen lide mere, end godt var, og hun havde da mangan Gang skaaret sig selv i Fingrene, naar den Benedder brændte værre end Ild helt ind i Marven, og endda bundet Krandsen den halve Nat. Men *Kræft* var nu noget Lumskeri.

Sæt hun kom til at ligge, hvem skulde saa passe den gamle Mand? Men nu skulde det være Alvor. Hun vilde op paa Sygehuset og tale med den nye Overlæge. Hvis en af dem blev syg, skulde han værsgod tage dem begge to. Ingen Snak om en Ting! Eller mente han maaske, at den gamle Mand skulde gaa om i kolde Stuer og selv rede Seng og lave Mad! Han kunde jo brænde sig ihjel paa Gassen! Og ikke saameget som en Kop The forstaar han at lave. Mere end ti Kroner om

Dagen kan det vel ikke koste, og ret længe varer det ikke, er de først saavidt.

Hun følte sig saa let til Mode, som havde hun allerede talt med Overlægen og faaet den Sag ordnet.

Nu kan hun i Ro og Mag tænke paa Whisten hos Fru Menthe iforgaars. Har man kendt Mage til Held! Hele Tiden i rødt. Engang otte Hjerter og selv Udspil, og dér sad Makker saa med den manglende Knægt. Men det var Synd, at Far tabte. Naar han tog sig det saa nær. Bare det gik an at give Fru Menthe et lille Vink. Ida Lemme var saa flink til at begaa en eller anden Bummert, saa han fik sine Kort hjem, uden at nogen mærkede det. De bare troede, at hun sad i andre Tanker. Men det var *Hensyn*, var det.

Og det var jo ikke for det Par Øre. Skøndt han holdt ikke af at gaa i det sorte Skab efter Penge. Det var kommen paa de gamle Dage, for før i Aarene var han snarest formeget til den anden Side. Til hende sagde han: — Du vilde helst grave Pengene ned i Jorden! Hun, der ikke brød sig mere om Penge end om de væmmelige Østers, som Folk spiste levende, saadan noget Svineril!

Far spillede jo en fin Whist, men i Kortspil var det mere Heldet, det kom an paa. Kun var det kedeligt, naar han blev gnaven og kritiserede, hvordan de saa spillede. Se, Postmesteren, han kunde give ham igen og svare imod, men det gjorde Damerne jo ikke, og det var maaske ogsaa bedst saadan.

Hun hentede, staaende paa Trappetigen ude i Entreen, Syltekrukker ned. Kirsebær, Hindbær, Jordbær, forskelligt til at trille ind i Kagerne. Det var hendes egen Ide, og det gjorde den daglige Julekage lidt mere festlig, og hun sværmede for Fest. Hun nød Festen forud, medens hun trillede Syltetøjet ind, naar hun

tog de færdige Kager ud, naar hun skar den første Snellik af for at se, om Kagen var vellykket.

Men i Postmesterens Tid! Naar de kom sammen til Kaffe og Vandkringle mindst to Gange om Ugen, somtid fire, og alle Børnene med. Det var Fest! Ok, hvor var de dog rare! Hvor havde man glade Minder fra dengang. Selvom det var et grueligt Jageri for at blive færdig. Hun var jo over de fyrre, da de kom til Byen, alligevel syntes hun, at aldrig havde hun været ung før.

Som Fru Linde kunde le ad ingen Verdens Ting! Og fortælle . . . For *klog*, det var hun ogsaa, og saa havde hun lært noget. Og som hun kunde danse i Spisestuen med ham den tykke Fætter, naar han kom paa Besøg. Saa let, saa let, skønt hver af dem vejede, Gud ved hvor meget. Altid glad. Om Børnene manglede Undertøj og det ene og andet. Ja, om det var rent galt med Pengene. Hun havde det lyse Sind, det var Tingen.

Nej, den aller første Gang! Hun huskede det, som var det igaar, ikke to Snese Aar siden. Hun stod midt i en Krands til Frimurerlogen med Liljer og Baand. Far sagde: — Jeg gaar lidt op til Postmesterens. Han kom hen paa Gaden og sagde, at nu var de saavidt kommen i Orden og bad mig se op iaften . . .

Hun sukkede maaske nok lidt, som altid, naar han gik ud uden hende. Men hun havde jo hverken Tid eller Klæder. En halv Time efter gaar Døren, det er Far igen, lige saa forlegen: — Du maa sandelig komme! Ellers kommer Fru Linde selv for at hente dig! Hun havde aldrig set Fru Linde for sine Øjne, men Postmesteren og Far, de var jo Venner fra 64. Saa hun maatte gaa midt i Krands og det hele. Og Jens laa af Skaalkopper. Men da hun først sad dér i den store Dagligstue var alting glemt. Aah, som hun morede sig! Som Kaffen smagte! Tynd var den nu vist, og

der var kun Makrøntvebakker til. Men det var jo sidst paa Maaneden, som Fru Linde saa ligefremt sagde. Bagefter til Whisten fik Herrerne Kognakstoddy, og Henriette, den ældste, sang ved Klaveret. Far sagde nu, at synderlig musikalsk, det var hun ikke. De kom først hjem over tolv, og der laa Krandsene og ventede. I Seng var hun ikke den Nat, men aah, saa frisk og let om Hjertet.

Nu laa Postmesteren og Fru Linde længst under Mulde, og Børnene var spredt Jorden over. Man sagde, at en af dem solgte Slaver i Afrika, om det var sandt, vidste man jo ikke paa den Afstand. Flittige og rare Børn var de ihvertfald, saa det var nok gaaet dem godt.

Sikke Skovture! Paa tredje Klasse! Paa Barnebillet baade Voksne og Børn. Far holdt nu ikke af det, men Fru Linde smilede til Konduktøren og sagde, at Børnene, de tjente saamænd nok foruden. Kaffen under de store Træer, Mændene i Hængekøjer, Børnene rundt efter vilde Hindbær, hun og Fru Linde, hver med sit Strikketøj, noget saa hyggeligt! Og ingen at genere sig for, selv om der kun var Frikadeller og hakket Æg og Sild til Aften. Postmesterens havde det jo ikke finere. Nej, og saa Juleballerne! Gammelmandsballet, hvor Børnene ikke var med. Hun havde jo ikke været til Bal, siden hun blev gift, men det satte Fru Linde igennem: — Jeg tror, De vil! Gaa paa Bal uden Deres Kone! Var jeg hende, jeg lod mig skille, at De ved det! Og Far lo jo, og sagde: — For min Skyld ingen Allarm! Fru Linde saa paa den sorte Silke fra Brylluppet og sagde: — Den er evig god, naar man ser saadan ud i Ansigtet! Det var jo for at sige lidt pænt. Det morede nok Folk at se hende gaa paa Bal, for som de var til at inklinere! Skønt hun ikke dansede godt. Slet ikke. Men hun elskede at danse. Det vidste Far jo ikke. Han

var født Balkavalier. Han dansede ud med hende, men om hun aldrig saa mindelig ønskede, at han vilde komme igen, det gjorde han ikke. Det morede ham mere at danse med de unge Damer.

Fru Sidenius maatte pudse Næse. De tossede Taarer. At man aldrig blev klog nok og gammel nok til at komme over den Skinsyge. Det var en Lidelse. Vist den tungeste, Vorherre kunde paalægge et Menneske. Og det var ingen Under, naar hun altid stod der og jagede med de Krands og hverken havde Tid eller Raad at tænke paa sig selv, medens de andre baade gik til Haarfrisør og lod deres Kjoler sy ude og havde hvide Hænder. Ikke for det, saameget *ved* hun, aldrig, nej aldrig, har han forbrudt sig hverken i Tanke eller Handling. Men Lidelsen er jo lige stor for det.

Saa, nu skal Hunden ned igen. Det er vist tiende Gang idag Den gamle Kone kan ikke udstaa Dyr i Stuerne. Hun nægter ikke, at Hunde og Katte er Guds Skabninger, men de hører til i Gaarde og paa Lofter, hvor der er Mus. Og saa de Lopper! Hvor mange Taarer har hun ikke grædt, naar hun stod og jagede Livet af sig med Krands, og der var kommen en Loppe paa hende. Naar hun nu vidste, at hun lige havde skiftet Linned, og at hun vaskede sig over det hele hver Dag med koldt Vand. Og saa kunde Far sige, at Hundelopper, de gik ikke paa Mennesker, saa det maatte være Menneskelopper! At han ikke skammede sig for at komme med en saa skammelig Insinuation!

Naar Far var i det Lune, kunde han sige de mest op-rørende Ting: — Alle Kvinder har Lopper! Sæt nogen hørte det? Hvad maatte de ikke tro?

Hun havde grædt mange Taarer, som ingen, uden Vorherre, havde set. For længe, længe siden, da de bægge var unge, og det gjorde allermest sviende ondt, havde hun ogsaa skrevet det ind i en Bog, som skulde

ligge til efter hendes Død. Men Gudskelov, at hun alligevel brændte den. Det var hendes Hemmelighed. Den tog hun med i Graven.

Fru Sidenius bliver engang imellem, det Børnene kalder tragisk. Især naar hun er alene og ikke har altfor travlt. Saa taler hun højt med sig selv. Op og ned ad Gulvet. Taler og græder. Anklager og forsvarer. Bagefter falder en saa velsignet Fred over hende. Hun ved godt, hun overdriver lidt. Men nu kommer hun jo næsten aldrig i Theatret mere, og ser heller ikke ret mange Mennesker.

HAN har ingen Appetit mere. Sletingen. Hvad skal ogsaa den Uskik til hver Dag paa samme Tid at spise samme Slags Mad? I Amerika paa Hotellerne faar man en Liste over Ting, man kan vælge imellem. Det er et af Janes mange taabelige Paafund med den Havregrød om Morgenens. Sundt! Maaske for Børn.

Kunde hun saa koge den tilpas, men enten for tyk eller tynd, for salt eller for fløv. Ingenting gør hun grundigt. Hvad skal det blive til, nu Kvinderne tager Del i Regeringen! Meningsløst.

Hvor tidt har han ikke sagt, at han ikke vil nyde noget inden Middag. Altid er Havregrøden der. Han spiser — for Husfredens Skyld, men det smager ham ikke. Menneskene spiste altfor meget, deraf de fleste Sygdomme. Overfyldning, ikke andet. De kendte ikke til Maadehold.

I gamle Dage, naar han gik paa Jagt, tog han kun en Haandfuld Svedsker om Morgenens, ellers intet, før han kom hjem henad Aften. Hvor godt befandt han sig ikke derved.

Kold Mælk til Grøden! Kun til at blive forkølet af. Og naturligvis Margarine i. Denne evige utidige Kniben paa det Nødvendige. Som om man skulde have Penge med i Graven.

Hvor var nu Piben? Det kaldte Kvinder at gøre rent. Kvinder havde ingen Ordenssans. Naa, paa sin Plads. For én mærkelig Gangs Skyld. Han havde da før fundet den baade i Soveværelset og i Køkkenet, og saa

hed det: — Der har du selv lagt den! Som om en Mand ikke vidste, hvor han gjorde af sine Ting!

Kaffen bagefter var det bedste. Han spiste Havregrøden for Kaffens Skyld og drak Kaffen for Pibens.

Fru Sidenius kom jagende med Kaffen: — Var Grøden saa tilpas, lille Espen?

— Grøden er aldrig tilpas, og jeg har ikke den ringeste Madlyst. Der er heller ingen Mening i, at nu skal vi igen spise om et Par Timer. Overlad Bønderne at spise Klokken tolv, andre Mennesker spiser Klokken fem.

— Vi kan jo gerne prøve Klokken fem, men du kan saamænd ikke vente saalænge!

— Jeg kan vente til syv, om det skal være, men du skal velsagtens paa Visit hos dine Kaffesøstre, og saa gælder det at faa mig fra Haanden saa snart som muligt, uden Hensyn til, hvad jeg befinder mig vel ved eller ej.

— Ja, saa spiser vi Klokken fem da ...

— Er der mere Kaffe?

Den gamle Kone fløj efter Kaffen. Saa smagte *den* ham da! Gudskelov. Den lille Far.

— Hvor er Avisen? Du har vel brugt den til at fyre op med? Naa ikke!

Hun fyrede aldrig op med Papir. Han var jo saadan lidt vanskelig om Morgenens. Det fulgte vel med Alderen. Man skulde bare glide let hen over det.

Hun elskede nu Morgenstunden. Selv om det var bælgravende mørkt, og Lygterne brændte. Hun vidste jo, at Lyset, det kom, og det var en god Fornemmelse. For naar man tænkte paa de Stakler oppe i Grønland, der ikke saa Solen i mange Maaneder. Nej, man havde rigtignok meget at takke Vorherre for. Men man blev glemsom og tog alle Goder som en Selvfølge.

Hver Morgen, naar hun havde været heldig at faa det

til at brænde første Gang, været nede med Hunden og sat Havregryn i Blød, satte hun sig ved Vinduet, endnu i Nattrøje og Natkappe, og nød sin The med tyndt Rugbrød til. Hvad mon Kongen fik? For bedre kunde det ikke smage ham. Hun havde ikke et Ønske og ikke nogen Verdens Ting at være ked af. Ikke et Sted gjorde det ondt, alle Sanders Brug havde hun, og alle Mennesker vidste ikke alt det Gode, de vilde gøre hende. Bare sidde der, uforstyrret og hvile ud i en god Stol.

Saa var det ingen Sag at blive gammel. Men *saa* gammel som ham, denne Methusalem, nej, det brød hun sig ikke om. I Biblen stod der heller ikke et Ord om, hvem der passede ham paa hans gamle Dage, for havde Konen levet, saa havde man sikkert hørt om det. En Kvinde kunde til Nød gerere sig, blev hun aldrig *saa* gammel, men en Mand ... Hvoraf kom det mon, at Mænd var *saa* fummelfingrede, naar de ellers var *saa* meget klogere end Kvinder?

Hun sad og nød hvert Skridt i de morgenstille Gader, *saå*, hvor der efterhaanden blev tændt Lys, forestillede sig, hvordan der nu *saa* ud i alle Folks Huse. Naturligvis, hun kendte jo lidt til de allerfleste, eller deres Forældre eller Bedsteforældre ... Sikke nu pænt, Karlene kom frem og fejede foran Husene, enhver passede sin Dont. Saa kunde man sige, hvad man vilde, om Socialister og Tyende. Helt ude fra Østerport hørte hun Vognene komme ind fra Landet. Saa blev Hundene lukket ud og lavede Spektakel paa Gaden, hvad der jo var slemt for dem, der var syge eller trængte til lang Søvn ... Kønt *saa* det ud, naar alle Cyklerne fløj forbi. Det var Arbejderne, der skulde til Fabriken. Ok *saa* rart med den Opfindelse. Men grimt *saa* det ud for en Dame at røge Cigar. Man skulde jo ikke anke over, hvad andre gjorde, men hun havde nu ondt ved at forsone sig med, at den pæne Frøken Hobe,

som gik i sit firsindstyvende Aar, var begyndt at røge lang Cigar til Kaffen ude paa Klubben. Gudskelov hendes gamle Mor ikke oplevede det.

Vinhandleren overfor var ogsaa Morgenmand. Sikke nydelig han holdt sin Butik, blot Folk ikke blev saa berusede af den Brændevin Og Gud ved, hvordan stakkels Fru Thinesen har sovet? Hos hende brændte der jo Lys hele Natten, saamænd ikke af Ødselhed. At ligge der og hverken kunde røre Haand eller Fod i alle de Aar. Ikke føre en Ske til Munden. Men saa stille og taalmodig. Man skulde jo skamme sig at gaa og tage sig Smaating nær. Fru Thinesen gik ikke i Rette med Vorherre: — Jeg har jo Fred i min Sjæl, og bare Smerterne ikke bliver, saa jeg mister min Forstand, saa gaar det nok altsammen!

Kunde hun da nu snart faa Brev fra Sønnen, den Laban, den skidt Knægt, derovre i Australien. Kunde man bare faa sporet hans Adresse op, uden at Fru Thinesen fik Nys derom! Og saa skrive ham et rigtig Donnerbrev. For hendes Mand, han var vel saa blevet gift ovre i Chicago med den grimme Tøs, han rendte væk med.

Fru Sidenius holdt Familiejournalen sammen med Fru Thinesen. Det var nu bare et Paaskud, for saa havde hun Anledning til at liste over med lidt godt og fortælle, hvad der saadan gik for sig ude i Byen. Jomfru Sennels, som fik Kost og Løn for at passe hende, var jo saa mut og kedsommelig som dertil. Men naturligvis, hun havde sit at bære paa, og morsomt var det jo heller ikke, at sidde hos den Syge Aar ud og Aar ind. Hvad havde Jomfru Sennels haft ud af Tilværelsen?

Naar Fru Sidenius saa saadan en gammel Pige gaa rundt og se sur ud, kunde hun ikke lade være at tænke: Gud give, Vorherre havde indrettet det, saa det ikke var

den store Skam at faa Børn. For der var jo ikke den Sorg i Verden, som ikke var let at bære, blot man havde Børn at arbejde for. Hun havde ogsaa sat sig for at spørge Pastor Stenersen, som var saa klog og prægtig i alle Maader, om han kunde forklare, hvorfor man skulde se op til Jomfru Maria, netop fordi hun var ugift. Paa den anden Side hed det sig jo nok, at hun var trolovet med Tømmermanden. Men saa døde Pastor Stenersen saa sørgeligt. Det var vel ogsaa bedst ikke at granske i Ting, man ikke forstod. Men som nu med Dyr. Ingen snakkede om, at det var en Skam, om en Hund eller Kat gik hen og fik Unger, det var jo ogsaa en Slags Børn, og ingen spurgte, hvem der var Far til dem. Undtagen, hvis det var en kostbar ægte Jagthund. Ægte! Fordi den var sort inde i Munden! Hvad Mennesker kunde hitte paa! Naar en Neger var sort udenpaa, saa var det galt, var en Hund det indeni, saa kunde man faa en farlig Bunke Penge for den.

Fru Thinesen holdt saameget af Æbleskiver af sur Fløde. Synd ogsaa, hun glemte det den anden Dag, da Fløden stod og blev sur, fordi hun havde tændt under Gasovnen.

Den pæne, pæne Røg! Røg i blaa Luft og Røg i graa Luft. Altid saa fornøjelig. Den ligesom dansede rundt oppe i Luften af Glæde over, at nu slap den ud af den snevre sorte Skorsten. Ja, ja. Nu kom der nok snart Sne. Ok, naar alle Tage var dækket af Sne! Saa blev Fuglene saa sorte, saa sorte, og de smaa Børn fik saa røde Kinder. Kunde hun bare faa Far lokket med ud at se dem køre i Slæde. Men hvad kostede det ikke Byen at faa al den Sne kørt væk? Og de arme Heste, som stod der i Sjappet og rystede, saa en Sten maatte sig forbarme. Men hun kunde nu ikke lade være at holde af Sne. Saalidt, som hun kunde lade være at holde af Tøj paa Bleg og Dyner, der soles og Asylbørn

med røde Forklæder og Lommetaske over Skulderen

Fru Sidenius rejste sig brat. *Dem* vilde hun ikke sé. Det var svært nok at høre deres sølle Træsko henad Gaden. Bare Ordet „Fattiglem“ kunde faa hende til at gyse. Fange lød ikke saa frygteligt. Fangerne var da ikke udsat for ubarmhjertige Øjne. Og hvem kunde vide, hvad der var Skyld i, at de havnede der! Hvis hun var i Byraadet, hun vilde nu *forbyde*, at Fattiglemmerne skulde gaa og feje Gade. Som en anden Flok Slaver. Saa forfrosne og elendige.

Hun gav sig til at støje med Kakkellovnen for ikke at høre dem stavre forbi. Sæt hendes gamle Mand havde været en af dem. Dér tog man saavist ikke hverken Hensyn til Alder eller Svagelighed. Og hvad var det mon for Senge, de laa i. Gudskelov, han laa paa Krølhaar. Men hvad havde hun ikke døjet af Laven om og Finden paa for at faa ham til at beholde den dejlige Madrass. Det var jo en af hans mange smaa Særheder. Naar han ikke sov godt, saa gik han ud og købte en ny Seng. Ingen Snak om en Ting, han gjorde det. Det var da vist over et halv Dusin, han havde lagt i. Baade af Træ og af Jern, med Fjedre og uden. Engang skulde det nu være en af disse hersens Spiralsenge, som vistnok Soldaterne eller hvem det var, laa paa, til kun femten Kroner.

Som hun havde grædt. Heldigvis varede det kun fra Fugl flyver op, til den flyver ned. Nu laa han i en grimme gul Tingest, der ligesaa godt kunde have hørt hjemme i et Karlekammer paa Landet. Men han *hvilede* i den! Ja, for hun havde jo nok saa snedigt faaet Krølhaarsmadrassen lirket ind under den anden. Og han troede jo, at han laa saa godt paa det Kapotjuks, som han havde anskaffet. Det kunde jo ogsaa blive godt, bare han hvilede.

Gud give nu, at Børnene vilde huske paa, naar de engang var døde og borte, at Krølhaar, det finder man ikke paa Gaden.

Klokken ringede. Det var den lille Bypige. — Du har vel husket Træskoene? Jo, det havde hun. For hvad lignede det at gaa paa Gaden i Kludesko paa denne Aarsenstid! Men Vanterne havde hun glemt. Saa den gamle Kone maatte allerførst til at rulle hendes Hænder foran Kakkelovnen og sørge for varm The til hende med en Sukkermellemmad, som alle Børn jo sætter Pris paa: — Kan du saa hente Kokes, men ikke spille paa Trappen som igaar, saa jeg selv maa gaa og feje op efter dig. Og kan du saa rense Spytebakken og Hundens Ædekop og Drikkeskaal. . .

Det kunde Fru Sidenius ikke faa sig til. Naturligvis, naar den lille Jensine havde været til Bal, saa maatte hun jo, men morsomt var det ikke. Og saa havde Jensine faaet en Flis i Fingeren, og den skulde tages ud med en Stoppenaal, saa det gik Tiden med, til hun skulde have sin Kaffe. Jensine var nu en sød og villig lille Sjæl, blot hun ikke tog Skade af den Mor.

DEN gamle Kone staar som sædvanlig og snakker med sig selv, medens hun gør Orden i Skuffer og Skabe nu inden Højtiden. Ingen skal sige om hende, at hun ikke holder sammen om den gamle Mands Tøj. Det var da ogsaa Synd andet. Saa pillen og proper han har været hele Livet igennem. Og naar hun er død, kan man sige, hvad man vil, men Uorden, det er der ikke i Krogene. Snavs i Krogene, fejl! Saa hellere Støv paa Bordfladerne eller midt paa Gulvet.

I gamle Dage, da Børnene var smaa, aah hvor var hun bange for at dø!. For Fremmede kunde jo ikke forstaa, at det ikke var Viljen, det skortede paa, men Tiden. Og naar hun saa tænkte paa Fru Hansen, der udadtil var saadan en pæn Kone, og stort Hus førte de ogsaa, men da hun døde, saa var der to svingende Læs Pjalter og Skrammel oppe paa Loftet. De var ligefrem nødsaget til at betale Skraldemanden for at hente det. Den Skam for Børnene! Hun kunde endnu vaagne op midt om Natten badet i Sved og se Skraldevognen holde for Døren for at tømme hendes Loft. Nej, Gudværeløvet, der var alt paa sin pæne Plads. Hvad saa Dora sagde.

Hun lægger Sokkerne sammenrullet, Par ved Par, omhyggeligt, som var det Gravenstener oppe fra Haven. Ok Herregud, den Jul hvor hun sendte en stor Blikdaase med Smaakager og Pigeoner til Mariette og en til Jens, helt over til Amerika, og Kagerne kom i

Krummer, og Æblerne var stødte. Herregud, hun vilde jo kun gøre det saa godt, hun kunde, for de kære Børn.

Sokkerne er saamænd saa bløde som Silke, trods de mange Snese af Gange, de har været i Baljen. Der er snart mere Stopning end Fod tilbage. Godt at hun kan sidde og stoppe i Mørkningen, ligesom Mariette, der altid spillede pænest uden Lys. Mindst seksogtrediven Par. De allerældste strikkede hun, dengang hun laa med Barselfeber efter Jens, én om Dagen. Da havde hun jo Tid nok. Og igrunden ingen Smarter. Men hvor var Far rørende i den Tid! Han tænkte nok: hun dør, og saa skal hun have det lidt rart til det sidste! Men hun døde ikke. Vorherre lader ikke en Mor dø bort fra fire smaa Børn og en Mand med daarlige Lunger.

Hun lægger tyndt hvidt Tøj over Sokkerne for Støv og Møl. Kommer nyt pænt Papir i Skuffen med Undertøj. Hun vil nu gøre Alvor af, naar der bliver Udsalg igen, at forhøre om et Mavebælte, for om Natten, naar hun er oppe de mange Gange for at se til Far. Det trækker saa grimt i den Entre, under Døren, men ellers er det en yndig Lejlighed. Og saa flinke de Folk er underneden til at komme, naar hun ringer, at nu er den gamle Mand igen faldet om paa Gulvet, og hun har jo ikke Kræfterne til at hjælpe ham op alene. Men hun begriber ikke, at nogen kan gaa med Uld paa Kroppen. Et Stykke durabelt Linned med Ærmer og ikke bare et Hul, det er hvad sig hør og bør for en Kvinde, og Benklæder til at binde under Knæet, istedetfor det Traller, som Dora gaar med, og som hverken dækker her eller der. Og sæt man saa kom en Ulykke til, og fremmede skulde lægge Haand paa en. Føj da! Det har hun ogsaa bedt Espen saa bønligt om, hvis hun skulde gaa bort først, at han saa vil hjælpe hende i Ligtøjet. Han har lovet det.

Saa kommer Skuffen med Mansjetsjorterne. Hun

kan ikke bekvemme sig til at tage det manglende k i Munden. Saalidt som hun faar sig til at sige: nøgen. For hende hedder det: blottet.

Hun ser forelsket ned i alt det skinnende hvide. Hun kunde være taabelig nok, ja hun kunde, hvis hun var rig, til at lade den gamle Mand gaa med Mansjetskjorte hver evige eneste Dag. For som det klæder ham at være pyntet! Hvem ser ud som han i Livkjole og hvidt Halsbind? Hvem har den Anstand?

Skuffen bliver til Klubbens Festsal til „Gammelmandsballet“. Saa gik hun Polonaise med Far og dansede ud med ham første Gang. De andre Danse dansede han jo hellere med andre, og det kunde gøre ondt. Lidt forfængelig var man jo dengang, og det gør altid ondt at blive skubbet hen i en Krog. Men Polonaisen og første Vals. Altid.

Skuffen blev Hotellets Spisesal med Flag og Guirlander, dækket i Hesteko, hver Kuvert til ti Kroner. I Højsædet Kongen og Dronningen. Kongen talte saa ligefrem og pænt. Ikke synderlig klogt maaske eller begavet, som for Eksempel Borgmesteren, der forstod at belægge sine Ord, men saadan at alle og enhver fattede Meningen, og det var jo det vigtigste. Man kunde heller ikke forlange alt af en Mand, fordi han var Konge, selv om der nok stod, at den Herren giver Embede, giver han ogsaa Forstand. Og saa den dejlige Mad. Som de Fugle var sat op!

Slips og Lommetørklæder, Mansjetter og smaa røde Æsker flyttes over paa Sengen, medens Skuffen dukkes. Se, den lille Brevtaske, den har hun saamænd selv i sin Tid baldyret. Et helt Landskab, syet ved Spiddelys og med Haarsilke, det hele ikke større end en Speciedaler i gammel Mynt. Dengang gik Far gladelig sine tre Mil hen og tre Mil hjem kun for at gaa en lille Halvtime med hende omme i Birkelunden ved

Vandmøllen, hvor hun lærte Husholdning. Mon de saa fik den Kirke bygget, eller den Dag idag maa helt til Romalt for at høre Guds Ord? Hvad blev der ikke brugt af Fløde og Æg i det Hus!

Bare Fars Sind var lidt mere tilfreds. Men det kom vist af Opdragelsen. Saadan et Enestebarn, som faar Lov at gøre, lige hvad han lyster. Og saa stammer han jo fra Bønder. Det kan nu ikke nytte, det *gør* han, var Moderen aldrig saameget Provstedatter.

Hvad skulde han ogsaa paa den Latinskole for, naar han ikke tænkte paa at studere? Eller spille Violin, naar han ikke vilde til Musiken? Et idag et andet imorgen. Og sikken et Svineri med det Akvarium! Midt inde i Huset. Den Stank! Naa, og siden alle Bøgerne, som han gav Børnene Penge for at læse i. Hvad har de ikke kostet! Og hvem har Fornøjelse af at læse om Dampmaskiner og det mørke Fastland og Pattedyrenes Liv, som vist kostede femogtyve Kroner, foruden Bindet. Aldrig kunde der komme en ny Bog, uden at han maatte have den. Straks. Sluge den. Blev man bedre af det? Blev man gladere? Nej, en god Fillitong, det var noget andet.

Gudskelov man da blev af med de Duer. Men lignede det ogsaa noget for en Mand paa over de Treds, som han jo dengang var, at give sig til at holde Duer, som man ikke engang maatte spise! Bare fodre dem, rense ud under dem og saa væk, paa Udstilling. Hvis det ikke var ligefrem Synd for Dyrene. Kunde de have Glæde af at køre paa Jernbane og tage Præmie, som en anden én kun havde Kvaler med at gaa og pudse og gemme hen. Og om Vinteren i Sne og Frost, hvem var det, som maatte den lange Vej op i Haven og tø Vand op til dem? Klatre paa Stiger og faa Griseri baade i Haar og Klæder. Det var maaske Synd at sige det, men hun var nu glad, at den Pedemi kom. Ellers

havde de saamænd ikke haft Have mere og hverken Frugt eller Blomster men ene bare Duebure.

Men sælge Haven, det gør jeg ikke. Jeg gør'et ikke! Om det saa skal være mit sidste Ord. Jeg har vel ogsaa en Vilje!

Hvad har den Have forbrudt? Hvor har man et Æbletræ som det? Over to Tønder hvert Aar, foruden alt, hvad der gror under det. Var det ikke tre Hængekøjer, Børnene havde oppe paa engang i Grenene?

Men at Vorherre lod Træet overleve den Operation, det var da næsten et Mirakel. Et Menneske var saamænd aldrig kommen igennem den. Fik Mennesker først Kræft . . . De halvtredsindstyve Kroner til Cement og Overgartner var givet godt ud, hvad Far saa sagde om Optrækkeri. Daglønningerne var jo steget af den grimme Krig. Og havde Bankdirektørens ikke betalt over atten hundrede for Datterens Operation i København, og saa døde hun endda. Men hvem regner et Træ for noget!

Gud give, det maatte blive godt Vejr og Tørvejr under Rengøringen, saa den gamle Mand ikke gik hen og blev forkølet eller altfor vrangvillig. Den rare Madam True, som var saadan inde i alting og ligesaa sparsommelig med Soda og Sæbe som en selv. Der var nu mange gode Mennesker til. Som nu af Ida Lemme af sig selv at tilbyde, at Far kunde spise der i de Dage. Naturligvis sagde vi nej. Men behageligt for ham, det havde det været. Madam True og jeg, vi kunde saa spise, naar bedst det faldt sig. Naa, endelig kan han da gaa om i Klubben og spise. Jeg har da mine egne Penge. Selvom han ikke kan udstaa, at jeg tager op af dem. Han er formelig bleven paaholdende med Aarene. Han, som før i Tiden købte alt, hvad han saa . . .

Hun er færdig med Skufferne og maa bare et Spring op paa Loftskammeret, der ogsaa er til Gæster. Der

ser ud! Pyt, naar man selv ved, hvor alting er. Fra de mange Spiger, hugget vindt og skævt ind i Muren, hænger Poser, Sække, Pudevaar og Pakker syet ind i Lærred og siden viklet om med Papir. Sengen er et Bjærg af Dynner, Kurve med Æbler, Haandkufferter, Kobbertøj og indpakkede Lamper.

Den gamle Kone ler. Sidst Dora var hjemme — hun spillede Prinsessen i „Der var engang“, — vilde hun for enhver Pris ligge deroppe, for Morgensolens Skyld. Og for sit eget Barn gør man da ikke Dikkedarer, uden rydder tilside og lægger rent paa. Forresten kunde Dora lige saa godt have lagt nede i Spisestuen paa Chaiselongen. Far behøvede jo ikke at se, at hun kom Mel i Ansigtet, Og det var nu urigtigt af Dora saadan at raabe op om det baade overfor Far og Bypigen og stille sin egen Mor i et latterligt Skær. Hvem bad ogsaa Dora ligge og trille ud ad Sengen om Natten? Først vilde hun ikke tro, det var Sandhed, men en af Doras mange Overdrivelser, men saa fik hun jo Syn for Sagen. Havde hun ikke lagt det arme Barn oveni to Haandkufferter, et gammelt Landkort og Abels Sæl-hundetornyster! Det kom sig jo af, at hun havde to Hold Madrasser, det ene over det andet, og allerunderst laa de andre Ting, som hun jo nemt kunde glemme.

Der stod sammenrullet bægge de fine Gulvtæpper fra Abel. Aldrig skulde de komme paa Gulvet. Var det ikke galt nok at holde de gamle fri for Hundehaar? Man skulde sletingen Tæpper have paa Gulvene, naar man havde Hund. Men nu vilde hun ogsaa i al Hemmelighed tage Tæpperne af og skære dem i Strimler til Køkkengulvet. For der var fodkoldt. Og saa kom de da til Nytte.

Hvor i Verden stammede den Lap Dyffel fra? Den maatte vel være falden ud, da hun sidst sendte Klude til Farver Struve, fem Pund, og fik to Fag dejlig varme

Gardiner. Ok, ja. Den var jo fra Mariettes Konfirmationskaabe, syet af de tre pukkelryggede Søstre omme i Svinget. De stod paa Skamler, naar de prøvede, alle tre paa engang. Lille Mariette, som nu sov i det store fremmede Land. Ja, ja, paa Dommens Dag havde hun nok lige saa nemt for at finde, hvor hun hørte til, som dem herhjemme. Lille Mariette! Hvor var hun rask og vilter. Altid forelsket, saa i en og saa i en anden. Hun tog alting saa voldsomt, men havde jo den Lykke at kunne græde sig ud af det igen.

Den gamle Kone rodede i en Pose med brogede Silkeklude og fandt, hvad hun søgte, en Stump brandgult Silkebaand. Herregud, aah, Herregud! Det var fra den Jul, hvor Far saa bestemt troede, det var blevet til noget med Mariette og Herredsfuldmægtigen. Af lutter Glæde vidste han ikke alt det gode, han vilde gøre hende, og saa gav han hende Lov selv at vælge baade Stof og Besætning til en Kjole og lade den sy omme hos Harders. Men Smag, det havde Mariette jo ikke i de Dage, hun var mere for det, der skar i Øjnene. Og da hun saa kom i Kjolen! Højrød var den. Højrød og med vist over tyve brandgule Silkesløjfer. Oppe og nede, for og bag. Baand saa brede som en Haand. Hun saa ud!

Far gik jo i Rette med Harder, men han var uskyldig. Mariette havde forgabet sig i de Baand og *vilde* have dem. Af kom de jo, men græde, det gjorde hun, den halve Nat.

Og netop i den Kjole var det, hun sad og ventede ved Vinduet.

At noget dog kunde gøre saa ondt nu, de mange Aar efter ... Den gamle Kone maatte tage sig til Hjertet.

Dengang græd Mariette ikke. Men et Barn, der lider! Ens eget Kød og Blod. Og man kan ikke hjælpe.

Det med Herredsfuldmægtigen var ingenting, for hun

brød sig kun om den anden, den Pjalt, den Sprade. Saa var der jo Bal hos Amtmanden med alle Office-
rerne. Ogsaa han.

— Du siger ikke et Ord til Far, ellers ved jeg ikke, hvad der sker! Og saa bliver man jo stille. Hvordan det nu var, et eller andet maa hun have aftalt med ham. For dèr sad hun ved Vinduet, Time efter Time.

— Tale med ham *vil* jeg! Han havde jo nok lovet at komme tidlig fra Ballet. Hvad ved man?

Det bitte blege Ansigt paa Forhøjningen ved Vinduet. Medens Vognene kørte til Bal. Aftenen igennem. Hendes Far siger: — Er du syg, Mariette? — Kun lidt Hovedpine! Men en Mor ser alt. Bedre var det, om hun ingenting saa. Allesammen gaar de saa i Seng. Uden Mariette. Klokken slaar elleve, den slaar tolv. Hvor kan en Mor sove, naar hendes Barn er i Nød? Og var-som maa man være. Ikke sige noget. Unge Sjæle faar saa let det, de aldrig forvinder. Klokken gaar til et. Ilden er ude. Men dertil er en Mor da, hun kan liste ind og lægge sit Barn et Sjal om Ryggen.

— Gaa i Seng, Mor! Lad mig i Fred! Hører du, lad mig i Fred! En Væg imellem, en sovende Mand og et Barn med Ansigtet mod den kolde Rude. Vinternatten igennem. Bede, det kan en Mor. Men ikke altid høres hendes Bøn

Klokken seks om Morgenen sidder Mariette paa samme Plet

Lille Mariette i det fremmede Land. Ja, ja, hun kom over det og over saa meget andet med. Men den Nat bliver ved at gøre ondt. At ens Barn sænkes ned, det er ikke det værste. Saa ved man da, at nu har det Fred. Men enhver vil jo helst have lutter lyse Minder ...

Den gamle Kone klapper efter et Møl. Fy, hvor hun hader de væmmelige Dyr! Dem og saa Lopper! Og Spyfluer. Den lumske Maner Møllene har at bore sig

ind i de mindste Sprækker og lægge Æg og skære Tøjet itu. Petroleum skal være godt. Men man holder sig jo hellere til det, man er vant til. Og Kamfer har da en renlig Lugt. At Fru Valentin kan udholde det Naftalin-stads, som jo stinker langt henad Gaden og hænger i Tøjet Sommeren igennem. Uh!

Gud give nu der kom Brev fra alle Børnene til Høj-tiden. Saa har Far dem at læse og glemme og læse igen, flere Gange om Dagen, og Svarene at tænke paa.

I gamle Dage hvor kom der ikke mange Kort til Jul og Nytaar! Hele Skaalen fuld. Da sad Far og skrev og smilede. Han vidste jo nok, at hans Skrift var den allerkønneste, og som han forstod at belægge sine Ord. Han kunde saamænd godt have været Digter. De aller dyreste Kort, skønt man ikke havde Raad, men det vilde han nu. Fru Linde, hun købte dem til to Øre hos ham Giese paa Østergade i København om Sommeren. Men Postmesterens havde jo ogsaa elleve Børn, og Gæld.

Far skrev op paa en lang Liste og satte Kryds, naar Svarene kom. At de, som døde, holdt op at skrive, var jo saa rimeligt, men de levende var ogsaa slemme til at falde fra. Far følte det som en Tilsidesættelse, ligesom i gamle Dage, naar han ikke avancerede. Men det var jo hans egen Skyld, for naar de tre Gange tilbød ham en Station og han sagde nej, fordi der ingen Latinskole var, saa blev de jo kede af det og gik ham forbi. Hun syntes nu, det var saa ligegyldigt, man skulde blot ikke forlange noget af nogen, men være glad for, hvad man fik. Og *nogle* Kort kom der jo.

Men den gamle Mand har jo ikke andet at tænke paa. Det værste er, naar han sætter sig i Hovedet, at „alting har en Grund,“ og saa sidder og ruger over den Grund. Snart var det hendes Klæder, snart var det Krandsene, eller Dora, eller „Kroen for de trætte Sjæle,“

eller det, at de ikke holdt voksen Pige. En Grund var der altid. Og var der ingen, saa hittede han paa en.

Nu skrev han ikke for mange Kort. Han ordentlig rystede paa Haanden, naar han skrev dem. Vistnok af lutter Spænding for, om han fik Svar. De skidt Kort! Somtid syntes hun, det var en ren djævelsk Opfindelse, ligesom de hersens Undervandsbaade og Maskerne med Gas i, for det var nu dem, der ødelagde hele den dejlige Højtid for ham. Hvordan kunde hun gaa og tænke paa Højtid, naar hun vidste, at den gamle Mand ikke kunde sove for at være oppe og sidde ved Vinduet, naar Posten kom forbi. Og den ene Ombæring gik forbi efter den anden. Naar saa Børnene heller ikke huskede at skrive i Tide.

Gudskelov da for Lemmes og Fru Valentin og Fru Menthe. Ja, og de gamle Kusiner i Hjørring. Men det var kun Kvinder, og Kvinder regnede han ligesom ikke.

JA saa er Maden færdig, lille Espen!
— Ser du ikke, jeg har noget at gøre?

Den gamle Mand har virkelig noget at gøre, noget, der baade kræver Tid og Eftertanke. Nu vil han have Fred til at skrive de Kort. Er de ikke paa Posthuset inden ni, garanterer Postvæsnet ikke, at de kommer ud til Juleaften.

Iaar har han til Afveksling valgt dem rent hvide, svær Kvalitet, og Konvolutter af haandgjort Papir. Skammeligt, som de Handlende trækker en op. Krigen er bare et Paaskud. Var han yngre, skulde han vide at tage til Genmæle. Nu maa man finde sig i alt. Af alle.

For at være sikker paa Skriften, har han anskaffet sig en ny Flaske Blæk. Jane glemmer jo altid at lukke Blækhuset, eller hun spilder Penne deri. Han maa laase sin egen Pen inde for at have den i Fred. Saadan var det i sin Tid med Barberkniven. Mon hun ikke benyttede den til at skære Brød med?

Bør der sendes Kort til Agathes Far? Eller kan det tydes som paatrængende? Vanskeligt at vide, nu det er blevet en Vane, at han sender til Jul og faar Svar til Nytaar. Ifjor kom et prægtigt Litografi af Etatsraadens Sommerbolig, derunder Ordene: E. E. Hansen og Hustru takker for de gode Ønsker og gengælder dem hjerteligt.

Det kunde ikke kaldes inkorrekt i sin Knaphed. Ikke alle led jo af Mors Snakkesalighed. Dog kunde der have

staaet et Par Ord med Antydning af Familieskabet. Mulig regnedes sligt ikke for Familieskab i de Kredse. De to Gange, man i Løbet af snart tyve Aar havde været Gæst i Etatsraadens Hjem paa Strandvejen, betingede jo ingen fortsat Pukken paa Slægtskab. Men som den fine Mand han var, undlod han selvfølgelig ikke at besvare en Julehilsen, fra hvem den saa kom. Man kunde jo ogsaa afvente, om Agathe lod høre fra sig og foreløbig kun skrive Adressen.

Agathe kunde paa den anden Side optage Tavsheden som bevidst Uhøflighed overfor Faderen. Man havde heller ingen Hjælp fra sine Nærmeste. For Jane gjaldt det kun at sende Kort til alle Kaffesøstrene og til Skurekonen og Bypigens Forældre, og velsagtens Halvdelen af Lemmerne i Hospitalet.

Han lænede sig tilbage i Stolen, lidt træt af den Spekuleren. Iaar kunde der ikke være Talen om at komme op i Marken til de Fattige. Saa usikker som han var paa Benene. Det vilde blive første Gang, han svigtede. Skammeligt ogsaa, at han ikke i rette Tide havde sandset at mærke sig Navnene. Jensine hed en af dem, hun med de skrufuløse Børn, Maja hed en anden, der var Manden Drikfældig. Staklen med Tungekræft, om han endnu levede, hed Lars. Men „Lars i Marken“, den Adresse kunde man ikke bebyrde Postvæsnet med. Og var de i Vane med, at han kom, det vilde blive savnet. Ja, han selv vilde savne det.

Hvor fornøjeligt i Grunden i sin Tid, da Børnene var smaa. Medens Mor stegte Haren, og Træet blev pynetet, og Børnene gik to og to med de fyldte Kurve, som Købmand Davidsen selv havde pakket. Det var en rar Fornemmelse at kunne skabe en Smule Fest oppe i Rønnerne, om man ogsaa selv sad og høkkede i det Aaret rundt.

Engang var de gaaet i Seng, da han og Børnene kom,

Klokken var vel lidt over syv, men der var hverken til at bide eller brænde. Saa fik Mariette pakket ud i en Fart og tændt under Petroleumsapparatet. Hun forstod da at lave Kaffe. Og en Julekage var der til hver. Han skammede sig altid lidt over den Gang, det var ikke noget for en Mand. Men det nyttede ikke. Hans salig Mors Fortællen fra Provstegaarden, hvor alle Sognets Fattige fik baade Brød og Sul, sad ham for fast i Blodet. Værst var det at træffe det rette Udvalg, eftersom Nøden der nordoppe øgedes.

Siden de Besvimelser paa aaben Gade, var han ikke meget for at komme udenfor alfar Vej. Fylde Penge i en Vognmand saa ud som Pral. Og hvem kendte han, som kunde gaa med og siden tie stille? Ingen! Sidst Mor. Ingen Hemmelighed var sikker hos hende en halv Time. Og han ønskede ikke at være Genstand for Kaffe-sladden.

Det maatte overvejes nøje, senere. Vognen kunde endelig standse ved Nørreport, og naar han gav Kusken en Drikkeskilling, saa kunde han vel bære Pakkerne. Naa, man fik se.

Men det var bedst, han med det samme fik skrevet til Kusinerne. Han skuttede sig ved Mindet om Emmas Brev iforfjor, da hun skrev: — Vi glæder os altid saameget til din Julehilsen. Den gør, at vi føler os helt unge igen. Kan du huske, hvor vi dansede i Havestuen, naar Far og Mor var gaaet i Seng? Iaar fik vi ikke et eneste Kort. Det var lidt drøjt, især, fordi Jørgine er død og vi nu sidder ene to tilbage ...

Ikke et eneste Kort! Ren Forglemmelse, andet ikke. Han havde saa omgaaende sendt Emma et Syskrin med Smaatterier indeni og til Elsebeth en Skrivemappe. Men Forglemmelsen kom ham dyrt at staa i søvnløse Nætter. Hvad havde han ikke i Ferierne nydt godt i det store Hjem. De maatte jo tro, at det var deres nu-

værende Fattigdom, der gjorde ham skødesløs. Burde han ikke sende dem et halvt Dusin Lommetørklæder hver, eller en anden Nyttegenstand? Nu, han netop havde faaet sin Bonus udbetalt. Mor behøvede jo ikke at vide derom, skønt, hvis hun købte, blev han mindre snydt.

Men hvad ialverden skulde han finde paa til Agathe? Her i Byen var de Handlende blottet for enhver Smag, og Udsøgt maatte det være, saa forvænt og kræsen hun var. Krystal var altid nobelt, men nu havde han i de senere Aar udelukkende holdt sig til Krystal, det kunde opfattes som en Kritik af Hjemmets Bestand. De flade Skaale, hun havde udtalt sig saa anerkendende om, kostede vel nu op imod de fyrretyve Kroner, om det forslog! Saa vilde det skorte paa Gave til Mor og Dora. Naa, Mor gemte jo alting hen, og Dora jaskede til, hvad hun fik, inden Ugen var omme. Hvor var den lille Hermelinskrave? Glemmt i en Jernbanevogn. Opalnaalen? Tabt. Paraplyen med det kønne Benhaandtag? Stjaalet. Men for at undgaa Scener med Mor, kunde hun jo faa den store Kikkert fra Amerikaturen. Tre Par Kopper til Mor maatte vel være nok til at slaa itu af.

Nu kunde et lille Hvil gøre godt. Eller lidt at spise. Men Maden var vel, som sædvanlig, ikke færdig. Underligt som Kvinder gaar og smøler over Tingene! Der roder de i Timevis om at lave den Smule Mad, en Mand højst vilde være et Kvarter om.

Naa, der var hun med Maden! Det var sandelig mærkeligt.

Tænkte han det ikke nok! Evig og altid det samme. Aldrig et Stykke rødt saftigt Oksekød. Hun kunde vel sagtens ikke tygge Maden mere, derfor skulde alting hakkes og laves i Grød, enten hun saa kaldte det Boller eller Rand eller Frikadeller.

Om han vilde lidt ud i Solen? Havde hun dog ikke

opfattet, at han havde vigtigere Ting at gøre end gaa Tur? Blev han færdig i rette Tid, maatte han være glad.

— Og jeg sender *ikke* Kort til Stadslægen, at du ved det!

— Hvad gør du ikke? Men Espen ...! Saa flink, som han har været til at komme om Natten og naarsom helst

— Jeg siger dig, at jeg gør det ikke. Det maa være nok. Han faar desuden sit Honorar.

— Honorar! Kalder du det Honorar? Femogtyve Kroner for et helt Aar! Han har saamænd været her over halvtredsindstyve Gange og sommetider tre Gange paa en Dag. Stod han ikke op fra sin egen Konfirmationsmiddag, da jeg laa i Knæet, for at vise Jomfru Sonne, hvordan Bindet skulde lægges om?

— Jeg har mine gode Grunde.

— Aah, lad mig høre dem, Espen! Det kan jo være en Misforstaaelse.

— Om Misforstaaelse er her ikke Tale. Høflighed koster ingen Penge. Kan Manden hilse paa Kreti og Pleti henad Gaden, kan han ogsaa hilse til Vinduet, naar han ser, der sidder nogen. Men den Umage gider Hr. Stadslægen ikke været over, naar det gælder et Par gamle døve Mennesker som os ...

Midt i Bekymringen er den gamle Kone lige ved at smile. Hun hører jo som en Los. Men hun lægger Haanden paa hans Arm: — Tænkte jeg det ikke nok! Ved du da ikke, at Karl Brodersen har det som Faderen? Han ser ikke bedre end en Muldvarp. Om det skulde koste ham Livet, han kan ikke kende dig fra en Urtepotte, naar du sidder i Vinduet. Fy hvor du maa skamme dig! Staar der ikke et godt Sted: Du maa ikke bære falsk Vidnesbyrd mod din Næste? Og han, som sidste Aar viste dit Kort frem ved Amtmandens Middag for Skriftens Skyld ... Tag lidt flere Tyttebær, dem har du

kun Gavn af. Pærerne er fra det lille Træ ved Laagen. Er de ikke rare? ... Jeg skal straks være der med Kaffen ... Jo, en lille Draabe skal du nu have.

Ud svæver hun, hjertensfro. Vorherre tilgiver nok en lille Usandhed sagt i en god Mening. Hun skal blot huske at give Karl Brodersen et Vink om at hilse til Vinduet, naar hendes Mand sidder der. „Denslags sætter gamle Folk Pris paa,“ vil hun sige. Det tager sig bedre ud, naar hun tæller sig selv med. For hende maa han saamænd gerne gaa forbi paa Gaden uden at hilse. Den rare Karl Brodersen, som hun har kendt, siden han blev født. Hvormange Gange har hun ikke i Hast rimpet en Flænge sammen, naar han og Abel havde tumlet for voldsomt. Det med Amtmandens Middag er heller ikke helt sandt eller rettere slet ikke sandt. Men det *kunde* have været det. Hvem skrev som den gamle Mand?

Hun var saa vis paa, at nu blev Kortet skrevet. Far var jo saa god saa god paa Bunden. Det var kun Skallen, der nu og da var lidt i Vejen med ligesom de Kokusnødder, Drengene maatte knække med en Sav, men saa var der Mælken indeni. Den smagte vandet, men Negerne havde vel ikke Køer, og bedre end ingenting var det alligevel.

Hun kom med Kaffen: — Tak! Tak! Du forvænner mig, Jane! Hellere dør ved Skrivetøjet ... Tak!

Saa, nu var han i godt Humør, og sikke galant og taknemlig! Det var saamænd over det med Amtmanden.

Den gamle Mand sidder og undrer sig. Besynderligt, at han aldrig har bemærket det før. En sørgelig Arv. Især for en Læge. Vist har Mor Ret. Honoraret er latterligt lille. Og dog ikke *saa* lille, at det kan kaldes fornærmende. Nærsynede Øjne er ganske vist de stærkeste i det lange Løb, men ... Burde han ikke, som en Slags Paaskønnelse, hvor dog ingen af hans egne gik paa

Jagt, tibyde Doktor Brodersen Bøssen og de øvrige Jagtrekvisitter? Hvis de norske Støvler passede ham, var de jo uovertræffelige. Dem havde han saamænd selv faaet forærende, som Erkendtlighed af de store Fiskere fra Nordland, som han traf i Grefsen, da han gennemgik Kuren for Lungerne. De havde Skørbug, velsagtens af den meget Fisk, men kunde ikke faa sig til at benytte Mavepumpen. Saa demonstrerede han det et Par Gange for dem, saa de saå, at det var en ren Leg. Og Resultatet blev, at de kom sig. Ikke blot Støvlerne sendte de, men Jagttaske og Snesko til Børnene og den morsomme Tegne, som Abel vist ogsaa havde faaet.

Men Mors Idé med at sende tre Kort indad Døren i én Familie var nu mildest talt absurd. Hvorfor ikke adressere et Kort: Frøkenene Lemme! Eller sende det til Sophie som den ældste og bede hende overbringe Familiens øvrige Medlemmer alle gode Ønsker.

Fru Valentin havde sikkert foretrukket et Kort med en Juleengel paa. De Papirservietter, hun sidst opvartede med med Smaagrise i Hjørnerne, var til at blive syg af. Ingen Kunst var saa vanskelig som at bibringe Mennesker Smag. Hvor havde han ikke kæmpet, medens han sad i Forskønnelsesforeningens Bestyrelse! Og hvad opnaaede han? De Bænke havde maaske været passende i en Fængselsgaard, men paa de smukkeste Udsigtspunkter, hvor de kunde blive set af Turister! End ikke de ultramarinblaa Skilte paa Gavlene havde han faaet Bugt med. Skøndt de skamferede hele Byen. Og Taarnet paa Thepavillonen! En saadan Mellemtung mellem Pagode og græsk Tempel! Hvor var det dog, det græske Tempel stod og druknede i Nilen? Navnet laa ham paa Tungen. Fandt han det ikke nu, kunde det besvære ham den udslagne Nat. Han maatte saa hellere straks se efter i Leksikonet.

Idet han tog Bogen frem, faldt det ham ud af Mun-

den: Philae. Rigtig. Rigtig. Agathe og Abel havde været der paa Bryllupsrejsen, som Etatsraaden var saa venlig at bekoste.

Ak, alle de Rejser han selv havde planlagt og haabet paa, naar Gagen steg og Børnene kom fra Haanden, hvad var der blevet af dem? Rejserne, for hvis Skyld han lige til det sidste havde vedligeholdt sin Smule Sprogkundskab. Og han kunde nu have siddet ude i Kina, som Chef for Stationen i selve Peking. Haft Snese af Tjenere. Været en Magt man regnede med. Havde Respekt for.

Norge og Amerika, det var alt. En Mundsmag. Mor med sin Nøjsomhed, hun kunde leve hundrede Aar paa den Tur. For hende, der aldrig havde trænet sin af Naturen gode Forstand ved fornuftig Læsning, blev jo ethvert nyt Menneske en Lejebibliotheksroman, hvert Butiksvindue en Oplevelse. Sandt nok, New York var ingen uinteressant By. Det havde ogsaa moret ham at se den storstilede Subway, og Multimillionærernes Palæer, — desværre dog kun udvendig, — ligeledes Bronx-parken med sine prægtigt anbragte Dyr, og de luksuøse Hoteller. Men meget tiltalte ham ikke. Frihedsstatuen gjorde ikke det forventede Indtryk. Ogsaa var det yderst generende at sidde i disse Sight-seeing-cars som en anden Flok Bønder, der drives rundt paa et Marked. Men Kvinderne derovre forstod at klæde sig. Elegant og dog ikke udæskende. Ualmindelig smukt gik de paa Benene. Ikke som her, hvor de fleste, naar de kom lidt til Aars — Mor dannede Undtagelsen — vraltede som Gæs. Skade, at han ikke havde Fornøjelse af det mægtige Orgel i City College. Hvor det vilde have frydet ham for tyve Aar siden. Men hvad var det Par Maa-neder! Han fik jo hverken Niagara eller Indianernes Reservation at se, kom ikke til Chicago eller San Francisco, der skulde være den smukkeste By i Verden.

Hvormange Aar var det mon siden, at al hans Higen og Tragten gik ud paa at komme til Italien. Dengang fantaserede han altid om de ganske smaa Bjærgbyer, henad Aften, naar Solen gik ned, og Hyrderne drev Gederne hjem. I de gamle Kirker blev spillet Palestrini med Kor af Drengestemmer. Det havde jo altid været ham en Sorg, at Jane manglede enhver Forstaaelse af Musik. Før hende var en Lirekasse og den Musik, Frelsens Hær præsterede, sødere end Lady Hallés Beethovenfortolkning. Det var ikke længere siden end igaar, at hun talte om Violinen som en af hans mange Flyvegriller. Til hvad Nytte sige imod? Naar han havde tiet alle de Aar. Syvhundrede Kroner havde Instrumentmager Hjort budt for Violinen, havde maaske solgt den igen for flere Tusinde. Men saa fik Pigebørnene det Pianoforte, deres Opdragelse krævede. Nu var han jo desuden stokdøv, saa hvorfor rippe op i svundne Savn og Sorger ...

DEN gamle Kone staar ude i Køkkenet og græder og græder, saa Taarerne drypper ned mellem Harebenene, der ligger og flyder efter Hunden.

— Det er ikke sandt! Han lyver! Ligeftrem taler Usandhed! Om hun saa skal gaa helt ud til Fru Menthe og tage hende til Vidne. Ligget i Mælk i to samfulde Døgn, det har den, og spækket er den med det fineste røgede Flæsk omme fra Svineslagteriet. Og har hun ikke staaet over den, fra den kom i Gryden, vendt og dryppet den hver femte Minut! Smager som Spædkalv! Det er Takken. Men nu vil hun heller ikke mere. Saa kan de tage Maden fra et Pensionat, om det er bedre.

Forleden sagde han, at Sødsuppen smagte som Sukkervand. Sukkervand. Der var da, saasandt hun levede, foruden Sago naturligvis, og hel Kanel og Citron, baade grønne Kloder og Kirsebær i og endda den lille Rest Æblekompot. Snarest var den altfor rig.

Gik hun ikke der og tænkte kun paa at kræse op for ham og lave, hvad han holdt mest af! Nemt var det ikke med hendes svage Hænder. Hun havde sletikke Kræfter til at køre Kødet syv Gange gennem Maskinen og siden røre „Fasen“ timevis, til den blev som Fløjl. Men hun gjorde det, fordi hans stakkels ømme Gummer jo ingenting taalte, der skulde tygges. Og hvad var Lønnen? Ukvemsord. Hun tørrede Øjnene i Silkeforklædet, som hun havde taget paa for hans Skyld, og græd videre. Paa en saadan høj Helligdag. Havde hun ikke købt Haren for sine egne Sparepenge! Det var ikke

enhver Kone, der kunde lægge hen af ti Kroner om Maanednen til Klæder og Gaver og alt, nu hvor bare et Par Strømper kostede Alverden for den skidt Krig. — Du har vel købt en Kanin for at spare og tænkt, den gamle Nar opdager ikke, at man tager ham ved Næsen!

Hvis *det* ikke var Ukvemsord!

Og sidste Gang de havde Rødspætter. Madam Jeberg søgte altid de bedste ud, og saa sagde han: — Den Fisk har ikke været levende den sidste Uge! Som om Kornerne solgte overgemt Fisk fra en Uge til en anden. Fy, saa ondt det var sagt. Rigtig for at saare.

Naar havde hun sat fordærvet Mad for ham? Naar havde hun saameget som sveden en Gryde Grød? Hvad der kunde hænde for den bedste. Ikke engang bage ham tilpas kunde hun mere. Citronkagerne, som Ida Lemme sagde, smeltede i Munden, dem kaldte han Tvebakker med Sukker i. De var bagt i ren Smør, som hun havde sparet ved kun at komme Smør paa den halve Side af Brødet til The og Kaffe nu i to Maaneder. Hun skyldte jo ingen Regnskab, men for hendes egen Samvittighed. Smør var jo Luksus, og naar man vidste, at ovre i Kina døde hvert Aar Tusinder af Mennesker af Sult, og saa alle de sølle smaa Børn i Tyskland og Østrig, som hverken havde Føde eller Klæder. Tvebakker med Sukker! Men satte man et Stykke *Bagerbrød* for ham bagt i det argeste Fedt, saa var det godt, for det kom fra fremmede.

Men da han midt under Whisten hos Fru Menthe — baade Herredsfogdens og Pastor Veldings var tilstede — siger: Min Kone er blevet saa nærig, nu laver hun Kaffe af Malt og Cikorie! Det skulde maaske være morsomt, men hun var da nær sunken i Jorden af Skam. Hvad maatte de fremmede Mennesker ikke tænke! At hun sultede ham. Ida Lemme skyndte sig saa pænt at for-

tælle om Branden paa deres Tørreloft, men alligevel, de havde saamænd allesammen hørt det.

Nej, der var ikke mere den Del eller Ting, han ikke havde noget at udsætte paa. Som nu Frangulabarken. Havde hun ikke i alle de mange Aar kogt en Trepægle-flaske til ham hveranden Uge. Af nøjagtig to Pakker fra Svaneapoteket. Som Provvisoren var bleven maveførl! Han havde sikkert gode Dage med den rige Kone, men meget godt gjorde de nu mod Fattige med alle Pengene. Og hvorfor skulde hun ikke tage sine Klæder fra København, naar hun havde Raad? Trods den lille Skævhed i Ryggen, som ingen lagde Mærke til, naar Tøjet sad lidt rigt. Sit Ansigt kunde hun jo ikke gøre for, men de sagde, at hun sang som en ren Engel, saa det var saamænd nok Inklinatation alligevel. Nu havde Far fundet paa, at hun kun brugte én Pakke Frangula for at spare, og derfor virkede den ikke. Men kunde det nu ikke være Indbildning af ham. Heller ikke Amerikansk Olie virkede jo i Længden. Nej, det var ikke nemt, det var slet ikke nemt.

Den gamle Kone gav sig til at pille op efter Hunden. Kræsen var den ogsaa, men som Frøknerne Lemmes Hund, nej Gudsketak, det var den dog ikke. *Den* forlangte Kødet skaaret i smaabitte Terninger, og med Sauce over det hele, ellers rørte den det ikke. De turde jo knap salte deres egen Mad mere, fordi den ikke holdt af Salt. Og det kunde aldrig være Meningen. Hund er og bliver Hund. Men naturligvis, naar man gik saa alene som de tre Pigebørn, nu begge Forældrene var døde, nogen maatte man jo have at holde af og ofre sig for. Var det hende, ikke for aldrig det vilde hun have store Dyr i Sengen. Fy for et Svineri med Lopper og Lagner. Ikke den lystrede. Den regerede det hele. Hvem ved, havde den Hund ikke været, maaske var de kommen meget bedre ud af det med hinanden. Saa rare som

de var hver især. Det var de færreste, som blev ved at bede saadan to gamle Mennesker ved enhver Lejlighed, og hvem der saa var. De var simpelthen mageløse. Man mærkede jo nok, at de aldrig havde været borte fra Hjemmet, og en ung Pige har nu godt af at se sig om og lære at rette sig efter andre, i det hele taget at faa lidt „Pli“ paa sig. Men naar nu Forældrene ikke vilde høre Tale om det, og naar de havde Raad til at holde dem hjemme. Sørgeligt, at ingen af dem var bleven gift. Var der nogen, en Mand kunde være tjent med, saa var det dem. Sikke Haandarbejder! Ikke til at se, de havde været rørt ved. Og som de holdt Hjemmet! Med kun en Formiddagskone. Gud give nu blot, de kunde lære at holde Fred indbyrdes. Naar man var der, mærkede man jo ingenting, Opdragelse havde de, men saadan i det daglige. Sophie var vel nok lidt vanskelig og nervøs, ikke let at gøre tilpas, men naar man nu lirkede og lindede, saa gik det jo alligevel. Det var jo ikke morsomt, naar Ida hængte et Fag Gardiner op, og Sophie saa straks rev dem ned og hængte dem om. Og vilde Kamilla have Hunden med paa Torvet, for Motionens Skyld, fluks laaste Sophie den inde og stak Nøglen i Lommen. Det var ikke nemt. Men en Julekage som Sophies, det fandtes ikke. Selv Espen sagde, at hun spillede en finere Whist end de fleste Mænd. Var hun bleven gift, havde det saamænd rettet sig altsammen. Nu var det for sent, hun nærmede sig jo de Treds.

Vandet stod og kogte og kogte, der var noget saa hyggeligt over at se paa den Damp, men man skulde jo spare paa Gassen.

Den gamle Kone glemte baade Sorg og Vrede over Opvasken. Hun vilde nu tage Silkelivet og Guljen paa. det kunde dog hænde, at en og anden kom forbi og fik Lyst at se ind. Der var Portvin paa Karaffen, ifald nogen ønskede glædelig Fest. Og som det vilde opmuntre

den gamle Mand. Gud give, der vilde komme nogen. Hun gruede lidt for Nytaarsdag, naar Embedsmændene gik forbi i fuld Uniform for at gøre Visit hos hinanden. Far, som satte saadan Pris paa at blive gjort Stads af.

Opvarmet og med lidt Fløde i Sauce og lækkert brunede Kartofler til, vilde han nu nok synes om Bovene. Af Resten kunde man saa pille Kødet fra Benene og lave en Slags Vildthachis. Med Brødsuppe ovenpaa. En lille halv Pægl Flødeskum var evig nok. Hun rørte den jo ikke. Uh, man blev jo, som groede der Mos paa Tungen. Nu sad han nok i Stolen og sov, den rare gamle Mand. Hun maatte hen og linde paa Døren. Rigtigt. Med Piben i den nedhængende Haand. Saa bleg og træt. Hvor var det ogsaa grimt af hende at tage saadan paa Veje over den Bagatel. Gudskelov han ikke hørte noget. For i mange Retninger var han jo blevet en helt anden med Aarene. Nu rev han aldrig mere Vinduerne op hele Huset over, fordi der lugtede af Kaal eller Gas. Ikke engang, naar de havde Klipfisk, gjorde han Ophævelser. Man skulde tro, han ikke ænsede, naar Hunden lavede Svineri paa Maatten. Det stakkels Dyr kunde jo ikke gøre for det, og hun sørgede da ogsaa for at skolde Maatten godt ud, inden han kom op. Men alligevel.

Ok, i gamle Dage, hvor Børnene skulde sove for spilaabne Vinduer, saa Sneen stod helt ind i Sengene. Det var jo derover, de fik Lungebetændelse, den ene efter den anden. Dengang med Mariette, sagde Doktor Brodersen, Karls ejegode Far, at hvis de Vinduer ikke kom i i en Fart, saa tog han Barnet paa Sygehuset, for det var Mord! Saa fik Far sig en Forskrækkelse, og hagefter skulde de arme Unger hylles ind i Uld baade Sommer og Vinter. Det var nu at gaa fra den ene Yderlighed til den anden.

Jøss, hun havde faaet en Plet paa det pæne Silkefor-

klæde, som Ida Lemme havde broderet med Lyng, det var Synd.

Saa gik hun ind for at sætte Haaret. Hvor var det dog sørgeligt med alle de Skæl, som blev ved og blev ved ligesom Tidslerne i Haven, alt det hun børstede og kæmmede Haaret, saa hun næsten tog Hovedbunden med. Man maatte passe godt paa. Der var mange gamle Mennesker, der blev ligegyldige med deres Person, og det var det sørgeligste paa Jorden. Aldrig glemte hun gamle Fru Stokkeberg, som kom for at bestille Krands til Farver Kaspersen. Ikke i Ansigtet, for dør var hun ren nok, men paa Halsen og omkring Ørene. Snavset formelig sad i Kager. Det var til at græde over. Sige det til hende, kviede man sig ved, skøndt det nu vel havde været ens Pligt. Tænk, om man blev saa gammel, at man ikke kunde tage Vare paa sig selv! Hun gik ogsaa i en stadig Skræk for, at Far skulde glemme Ørene, skøndt noget saa pillen og proper, det fandtes jo ikke. Nej, saa langt hellere dø.

Ikke for det, hun holdt saamænd af at leve. Men det kunde nu blive godt. Det eneste hun forlangte, men det forlangte hun ogsaa af Vorherre, det var at overleve Far, om det saa kun var en Time. Saa hun selv kunde klæde ham til Kisten. Det var galt nok, alle de Gange han laa syg paa Hospitalet, og tidt var hun saa vred saa vred paa de Sygeplejersker, saa haardhændet de tog paa Far. Foruden at hun jo fandt det ligefrem væmmeligt og oprørende, at fremmede Kvinder skulde baade det ene og det andet. Fy. Men røre ham, naar han var død, det skulde ingen faa Lov til. Hun havde vel ogsaa noget at skulle have sagt!

Den gamle Kone tog en af de fine Kapper paa. Hun nænnede ikke at gaa med Kappe til daglig, omend det saa jo pænt ud, nu hvor Haaret endelig var bleven kridhvidt. Det var saamænd ogsaa paa Tide. Hun svær-

mede for hvide Haar, de gav Værdighed og „Ær“. Saa Guljen paa, lidt skævt, Silkeforklædet paa igen, lidt skævt og et Jag med Støvekluden over de store Rammer med Børnenes Billeder.

Midt paa Bordet, ved Siden af Mariettes sidste Billede, taget Aaret før hendes Død, stod det lille Billede af Skibet, som Jens tog, lige da de var kommen ombord for at rejse hjem igen.

Den gamle Kone strøg kærtegnende over Glasset. Nu vilde hun tage sig en lille Blund og sidde og tænke paa noget rart, for ingen kunde vide, naar Espen raabte: — Har du ikke set mine Støvler? Og det betød, at nu skulde hun værsgod gaa Tur med ham.

Hun gøs lidt ved Tanken om de langsomme iskolde Ture med Blæsten i Ansigtet og tunge Galosjer paa Fødderne. Det fik ingen Ende. Det værste var, at Far ikke regnede med Hjemvejen men gik og gik, til han ikke orkede mere, saa maatte hun se at faa ham hjem, som hun kunde bedst.

Saadan fandt han paa forrige Uge, at de skulde gaa norden om Kirkegaarden, indover Markerne, ad den smalle Sti, hvor der ikke kom en Mors Sjæl. Tyk laa Sneen, bitterlig ondt havde hun i Fødderne. De spinkle Fødder var jo bleven budt lidt for meget i deres Tid. Tidt sad saamænd Knysterne i det blodige Kød, naar hun om Aftenen fik Strømperne af. Men Blyvand gjorde godt. Og den Slags Smaating kunde man jo ikke være bekendt at umage Doktoren med, saamange Patienter han havde. Far snakkede om den pæne Udsigt, og hun frøs. Solen gik ned. Det var lige alt det, man kunde skimte, hvor man traadte, og vende om, det vilde han ikke. Saa lige med et, siger han: — Er der ikke snart en Bænk? Hvor skulde hun tage en Bænk fra her midt oppe i Marken! Og et Øjeblik efter: — Nu kan jeg ikke mere! Hun snakkede jo saa godt for ham og fik ham

vendt omkring. Han ligefrem hang paa hendes Arm som den tungeste Torvekurv, hun næsten ikke havde Kræfter til at slæbe. Men da han saa sagde: — Ja nu sætter jeg mig ned! saa stod Hjertet stille.

Hvad skulde hun gribe til? Inden hun kom ind til Byen og fik fat paa en Vogn, om der var nogen at faa, kunde han jo længst være frossen ihjel. Aah, hvor hun græd!

Men saa kom jo, som sendt lige fra Vorherre selv, den rare Kone. Hendes Mand var Maskinarbejder, og syv ukonfirmerede Børn var der, saa hun havde sit at lappe og stoppe! Hun ligesaa venligt tilbød at rende efter Vogn, og hjem kom de jo saa da. Men i Vognen faldt Espen i Søvn, og de maatte bære ham opad Trapperne.

Den Aften svor hun, at nu kunde han pibe eller synge, for ikke et Skridt længere end til sidste Bænk ved Kirkegaarden gik hun

Og saa tænke sig, at for ikke uden fem Aar siden, da dansede Espen med de unge Damer ombord og var helt oppe i Toppen af denne hersens Wullewörse-billing eller hvad den nu hed, som skulde være det højeste i Verden. Ja, selvfølgelig Mont Blanc og de andre Bjerge, de var jo langt højere, men de var heller ikke lavet af Menneskehaand.

Skulde man have gaaet paa sine Ben opad alle de Trapper, man var da død paa Halvvejen, men man satte sig ind i en Lift, som det hed derovre, og blev lettet i Vejret, akkurat som naar man fløj i Drømme ... Sky-skraber kaldte de den Slags Huse, fordi de ragede op igennem Skyerne.

Fru Sidenius satte sig mageligt tilrette i Bedstemors Stol ved Vinduet i den forreste Stue. Nu var hun igen ombord i Skibet og paa Vej til New York for at se til Børnene. Aldrig havde hun nydt en Fillitong, som hun nød den Rejse. Lige fra de satte Foden paa det store mægtige Skib, til de var vel hjemme igen. Som Folk havde været mageløse! Ikke til at sige saa mageløse! Blot nu Kahytsjomfruen, — som man jo sagde Frøken til, — lige sød og mild, hvor tidt der blev kimet. Hendes Far var Baadsmand i Nyboder, og hun var forlovet med en norsk Styrmand, saa hende kom det nok til at gaa godt i Livet. Hun sparede ogsaa sammen til Udstyret.

Man gik bare ombord, som man gik ind i St. Mortens Kirke, og inden man vidste et Ord af, var man derovre.

Hvem havde drømt om det, dengang man i Skolen lærte om Kristoffer Kolumbus og Amerikas Opdagelse. Saamænd var det vanskeligere at vinde over Sønderbro i glat Føre. Hver Morgen sit varme Bad, for dem, der yndede det, kvit og frit, uden at umage sig op paa Sygehuset og komme af med halvanden Krone foruden Drikkepenge til Badekonen, som jo sad med den Drønert af en Mand. Den allerførste Dag blev man nok lidt tummelumsk af alt det nye og alle de fremmede Mennesker, men allerede næste Dag i Kristiania kendte man jo hinanden ud og ind. Og saa midt paa Karl den tolvte, hvor hun gaar med ham Redaktøren fra Nebraska, der ogsaa havde prøvet at grave Guld, og en hel Flok andre fra Skibet, hører hun ikke en Røst: — Nej Fru Sidenius, det er da ikke Dem! Det var lille Anna Pind omme fra de Vestergrave, hvor Moderen pibede Præstekraver og lavede Vandsennop, men saa trind og vel ved Magt, at man næsten ikke troede sine Øjne. Hun var kommen derop som Kassererske, men har saa den Lykke, at Principalen gifter sig med hende. Sør geligt var det jo, at han Aaret efter gik hen og døde af gallopperende Svindsot, men glimrende Kaar sad hun jo i, og ejegod havde han været til det sidste. Nu var Datteren Gudske- lov gift og havde to søde smaa Piger. Sikken en Guds Lykke!

De fleste vilde jo op paa dennehersens Hollekolle, og Espen gik da ogsaa med, han kendte det jo fra dengang, Lungerne var daarlige. Men hun vilde nu se Byen, for bagefter at kunne fortælle, hvis nogen spurgte, hvordan der saa ud i Norge.

De havde rigtignok mange kønne Ting i Vinduerne, især Theskeer, hun var saamænd lige ved at gaa ind og købe en for at tage med over til Mariette, men Far holdt jo ikke af, at hun saadan lige straks gik og ødte Pengene bort, for i New York havde de jo ogsaa store

Butikker med mange Ting, der maaske var mere værd at købe. Men Ibsen og Bjørnson, hun næsten fortrød, hun fik dem at se, saa sure og tvære de stod der. Dem tænkte man sig ganske anderledes pæne. Maatte hun saa bede om Thorvaldsens Figurer i Frue Kirke. Og som der blev snakket bagefter, baade ved Bordet og i Røgesalonen! Den Lugt af Linoleum paa Gulvet holdt hun nu ikke af, mon der ikke ogsaa kunde gøres noget for at tage den bort? Man sad ved smaa Borde og drak Kaffe, akkurat som paa Skovbakken til Musik. Det var næsten saa godt som selv at rejse rundt i Norge, for én havde jo set ét og en anden et andet. Trondhjem havde hun nu gerne selv set for den mageløse Domkirke, og alle Fjordene, ind og ud, ud og ind, lige op til Midnats-solen. De var jo over firs paa første Kahyt. Strengt taget var det ganske unødvendigt, saa propert og pænt, som der var paa anden, og en Mængde Mennesker, man havde haft stor Glæde af at lære at kende. Hun gik jo derover hver Dag, men det var ikke det samme som at bo der. Paa tredje maatte hun ikke komme for Far. Som om det ikke ogsaa var Mennesker, men han gav hende saa mange Instrukser, og hun maatte jo følge dem, ellers blev han gnaven eller ked af det, og det var ikke Meningen med at rejse til Amerika.

Saa fornem han saa ud i den fine lyse Sommerfrakke med Silkefor og Kikkert i Rem over Skulderen og den lærnede Plaid fra Abel. De unge Damer sværmede da ogsaa om ham, som de alle Dage havde gjort, og nu gjorde det slet ikke ondt at se ham le og spøge med dem. Tvertimod, hun var helt stolt over det.

Der kunde saamænd ikke være finere paa selve Angleterre, paanær at der havde de Palmehave, og det kunde man jo ikke paa et Skib. Men ellers baade Damesalon og Røgesalon og Spisesalon og saameget Mad, at man blev helt ør af at tænke paa, hvor de skaffede den fra.

Herude, midt paa Atlanterhavet. Og at den kunde holde sig i de Sommerdage! Den Orden overalt! Kobberkar, man kunde spejle sig i, og vistnok over hundrede Kaffekander under Loftet, hver paa sin Krog. Altid friskbagt Brød og Kage. Ilden i Køkkenet var da vist heller aldrig ude. I Førstningen gik hun jo i evig Angst for Fars Mave med al den Hummer i Mayonæse og røget Aal, som han ikke taalte for aldrig det. Men han baade spiste og taalte. Vistnok, fordi han befandt sig saa vel. Selvom han jo havde noget at udsætte paa alt, men det var nu mere en daarlig Vane. Aldrig vidste hun snart, hvor han var, og løbe rundt og lede efter ham, passede sig jo heller ikke. Han var da baade voksen og Mand. Selv havde hun jo ogsaa nok at gøre med at tale og høre. Stort Orkester havde de. Billetten var saamænd billig, naar man tog alting i Betragtning. Det spillede ved alle Maaltiderne, saa Folk glemte, naar de var mætte, og blev ved at spise i det Uendelige. Desuden Koncert ude paa Dækket, medens man laa og landrede sig i Liggestole og fik serveret The og varm Bouillon. Haandarbejdet blev der ikke gjort meget ved. Man blev formelig saa doven, saa doven.

Hvor mon de nu var henne allesammen? I den Skuffe hvor Far gemte Amerikarejsen, laa ogsaa Fotografierne, og han var saamænd saa bange for at lade hende kigge i dem, som om han troede, de kunde blive væk af det. Og man kom jo saadan til at holde af dem og synes om dem. Som nu den Familie, der havde været baade i Sibirien, hvor der var lige saa varmt om Sommeren som her, hvad ingen skulde tro, og i Chile, og nu havde Hotel i Chicago saa stort, at de holdt deres eget Opdagelsespoliti til at passe paa Lommetyve. Hvad den Kone havde af Ringe og Brosjer, og hun var saamænd begyndt med at vaske for Minearbejderne, da Manden laa syg. De havde deres eget Automobil med til Europa,

og Chaufføren da ogsaa, men han rejste nu paa anden Plads. Og den yndige unge Mand oppe fra Kanada! Sikken Svingersøn, om Vorherre havde maget det saa. Men han vilde jo ikke giftes siden Skuffelsen med den engelske Dame, der gik hen og giftede sig med en anden bag hans Ryg. Hun maatte være en snavs Person, men han havde kun Undskyldninger tilovers for hende. Og saa pænt som han blev ved at sende Nytaarskort med Kanada paa. Der var i grunden ikke en eneste ombord, man ikke kom til at holde af, enten for det ene eller det andet. Om det saa var den fede Mand fra Philadelphia. Herregud, han var lidt pralende, men det var jo ogsaa gaaet ham saa godt. Og alle de dejlige Whist-partier, lige til der blev lukket og slukket paa Skibet. De fleste sagde jo nok, at Bridge var mere morsomt, hun var nu godt fornøjet med den gode gammeldags Whist. Men uden de Fiksfakserier med Solo og Nolo og ligge Kort ned. Det var nemt at se, at man ikke havde andet at tage sig til end spise og more sig, saa der var jo dem, der klædte sig i forskellige Kjoler tre Gange om Dagen, Men naar de nu havde dem. Hun pyntede sig da ogsaa for ikke at stikke af, og for Espens Skyld. Og han gik hver Dag til Middag i Diplomatfrakke og hvid Vest med Ravknapper. Nu sad de jo ogsaa paa Hæderspladsen, hver paa sin Side af Kaptejnen, det var næsten for meget. For der var da baade en Bankdirektør og saa Justitsraadinden fra Slagelse. Men det med Flagmiddagen, eller som det nok før hed, „Kaptajnens Middag“, det var da næsten som et Eventyr. Hun blev ordentlig rød i Hovedet, naar hun fortalte nogen om det. Først holdt han jo, som sig hør og bør, Tale for Kongen, saa for hende og Far — og for slet ingen anden! Den mest mageløse Tale om dem og om Børnene, for han havde jo ogsaa sejlet med baade Mariette og Jens, da de var hjemme. Gid hun havde skrevet Talen ned efter Hu-

kommelsen, for Far kunde jo ikke høre et Ord af den, saa Gud ved om han overhovedet takkede, og hun laa syg inde i Kahytten. Men de fortalte jo allesammen, hvad han sagde. Syg, det var hun ikke, det var bare den Doktor, der var saa altfor omhyggelig. Ok, om hun i gamle Dage var gaaet iseng for en saadan en Smule Forkølelse, saa havde nok Børnene gaaet uden Mad og med Hælene ude af Strømperne. Men bedst som hun ligger der og nyder den dejlige Middag og hører paa Musiken som en anden Dronning, saa gaar Døren op, og ind kommer — — — med Dannebrog i den ene Haand og Champagneglas i den anden, Kaptejnen, og efter ham alle Passagererne. Og der laa hun i sin daglige Nattrøje med bare en takket Kant og med en af de Natkapper, Far sagde, saa ud af Vartov. De formeligt defilerede forbi, som naar Kongen ligger paa Fatteskalk. Aldrig havde hun drømt om saadan en Ære. Og Kaptejnen næsten nejede sig helt ned til Gulvet og sagde, at hun og Far var en Pynt for hele Skibet. Ja, ja, det kunde Far nu have haft godt af at høre, naar han ellers havde saameget at udsætte paa hende, fordi hun ingen virkelig Dame var.

Far kunde heller ikke rigtig lide, at der blev gjort al den Blæst af hende. Nok med Maade, men ikke *over* Maade. Dertil kom jo, at han iforvejen var lidt vred over den Morgen i Brandstormen. Men hun var nu bare gaaet op paa Dækket, fordi Kahytjomfruen sagde, at Bølgerne var saa høje som Rundetaarn, og dem vilde hun da ogsaa have med. Saa kommer Kaptejnen: — Nej, ved De nu hvad, Fru Sidenius, det gaar sandelig ikke an. Vi risikerer jo, at De blæser overbord for os! Hvorpaa han udenvi dre tager hende om Livet, og saadan spadserer de lidt omkring. Det var akkurat, som da hun var Barn og sad og gyngede mellem de to Lindetræer udenfor Værkstedet. Han fortalte om sin store

Dreng, der var saa flink til Mathematik, at han nok endte som Professor og hun fortalte om sine Børn. Lige med et kommer Far op paa Dækket, ser dem, vender om og gaar ned med det samme. Uden et Ord. Ikke engang sagde han Godnat om Aftenen. Uh, han var saa vred, saa vred! Endelig kommer det Dagen efter: — Hvad tror du, Folk tænker om dig, som du gaar og lader dig kurtisere af den gamle gifte Mand! Herregud, det kunde da ingen tage Forargelse af. Men paa en Maade gjorde det nu godt. For det var da Tegn paa, at han endnu ja, *det* var det! Men at han kunde gaa og tro ondt om den kære Kaptejn, der ikke viste ham andet end Venlighed fra Morgen til Aften. Og saa glimrende, som han førte Skibet! Det var slet ingen Leg med alle de Undervandsklipper og Isbjerger og Sammenstød. Saadan en Don Juan, kaldte han ham. Men at han selv dansede hveranden Aften med de ganske unge Piger og lærte moderne Danse henne i et Hjørne og saamænd lod Overskægget kræppe af Skibsbarberen for deres Skyld, se *det* fandt han nu ikke, der var noget i! Men de gik jo ogsaa og smigrede for ham og sagde, at han førte sig som en Engel. Ok ja.

Saa, da man endelig saa Land, ja saa først forstod man rigtig, hvad det maatte have været for Noah al den Tid i Arken, da Duen endelig vendte hjem med Oliebladet. Og der stod Børnene med Nellige-buketter i Hænderne. Hvor de vinkede! Det var næsten ikke til at holde ud. Allerhelst var man fløjet gennem Luf-ten. Det var, som om Hjertet skulde springe. Men den, der ikke dør af Sorg, dør endnu mindre af Glæde

.... Hvad var nu det? Tre smaa korte Klemte. Aah, det var jo Ida Lemmes Ringen, for at man ikke behøvede at gøre noget ved sig først.

Hun kom kun et Spring for igen at ønske glædelig Jul og bede dem ud til en lille Whist imorgen Aften.

— Hvis Føret er glat, kommer Kamilla og jeg efter Dem. Og her var et Stykke hjemmelavet Marzipan fra Sophie

Hvordan skulde man takke for al deres Opmærksomhed til Juleaften, baade med Lysedug og strikkede Tøfler og Juleroser og det hele

— Kom der saa Brev fra Amerika?

— Sssss ... Den gamle Kone gjorde Tegn om at være forsigtig og gav sig til at hviske, skønt hendes Mand daarligt hørte, hvis der blev blæst i Trompet: — Ikke tale om det, ikke tale om det! Det kommer nok imorgen. Men fra Abe! og Dora var der jo i Hylde og Fylde. Ida skulde se det altsammen, naar Far vaagnede, for han havde jo laast det inde i sit sorte Skab.

Frøken Ida skulde have Kaffe, ellers bar hun Julen ud, og saa drak man i den forreste Stue for ikke at forstyrre. Ida fortæller om deres Juleaften og Fru Sidenius om sin, og saa spørger Ida jo ogsaa til Haren. Den gamle Kone havde helst holdt Forsmædelsen for sig selv, men nu kom hun saadan til at græde og maatte jo ud med det.

De Taarer, dem var der Velsignelse i, og hun var jo kun en dum og taabelig og latterlig gammel Kone, der ingenting forstod og bare gik og bildte sig ind! Det var jo ikke Far, der gjorde Ophævelser over Maden, det var ganske simpelt *Smagen*, der var gaaet væk. Slidt op velsagtens, ligesom Hørelsen hos somme og Synet hos andre. Og Far havde jo slidt paa baade Lugt og Smag al sin Tid, saa ømfindtlig som han var. At hun ikke af sig selv var kommen paa det! Det var noget saa almindeligt hos gamle Folk, ligesaa almindeligt som Gigt og Kortaandethed. Idas Far havde haft akkurat det selv samme.

Ida fortalte om de væmmelige Myrderier i Armenien, som da Gudskelov laa saa langt borte, men derfor var

det jo lige slemt for de arme Stakler. Og saa siger hun: — De har vel hørt, at Bundtmager Gudmes Datter er bleven forlovet med Greven til Brobysøgaard! Deklaration paa selve Juleaften ...

Den gamle Kone blev, som havde hun faaet et Slag. Hvis det nu ogsaa var sandt. Gud for en Lykke! Hun taalte bare saa daarligt Glæde og Bedrøvelse paa en Gang. Den lille søde Sigrid Gudme. Den tredje Greve i Løbet af fem Aar. En ren Pedimi. Ja, den ene var jo kun Baron, men det kom næsten ud paa et.

Nyheden frydede hende helt ind i Sjælen, akkurat som naar hun før i Tiden havde tre store Palmekrandse til en Begravelse. Tre Grever! Var det ikke det, hun altid sagde: en rar By, en rig By! Tre Grever! Hun følte det som Solskin, der flød ind gennem alle Ruder. At en Greve giftede sig med en Grevinde, det var ikke mærkeligt, og hvem tog Notits af det! Men at han giftede sig med lille Sigrid eller med Tobiesens Agnet! Det havde vist ogsaa været utænkeligt i gamle Dage. Skøndt Grevinde Danner, hun var heller ikke født højt paa Straa, men hun var jo ogsaa kun til venstre Haand, og det gør en stor Forskel.

Saa tydeligt hun huskede Sigrid ifjor Sommer, da hun kom hjem fra Sollerup Kostskole i lyseblaa Flagrekjole og snehvide Støvler. Som en Fe saa hun ud. De lyse bitte Krøller. Og altid gik hun tilside for ældre Folk, helt ud i Rendestenen. Men hvad det maatte give af Spekulation i Hjemmet!

Ikke for aldrig det vilde Fru Sidenius have en rigtig Greve indenfor sine Døre. Maaske neje for sin egen Svigersøn og have fem Retter Mad paa Bordet hver evige eneste Dag! Nej ikke om han saa havde tyve Takker i sin Krone. Men Sigrids Mor var jo ogsaa de mange Aar yngre, og hvad gør man ikke for sit eneste Barn ...

Sigrid lignede Billedet af Tommelise paa Aakandebladet, om Ida mon mindedes det?

Armenien, oh de Stakler! Det var de Muhamedaner, de ækle Hedninger! Hvorfor satte Vorherre ikke en Stopper for denslags ligesom ogsaa for Krigen? Bare han indførte en Babelsforvirring, saa skulde de nok høre op at slaas. Magten havde han da, Vorherre.

Hun havde allermest Lyst til at sige den Avis af, for der stod da heller ikke andet end Ulykker i den. Men Fillitongen den var nu god. Meget bedre end den forrige om Spøgelseshuset. Uh, saa langtrukken!

Hvad skulde man ogsaa vide alt det grimme onde for? Om Ida erindrede ham Skrefskrud, Missionæren, som stod og raabte op hende i Kirken, saa baade Fru Lercke og Fru Broge og mange andre besvimed og fik Krampegraad, om Mødrene, der kastede deres spæde Børn i Ganges, fordi de var Hedninger, naar de nu ikke vidste bedre. Han ligefrem stod og beskyldte Byens Folk for at være Skyld i det, fordi de ikke gav Penge nok til Missionen. Her, hvor man gjorde saameget godt mod Syge og Fattige! Hun kunde have slaaet ham. Kunde ikke denne Wilson tage og sige til Tyrkerne, at hvis de ikke lod være, blev de jaget ud af Europa? ...

Men nu havde den gamle Mand saamænd sovet længe nok. Naar hun nu vækkede ham med den Nyhed, saa havde han det at tænke paa. Slaa op i Leksikonet om Brobysøgaard det gjorde han vel ogsaa

DEN gamle Mand rejser sig med Besvær og prøver at bukke sig efter Støvlerne, der er sat til Varme ved Kakkelovnen. Blodet stiger ham til Hovedet, det sortner for Øjnene. Han kan ikke. Lige da han, forpint over sin Afmagt, vil til at kalde, kommer hun, der hører hver af hans Bevægelser gennem lukkede Døre: — Lad mig, lille Espen, lad dog mig!

Medens han mumler noget om, at han ikke gaar i Barndom endnu, og ikke behøver Hjælp, ligger hun allerede paa Knæ og læmper ham varsomt i Støvlerne, saa hans daarlige Taa ikke kommer noget til.

— Jeg gaar lidt ud i Klubben!

Hun fryder sig. Saa spiller han med Ritmesteren. Saa vinder han. Saa bliver han i saa godt Humør til Whisten. Det er jo da kun det Par Huse henad Gaden og ingen Sidegader med Vogne og anden Væmmelighed.

— Men jeg siger dig engang for alle, at nu er det for *mit* vedkommende Slut med de Kaffeslapperadser! *Skal* du endelig rende ud til Mennesker, kan du gaa alene. Jeg lader mig ikke slæbe med! Sidde der som en Hund i et Spil Kegler, medens alle I Fruentimmer holder Faddersladder ...

Herregud, at hun kunde glemme det! Sidst hos Fru Menthe sad han jo i Uheld hele den udslagne Aften. Engang tabte han fem Træk i sin egen Grand. Og med den Æresfølelse! Vist var det galt af Fru Valentin, at

sidde og ruge over Kongen istedetfor at spille op i hans Invite, saa han brændte inde med alle de gode Hjerter. Denslags kunde han gaa og gemme paa baade Uger og Maaneder.

— Ja, ja, lille Far, saa bliver vi hjemme. Vi er jo ogsaa gamle beggeto . . .

Hun stod ved Vinduet og fulgte ham i Gadespejlet. Fod for Fod. Næsten Synd at lade ham gaa alene, den gamle, gamle Mand. Saa krumbøjet han gik, han der før var saa rank som ingen anden. Man skulde tro, han ikke havde Kræfter til at bære Pelsen engang. Pelsen var fra Mariette. Siden hun var død, krøb han altid i den, som om der var lidt af hende gemt i Varmen. Men da han fik den, var den snart for tyk og snart for tynd, og saa var Skindet indeni for stridt og Kraven for stor, og saa troede han, at Folk havde ondt af, han gik med Pels som Byens andre Matadorer. Det var jo da ikke dem, der havde betalt den, og hun troede nu slet ikke, at Folk var saadan. Tværtimod, de glædede sig saamænd bare over, at det gik hans Børn godt, siden de kunde afse saa store Gaver til deres gamle Far. Og skulde *han* ikke have Pels, hvem skulde saa?

Hun synes, han er blevet saa tynd. Bare han faar nok at spise! Mon der er den Næring ved Kalkæg som ved frisklagte? Til ham maa der ikke spares. Nej.

Lidt ked af det er hun. Ikke just, at hun tager sig hans Trussel synderlig alvorlig, han er jo glad, hvergang nogen er saa venlige at bede dem. Men det giver hende alligevel Uro omkring Hjertet. Det grimme Hjerte, som ikke vil makke Ret. Man skulde heller ingen Hjerte have. Men sæt det var Alvor! . . . Hun ser det saa gravigeligt for sig, de to ganske alene, Dag ud og Dag ind. Aldrig ringer Dørklokken, aldrig gaar Telefonen. Ikke en Sjæl at tale med uden den lille Bypige, der saamænd er rar nok, men hvad forstaar det lille Barn? Og hun

elsker Mennesker, og Kaffeselskaber. For det ved man, hvad er. Men de hersens Middagsselskaber med mere Mad, end nogen kan holde ud at se paa, endsige spise, og Kogekone og Opvartningsjomfru, uhl!

Hun nyder hvert Kaffeselskab, lige fra Indbydelsen kommer, til hun er vel hjemme igen. Hvad gør saa det, at man ikke sover efter al den stærke Kaffe, naar man har saameget rart at ligge og tænke paa. Baade hvad der er bleven talt om, og Kortene, og Kagerne, og som-tid nye Klæder, og det ene med det andet.

Naar hun er bedt ud, gaar hun endnu lettere end ellers og mærker ikke, om hun saa skal paa Loftet de tyve Gange.

Naar hun er bedt ud, føler hun sig altid oplagt til at gøre noget særligt. Noget som ikke overkommes til daglig. Saa giver hun sig i en Ruf til at Bage, eller vaske Klatvask eller rende op i Haven og hente Æg og Kartofler eller pudse Sølvtøj.

Der er ellers ikke saa lidt at tænke paa, naar man skal ud. Tøjet skal lægges frem. Først den gamle Mands. Hun glæder sig altid over, hvor nydeligt han holder det. Lægger det tilrette paa Sengen og hænger ind til Varmen. Glemmer ikke de skindforede Handsker til Selskab, de har ogsaa godt af at lunkes. Han har hele fire Par, men dem nænner han ikke saadan at gaa med. Før i Tiden skulde nogen have foreslaaet ham at gaa med stoppede Uldvanter!

Den fine Kravebeskytter maa ikke glemmes, den er han jo saa stolt af, fordi den er fra Abels Kone. Saadan noget Pøjt! Maaske har den kostet sine fyrrer eller hundrede Kroner. Et Tørklæde af Kameluld havde været bedre og et firesiders Brev istedetfor det tomme Visitkort, uden et Ord, akkurat som til en Ligkrands.

Saa ovenpaa, hvor hun har sit eget Tøj, for Fars optager jo begge Skabene nede. Nu gælder det at tænke

sig godt om. Skal hun tage den sorte Silkebluse paa, som hun saa heldig fik ud af en af Doras kasserede Theaterkjoler fra Forhus og Baghus. Den var én Las, men ved Hjælp af et af Mariettas Underskørter blev den formelig saa fjong, at man kunde tro, den var købt fiks og færdig. Eller det naalestribede Silkeliv fra Sørensens Fallitbo med fast Fo'r og syet af Jomfru Vinge. Det snærede alle Vid og Vegne men udadtil sad det jo. Hun har nok at vælge imellem, nu, hvor hun har alt det, Dora ikke gider været over at lave om paa, og saa Mariettes. Som Dora sagde: Du kan lave Balkjole af en gammel Ble, om det skal være! Det skulde nu være morsomt, men det var nu lidt stødende af Dora. som dog havde gaaet i en god Skole. Ok, om hun havde ejet lidt af alt det i gamle Dage, bare haft én saadan Bluse til at tage paa til Kaffen i Postmesterens Tid! Men da gjaldt det bare om at holde sammen om Børnene.

Ok, som det morer hende at lave om af gammelt. Nyt Tøj har hun ingen Fidus til, akkurat som før i Tiden til en ny Tjenestepige, inden de blev bedre kendt med hinanden. For saa gik det jo altid alligevel, og Tjenestepigerne blev jo ved at komme og besøge hende, baade med deres Børn og Børnebørn. En af dem havde saamænd en Datterdatter, der var forlovet med en rigtig Maler, der stillede ud og blev talt om i Bladene, sagde Far.

Nu er det jo det, at naar man skal ud, bør man ogsaa tænke lidt paa de andre, ellers bliver de jo kede af, at man idelig og altid møder op i det samme. Selvom de maaske ikke siger det.

Smilende aabner hun Æsken med det Hvide. Hvidt klæder hende, saa gammel hun er. Mariette, det lille tossede Væsen, vilde saagar lade hende sy en hvid Kjole i New York, men det bley der da sat en Stopper jor. Selvom der maaske var *de* gamle Koner, der kunde

være fjantede nok. Nej men hvidt for Hals og Ærmer, især noget, der faldt bredt ud foran. Og naar hun selv skulde sige det, *det* forstod hun sig paa. Saadan noget Traller, der hang i Vinduerne i dyre Domme, hun vilde ikke røre det med en Ildtang. Hun laver selv alle sine Kapper og Blondekraver og Fichuer, og hver har sin Historie, enten den nu stammer fra en af Doras pjussede Natkjoler, som hun ligger og faar Blindtarm af, eller Mariettes Florsskørter, eller fra Udsalgsrester eller fra de Skabilkenkapper, Abels Kone tror, hun vil sætte paa sit Hoved. Hun holder ogsaa af at fortælle Kravens Historie.

Men Fru Sidenius' Kapper har en Fejl. Den deler de med hendes Hatte, Bælter, Kraver, Skilning, Nederdele og Brosjer. Lidt skævt sidder det altsammen. Ikke meget, men nok til, at andre ser det. Hun er talløse Gange bleven gjort opmærksom paa det, men det nytter saa lidet som at ville forbedre hendes Udtale af Fremmedord. Har hun fundet sig tilrette med, at table d'hôte hedder „Taffeldot“, saa hedder det Taffeldot, og kunde hun redde sit Liv ved at udtale det anderledes, hun vilde før dø som Martyr end opgive *sin* Udtale. Det er en staaende Strid mellem hende og den gamle Mand, der hele Livet har kæmpet for at gøre hende til „virkelig Dame“. Hun afslutter enhver Diskussion om de Dele med sit søde Smil: — Lad nu mig gamle enfoldige Kone have mine smaa Særheder i Fred. Du har saamænd ogsaa dine ...

Hun kan ikke begribe, at det er „stødende“, at hun midt i en Whist trækker op for at vise Fru Menthe, hvordan hun har faaet et dejligt vatteret Underskørt ud af Doras Bærekaabe og foret det med Oldemors indiske Sjal, som var halvt spist op af Møllene. Skoningen er fra Mariettes Konfirmationskjole og Fløjlskanten har tjent Pigebørnene til Livbaand ved Klub-

ballerne. Men desuden har hun — for at gøre det sværere — som Børnene siger, baldyret en kvarterbred Brømme, Fugle og Fabeldyr, klippet ud i Fløjls og Silke og syet paa med Knaphulssting. Ida Lemme siger, det er et Museumsstykke, selv er hun kun bange for, det ikke er til at faa gennem Vridemaskinen, naar det engang skal vaskes.

Hun svæver ned med Skattene over Armen, og i Haanden en Kurv med Æbler til at stege til den gamle Mand imellem Maaltiderne. Han bliver jo saa tør i Munden af al den Tobak.

Hun stopper Tører i den lille Sølypung til Whisten og føler sig dronningelig. Saadan en Pung var hendes Drøm, saalangt tilbage, hun kan mindes, men den Slags Ønsker *udtales* jo ikke. Og saa en Juleaften kommer den indad Døren, helt ovre fra Amerika! Saamænd fra lille Mariette. Mariette, som nu ligger under Jorden i det fremmede Land.

Hun var altfor ødsel, var Mariette. Aldrig en Tanke paa de gamle Dage. Og naar man ikke har en Mand til at sørge for sig! Det blev jo heller ikke nødvendigt, men det kunde hun da ikke vide. Strengt taget. Øse Penge ud, til lige hvad der faldt hende ind. Som nu den Frisør-kaabe af Silke og Dingeldangel. Ikke til at vaske, og Skel kom der jo paa den ialtfald. Bare fordi den hang og stak i Øjnene. Men ... Hun tjente jo Pengene selv. Og Mage til Hygge i hendes „Kro for trætte Sjæle“, som den jo hed paa dansk, det fandtes nu ikke. Derovre ved Hudsonfloden. Højt, højt oppe. Selvom Far ikke holdt af at mindes om, at hans Datter havde en Kro. Man kunde saamænd ogsaa gerne kalde den Badehotel, men Mariette var jo netop saa stolt af, at det hed Kro. De, som boede der, de saa nu alt andet end trætte ud. Udvendig. Derfor kunde de maaske nok hver have sit.

Fru Sidenius blev aldrig træt af at skildre den Kro,

naar den gamle Mand var i Frimurerlogen, og hun havde Kaffegilde. Billeder havde hun jo i Hylde og Fylde til at beligge Ordene med. Og alle Folk sagde da ogsaa, at saadan maatte Edens Have have set ud. Blomster i en tyk Valk rundt om Huset. Inderst ved Muren de højeste, saa lavere og lavere, alle mulige Slags. Det skulde være en engelsk Skik. Paa Verandaen, som løb hele Vejen rundt, var de hersens Moskitonet for Myg. Og Myggene var værre end dem i Danmark. Maaske kom det af Klimaet. Værre end Hønselopper var de. Og vist over hundrede Slyngpelargonier hang og dinglede ude paa Verandaen. Højroede. Et Væld af Blomster. Ligesaa ikke til at tro paa som Billederne i de hollandske Blomsterkataloger, men Pelargonierne var virkelige. De taalte Træk.

Der laa man, som paa Skibet, i Liggestole og Rokkestole med Gænger under. Man blev skam saa doven i den Kro. Af al Mageligheden. De fattige Kunstnere, de boede for næsten ingenting og nogen helt gratis, for et godt Hjerte det havde Mariette alle Dage, men de andre, de blev nu formelig flaaet. Og det var ikke pent. Man skulde ikke drive Misbrug med Menneskers Godtroenhed. Selv om Mariette nok saa meget sagde: — De er, som de er tossede for at faa Lov at være her, og hvorfor skulde jeg saa ikke tage mig betalt?

Ingen mer end to Uger. Ikke om de tilbød at give deres egen Vægt i Guld. Mariette sagde: — Jeg bliver syg af de samme Ansigter. Fjorten Dage er alt det, man kan holde ud! Lystre maatte de, for Kroen var jo hendes. Meget Lighed med saadan hvad man forstod ved en Kro, det havde den nu ikke. Alle Værelser forskellig koloreret. Et som en Hermosarose, et andet som en Konvolvulus, et med grønne Stole og grønne Maatter og grønne Omhæng og Gardiner. Hvert Værelse havde Blomster, der svarede til Farven. Mariette bestemte skam

ogsaa, hvem der skulde bo i hvert Værelse. Og Sengene, naar de var redt, var saa glatte som et Strygebrædt at se til, men blødere end man kunde forestille sig. Der var jo en Kommen og Gaaen, og hvad de tidt slæbte med af Kufferter og Klæder bare for de to Uger! Saa var de her, saa var de der. Udflugter baade ved Dag og ved Nat. Nedad Fløden, ind i Skovene, og tænk, der groede Venushaar, som der groer Anemoner hos os, og Dans om Aftenen og en Syngen og Spillen. Man skulde ikke tro, at Mariette havde noget med det hele at skaffe, uden netop at more sig med sine Gæster. Aldrig travlt, aldrig nervøs. Og yngre og yngre blev hun med Aarene. Men naturligvis, hun havde jo ogsaa Hjælp nok. Og som hendes Piger havde Opdragelse! Hvide Kapper, som Sne, hvide Forklæder med Sløjfer helt opad Ryggen, og Balsko. Men aldrig blev der heller vasket et Gulv, det hørte sig nok ikke til i Amerika, man smurte noget paa Gulvet og saa var det blankt og rent. Det var noget Griseri, men den Slags holdt man jo for sig selv.

Hvad mon der er blevet af de trætte Sjæles Kro? Derpaa tænker hun saamænd ofte. Nu Mariette ikke er mere. Hun undrer sig ogsaa over, saa nemt det gik med den gamle Mand at komme over Mariettes Død. Men det gør vel Afstanden. Var det sket her, det var jo ikke til at tænke paa. Men tidt og mangel Gang, naar den gamle Mand sad ved Vinduet og ventede paa Postbudet, kunde man formelig se paa ham, hvor han sad og længtes efter et af Mariettes store tykke Breve. Nu vilde han vist ikke gøre Ophævelser over, at de var fyldt med Udenomssnak.

Hvad hende angik, hun holdt mest af Breve med Udenomssnak.

Gud give nu, den gamle Mand havde vundet dygtigt fra Ritmesteren! Saa straaleglad han kunde se ud

langt henad Gaden. Det kunde saamænd falde ham ind at skraa over til Konditor Jansen efter et Stykke Georginekage til hende, uden at tænke paa de grimme Biler. Vist var det en unødig Flothed, men som det alligevel glædede én! Han næsten ikke slæbte paa Benene, naar han havde vundet, og saa blev han saa snakkesalig om gamle Dage og alt det. Ritmesteren var jo den eneste, han havde tilbage.

Alle de andre var faldet fra, en efter en anden. De døde var uden Skyld, men de fleste var vel saadan bleven træt af at spille med en gammel døv Mand, der tilmed ikke var fri for at være lidt vanskelig til Tider. Man kunde ikke sige noget til den Ting. Var det ikke, fordi Børnene sagde, at hendes Skrift var saa ulæselig, hun havde nu gerne skrevet et Brev til den Ritmester og takket ham for hans Venlighed mod Espen. Som han ingenting skyldte. Han var jo ikke engang barnefødt der i Byen. Dryp, dryp var de andre faldet fra, og hvergang var det, som skulde hun dø af Sorg, saa bitterlig ondt gjorde det at se den gamle Mands Krænkelser. Tale om det gjorde han ikke. Ikke et Ord. Det var snart det sværeste. I gamle Dage var det en Ære at spille med ham. Han var jo den dygtigste i hele Byen, maaske i hele Jylland. Nu hørte han ikke, og langsom var han i Vendingen, og ryste paa Haanden gjorde han ogsaa, saa det ene med det andet. Men grimt var det nu af Tobiasen, for han havde da delt Jagt med Far og været saadan næsten en Slags Ven, ligesom Faderen før ham igen, skønt han var de tyve Aar yngre. Nu ikke saa meget som ønskede han den gamle Mand et glædeligt Nytaar. Hun havde nu ogsaa sagt det til Karl Brodersen, for det var slet ikke for meget, om den Tobiesen fik det at vide. Men naar Folk bliver altfor rige, tog de nu let Skade paa Sjælen.

Igrunden skulde hun ud til Aftensmaden, men det

Gadespejl var ikke saadan at komme fra. Og naar den gamle Mand var borte, holdt hun jo ogsaa af at sidde lidt i den gode Stol. Og saa pæn Byen var, naar Lygterne blev tændt! Ja, Lygter hed det vel knapt mere med den Elektricitet over det hele. Gud ved, hvad der nu var blevet af de gamle Lygtetændere, for nu tændtes det altsammen af sig selv et Sted, hvor det saa var. Man kunde læse Avis i Vinduet, om det skulde være, saa lyst var der, og ingen behøvede at brække Ben i Mørket mere. Nej, som Folk spaserede og var fine, men det var jo ogsaa en høj Helligdag. Sikken en Lykke med det Gadespejl for to gamle Mennesker. Nu kunde man aldrig føle sig helt alene. Byen kom jo saa at sige spadserende lige ind i Stuen til en. Og alle de søde unge Piger. Naar Fru Sidenius saa en, der rigtig talt hende, var hun altid lidt ked af, at hun ikke havde en Søn, der kunde faa hende til Kone. Og hvergang nogen smilede ude paa Gaden, smilede hun igen inde i Gadespejlet, som om Smilet gjaldt hende.

Hvor blev Far dog af? Mon han nu igen havde taget sig en Kop Kaffe med Wienerbrød til? Han holdt jo saameget af Kaffe paa offentlige Steder. Mulig var den ogsaa bedre, end den hun lavede. Skønt mere end selv gaa ned paa de Vestergrave til Hjerming efter daglig friskbrændt Java Nummer en, det kunde da ingen.

Kaffen ude var lavet paa Maskine og saamænd med Cikorie.

Der kom han! Herregud, aah, Heregud dog! Nej, saa havde han ikke vundet. Med den Gang! Bare slæbe sig afsted, som skulde han falde forover for hvert Skridt. Ikke saa han op, naar nogen hilste. Aah, saa modfalden!

Skulde hun løbe ud paa Trappen? Nej det var ikke værd. Det var bedre, han ikke vidste, hun havde set ham.

Men hun stod og lyttede, til hun hørte ham famle ved Entredøren. Hvor havde han ondt ved at finde det Nøglehul.

Saa gik hun ud i Køkkenet og hørte derfra, hvor langsomt og tungt han slæbte sig ind gennem Stuerne. Nej, hun vilde ikke spørge. Ikke spørge om nogen Verdens Ting. Ikke inden de havde spist da. For saa blev Humøret nok lidt bedre.

Den gamle Mand satte sig ikke, som han plejede, i den store Stol med Pibe og Skindtæppe. Han satte sig hen til Vinduet, bare sad og stirrede frem for sig. Stirrede og stirrede. Det var ikke til at holde ud.

Hun listede hen: — Fryser du, lille Espen? Skal jeg tage Skindtæppet? Han saa op, saa hjælpeløst, saa bedrøvet. Hun kunde have skreget.

— Naar man bliver gammel og aflægs, skulde man lægge sig til at dø, inden man bliver andre Mennesker til Plage ...

Hun turde ikke engang vise ham, hvor Ordene skar hende i Hjertet: — Sikke du taler! Hvem bliver til Plage?

Saa kom det: — Det var den sidste! ... Nu er ogsaa *han* falden fra ...

Falden fra!

Aah, hun kunde have pryglet den Ritmester, den Slog! Pryglet ham, til han *laa*! Havde han ikke ringet op paa alle Døgnet's Timer, om Hr. Sidenius havde Lyst til et lille Parti? For han var den eneste værdige Medspiller, den eneste, man kunde være bekendt at blive slaaet af!

Hun kunde ikke finde de rigtige Ord. Ord, der lignede som Æggeolje, naar man har brændt sig. Derfor sagde hun blot: — Kunde du ikke have Lyst til et lille stegt Æble? Det staar netop og snurrer ...

Han ikke saameget som svarede. Og hun tænkte, som saa ofte før: — Gud give, jeg kunde spille Billard! Jeg skulde saamænd staa op midt om Natten og være glad til ...

— Du blev saa længe borte. Drak du Kaffe?

Den gamle Mand saa ned, som om han skammede sig: — Jeg blev staaende og saa paa Spillet ... Jeg vilde ikke have, de skulde se mig sjokke bort som en vaad Hund og have *det* at le af ...

Hun kunde ikke gøre andet end lægge sin rystende Haand paa hans Hoved: at nogen nænnede! at nogen nænnede!

Saa ondt gjorde det, at hun et Øjeblik tænkte: saa, nu dør jeg, for det kan jeg ikke holde ud ...

Men man holder saa meget ud, naar man skal.

I det samme ringer Telefonen. Hun folder Hænderne. Hun ved det. Hun ved det saa sikkert. Vorherre har hørt hendes Bøn. Han nænner ikke, at to gamle Mennesker skal være saa bedrøvede. Det haster slet ikke at komme hen til Telefonen, den løber ingen Vegne. Det Gode løber aldrig fra en. Saa lidt som det Onde. Endelig faar hun Røret op til Øret. Hun ryster over hele Kroppen. Hendes — Ja! .. ja! .. ja! .. er smaa Hiv efter Vejret. Aah hun kunde danse, danse, saa gammel hun er. Danse, flyve kunde hun.

— Lille Espen, lille Espen ... Stemmen skælver, hun maa vente lidt for at faa pustet af. — Lille Espen, ... kan du tænke dig, hvem det var? Den gamle Mand sidder sammenbøjet i sin Modfaldenhed og hverken sandser eller samler:

— Det var saamænd Ritmesteren! .. Om du ikke havde Lyst at spise Frokost med ham imorgen paa Klubben og bag efter faa et ordentlig Parti Billard! Han var saa ked, saa ked af, at du var gaaet. Det var den Konsul Wibro, han ikke kunde slippe for, men det var rigtignok noget andet at spille med dig ... Klokken elleve, sagde han.

Den gamle Mand bare trækker Vejret saa dybt, saa dybt, saa siger han: — Du talte noget om et stegt Æble ... ?

Hun skyndte sig efter Æblet. Sjøleglad. Var der nu da noget ondt i for en Mand at vise, at noget gjorde ham godt?

Hun var saa vis paa, det var Vorherre selv, der havde hvisket Ritmesteren i Øret, at han værsgod skulde gaa til Telefonen og gøre godt igen, hvad han saa skammelig havde forbrudt. For nok talte han op, som om der ikke var noget i Vejen, men hun kendte Folk. Hun var ikke saa dum, som hun løb avet om til. Hun hørte godt Samvittigheden i hans Stemme. Naturligvis havde han foretrukket den unge flotte Konsul, som boede i et helt Palæ formelig, medens Konen, Stakkel, laa paa Klinik af en grimme Sygdom, men den kunde Uskyldige komme til, sagde Fru Menthe, ligesom Fnat, som Soldaterne saa nemt fik. Men saa havde han nok set den gamle Mands Bedrøvelse og var gaaet i sig selv. Og nu var jo det hele i Orden igen. Bare han blot ikke blev forfremmed, saalænge Far levede. For saa kom han bort fra Byen, og hvad saa?

Nu er Far i saa godt Humør, at pyt om han ogsaa taber et Par Skilling i sin egen Grand. Han har jo Penge i Banken. Men hvormange, se det er der ingen, der ved. Over otte hundrede er det nu vist nok. Halvanden Time maa han have, mindst, til at klæde sig paa. Men saa sidder Tøjet jo ogsaa, som var det støbt. Og Haaret, og den ægte Rubinnaal fra Guldbrylluppet. Saa dufter han af den fine Parfume, som han gemmer under Laas og Slaa, som var han bange, at hun skulle forgribe sig paa den, og Neglene skinner, ligesom dem, Damerne faar gjort ved hos hende den Svenske, som hverken er gift eller skilt, og som der siges saameget grimt om, men man skal nu ikke tro mere end det halve. Og maaske har hun ingen Mor haft.

Naar hun nu bare paa en fin Maade kunde faa ham husket paa ved Frokosten imorgen ikke at spise med Kniv. Hende gør det saamænd ingenting, men naar nu Folk synes, det er saa simpelt, og han holder jo selv saa meget paa det, de kalder „Formerne“. I gamle Dage,

ok hvor han gælstrede med Børnene, naar de ikke sad pænt ved Bordet. Da skulde en af dem have prøvet at putte Kniven i Munden! Og nu sad han selv ved hvert evige eneste Maaltid og skrabede Maden saa omhyggelig med Gafflen op paa Kniven, men Kniven, den stak han i Munden. Hvordan skulde hun dog faa det sagt? De Par Gange, hun saa listelig havde slaaet paa det, var han blevet, uh saa fornærmet.

Jo, hun kunde give sig til at tale om gamle Dage og om Tobaksspinder Termansen, der ikke var til at faa fra at spise med Kniv. Og tilsidst sagde Konen, men det var sletikke pænt af hende, for hun var da kun en ganske tarvelig Vognmandsdatter: — Hvis du vil spise med *Kniv*, kan du spise for dig selv alene! Og saa lod hun den pæne gamle Mand sidde og spise ude i Køkkenet. Se, naar hun fortalte Far det, saa kom han nok selv i Tanker om kun at stikke Gafflen i Munden. Værre var det jo med den Spilden nedad sig, men det var der ikke noget at gøre ved. Som han kunde grise en Saviet til paa en Dag! Det var rigtignok godt, at hun havde skaaret de gamle Duge itu til Savietter, saa nemme de var at vaske ud.

Iaften er han i det Lune, at han gerne tager mod en Haandsrækning, baade med Skjorten over Hovedet og Strømperne paa. For han skifter jo fra Yderst til Inderst, bare han skal til Whist. Han havde saamænd duet til at have en Kammertjener, ok, som han havde duet til det. Det hele gaar som en Dans. Ellers, naar han først giver sig over det, at Fødderne hovner, og man faar Ligtorne af de Stopninger, og Kraveknapperne er borte, fordi du altid er saa jappet, siger han, saa er det ikke neimt.

Iaften hedder det: — Jeg kan rigtignok sagtens med saadan en Kammerjomfru! Og: Det er mærkelig, saa ungdommeligt du gaar paa dine Ben! Og: — Pak dig

nu godt ind, Jane, for gaar du hen og bliver forkølet, hvad skal der saa blive af mig! Han siger saagar: -- Vi har det sandelig godt, vi to Gamle! Ingen Sorger for Udkommet og ingen Sorger af Børnene! Hun mærker jo, hvor han glæder sig til imorgen, men ikke et Ord om det, ikke en Stavelse.

Han holder Døren for hende: — Damerne først! Lige saa galant, som dengang de nylig var bleven forlovet. Hun lodser ham nedad Trappen. Ude paa Gaden byder han hende Armen og tager Stokken i den anden Haand.

Fjed for Fjed flytter de Fødderne. Hun tænker: en Snegl kommer da hurtigere afsted! Men hvad gør saa det. De har Tiden for sig. Folk viger tilside, ærbødigt hilsende. Hun ordentlig knejser af Stolthed over den elskede gamle Mand. Hvert Øjeblik maa han standse for med Besvær at faa Hatten af for at hilse paa Mennesker, han ikke ser, og hvis han ser dem, ikke kender, og hvis han kender dem, ikke kan lide.

Hun glider saa sagtelig afsted ved hans Arm. I sin Lykke glemmer hun, hvor det ellers piner hende at gaa langsomt. Hun straalere kærlige Smil ud til højre og venstre. Selv vildfremmede Mennesker staar stille og vender sig om som efter et Syn. Den gamle Kone gaar i en Glorie af sin egen Fryd. Og medens hun gaar, oplever hun det ene Vidunder efter det andet.: Her paa Hjørnet af Frederikspladsen — netop her, ja, dengang havde Skærsliber Mondelin sin Trædevogn paa Hjørnet — her var det, at hun første Gang saa ham Graastribede Benklæder havde han og og hvide Gamasjer. Om Natten drømte hun om ham. Det var upassende, men hun gjorde det. Hun var sytten og han var nitten. Og saa til Ballet i Rosenlund, som rigtignok var noget ganske andet end nu, lader han sig forestille og beder om første Dans. Hun har aldrig betroet det til

nogen Mors Sjæl, men de var ikke kommen Gulvet rundt, før han saa mindelig bad hende om ikke at danse med nogen anden. Men kun med ham. Og Maanedsdagen efter var de forlovede og kunde gaa med hinanden under Armen ved højlys Dag om Søndagen, som var den eneste Dag, en anstændig ung Pige spaserede. Hun i Krinoline indforskrevet fra London, Bandolersko og Halvhandsker med Kvaster. Juleaften forærede han hende tre Par franske Handsker fra Madam Gotlieb omme i Dytmærskens. Madam Gotlieb havde sagt, og det var han rigtig saa stolt over: — Jane Block har de bittemindste Hænder i hele Byen! Det var dengang. Nu var det mange Herrens Aar siden, hun kunde faa Glacehandsker over sine sølle Hænder. Hun maatte være glad til, naar Silkehandsker ikke gav Krampe. Nej, den Sommeraften paa Skovbakken, som jo dengang hverken var med Borde eller Bænke eller Musikpavillon. Hun mærkede nok, at det kriblekrablede saa sært, men hun stod jo Pinen ud, til hun kom hjem. Da hun saa fik Krinolinen af, var den sort af Oldenborrer indvendig, og Skørterne, helt ind til det inderste. Hele Gaarden krøb og summede af dem . . .

Nej, tænk, der gaar Uhrmager Thode og Kone! Saa pænt med hinanden under Armen! Saa er det nok noget Snak, at de skal skilles over den Tøs oppe fra Marken. Men sørgeligt var det nu, at Bager Mule skulde hænge sig midt i Bageriet, hvad det saa kom over. Brødet smagte saamænd baade frisk og godt, og den Kritiseren over, at han ælted Rugbrødsdejen med Fødderne og Pibe i Munden, hørte ingen Steder hjemme. Hvad skulde han ellers ælte med? Dengang var jo Symaskinen heller ikke opdaget. Ganske vist, hans Skjorte saa ud som Jorden, men det kom af, at Konen var en So. For det er altid Konens Pligt at sørge for Mandens Renlighed. Hun fik det jo heller ikke bedre end godt,

da hun saa Aaret efter giftede sig med Svenden. Beggeto døde de paa Fattiggaarden. Men stort for Pengene, det var Brødet, og det var kun ondsindede Sladder, at de brugte Negerfedt. Amerikansk Svinefedt var det vel-sagtens? Hvordan skulde de komme afsted med at faa Negerfedt? Føj!

Nej men se, Farver Lorenzen med Pels! Ja Raad, det har han. Til tre Pelse. Men han holdt jo paa, at et Katskind paa Ryggen gør samme Gavn. Det er nok Børnene, der har sat den Pels igennem Hun kunde jo ikke gaa og raabe den gamle Mand ind i Øret, hvergang der var noget. For saa begyndte han at spørge og kritisere, og det var tidt saa flovt, saa flovt: — Hvem er den fede Madam, du hilste paa? Og saa var det Fru Broge, der saa venligt havde købt alle sine Krandse hos dem og aldrig under tre Kroner. Det slemme var, at fordi han ikke hørte godt, troede han, at alle andre var døve og raabte, saa man kunde høre det over den halve By. Især ude i Luften. Eller ogsaa hviskede han, saa ingen kunde forstaa en Stavelse, og saa blev han ærgerlig over det. Men det mest pinlige var nu den Aften hos Fru Valentin, hvor han himmelhøjt siger: — Sikke Fru Menthe har hejret sig ud i Aften. Mon hun gaar i Giftetanker, den gamle Tudse!

Saa mageløst, som Fru Menthe tog det. Hun sagde blot lige saa stille: — Det er saamænd godt, at vi ikke allesammen gaar med Tankerne uden paa! Og Nag, det bar hun ikke. Tværtimod. Hun sørgede for, at Far fik Puder at sidde paa, og Skammel under Fødderne og Tændstikker, hun hjalp ham at samle Kortene op, naar han sad og drattede dem paa Gulvet. Hvis *det* ikke var at sanke gloende Kul!

Nej, saa pæn Kirken er, naar Stjernerne er tændt! saa dejligt Skyerne flyver henover Taarnet. Men det var nu en Skam, at der ingen Natvægter var mere. For

saa godt det gjorde, naar man ikke kunde sove for bedrøvede Tanker eller andet, og saa hver Time hørte ham synge Vægtersverset ud gennem Gluggen. Saa vidste man, at der blev passet paa Byen og paa Ildebrand.

De er ved Maalet. Nu bare de slemme Trapper, som han engang er styrtet nedad. En Guds Lykke, at tykke Postbud Sennels kom lige bagefter og tog Stødet. Den Julekage, hun bragte til ham, var rigtignok velfortjent, og som han var glad over den Bagatell! Hun beder saa inderligt til, at Vorherre vil give hende Kræfter, hvis han falder, saa hun kan gribe ham. Hun har Hjertebanken, da hun trykker paa Knappen, akkurat som det, man i den unge Alder kalder Balfeber, med Fornemmelser i Mellemgulvet.

Lyst og festligt straks i Entreen. Man lugter Jul.

— Din Brosje, siger han. Hun giver et lille overmodigt Kast med Hovedet: — Mig gamle Skabilken er der saamænd ingen, der ser paa! Men hun børster et indbildt Fnug af hans Ærme og tænker paa Gammelmandsballet, hvor han gik Polonæse og dansede første Vals med hende.

DØREN gaar op, og den gamle Kone svæver ind. Ida Lemme siger: — Fru Sidenius er som et Juletræ, hvor Lysene aldrig brænder ned! Og Fru Menthe siger: — Man skulde tro, Ordene i Salmen: Du som kan Isbjærg smelte ... var skrevet om hende! Men Fru Valentin prøver med Spidsen af Lillefingeren, om det Røde paa Fru Sidenius Læber alligevel ikke smitter af.

Saa bliver der ønsket glædelig Jul og talt om den store Aften og Gaverne. Den gamle Kone taler og hører paa samme Tid. Hun ser alt, opfatter alt, husker alt, og samler det ind i Hjertets Honningkube. Det er godt at have Vinterforraad til at forsøde den gamle Mands triste Stunder med.

Hun er lige kommen over Tærsklen, og allerede har hun set Sophie Lemmes dyre Juleland — Gave fra Søstrene — sat paa det pure Guld og skruet lige ind i Kæbebenet eller Gummen, hvor det nu er. Har set Azaleaen, som Pigebørnene selv har drevet frem nu paa sjette Aar, men den faar jo ogsaa sin varme Dusje tre Gange om Dagen. Hundehalsbaandet med det broderede Navnetræk, de nybronzerede Lampefodder — ja, hvad de Pigebørn overkommer — og Lampeskærmene af to Farver Silkepapir, klippet som de rene Struds-fjer. Dem vil hun nu lave efter, for Fars Øjne. Fru Valentin er i Stenkulsperlerne og ny Nederdel, der snævrer ind forneden, saa man faar Mave af at sætte sig. Hun ligner den onde Ragnhild i Svend Dyrings Hus,

men hun er jo saa rar, som Dagen den er lang. Skinnet bedrager. Ligesom ham i Avisen, der myrdede Onklen paa Hotellet, han saa ud som det yndigste unge Menneske. Fru Menthe har nøjedes med Fløjls-livet fra Mortensens Dødsbo, det var nu billigt, maa man lade, og saa det opfarvede Slæbskørt. Men man skulde være forsigtig med den Slags, for nu Fru Lillelund, hun ødelaa tre dejlige Silkekjoler ved at farve dem selv. Det er ligemeget, hvad Ida har paa, alting klæder det lille milde Ansigt, og ingen, der ikke ved det, lægger saamænd synderlig Mærke til, at hun har det Lungeslag, som de nu siger kan kureres ved Fødslen. Hun har Vildvinsbroderi opad Brystet og i Trekant nedad Ryggen. Og som den Kakkelovnsskærm, hun har malet til Huset i Julegave med Aakander og Dunhammer, er prægtig. Der er en Duft af rene Gardiner og ferniserede Gulve og saa af Eau de Colognen, som Pigebørnene stænker sig med under Armene, for Hundens Skyld, naar de har Gæster. Det er nu væmmeligt, som den Hund lugter. Det kommer af, at den bliver overfedet.

Fru Sidenius spørger og svarer og beundrer. Men ikke et Nu har hun den gamle Mand ude af Tanke. Om nogen tager sig af ham. Om han sidder bekvemt. Om han ser veltilpas ud.

Døren til næste Værelse er lukket. Derinde staar Kaffeboardet dækket med det lille Juletræ i Midten. Det bliver nok tændt som de andre Aar. Alting er saa festligt.

Ida Lemme klapper i Hænderne: — Kortene venter! Sophie giver hende en Reprimande: — Vi er her jo ikke! Den gamle Kone gætter og gætter. Hvem kan det være? Enken fra Flensborg med Datter. Eller Boghandler Petri, men ham kan Far ikke lide, fordi han gaar i Selskab uden Mansjetter. Eller skulde det være ..

Ja, det er Herredsfogdens! Saa bliver Far glad. Saa slipper han for at sidde der som den ene Herre. Og Herredsfogden ved saameget af, hvad der gaar for sig i Aviserne.

Hun faar ham til Makker. Nu gælder det at strænge sig an. Men hun kan nu ikke dy sig for at sige Grand paa tre næsten sikre Stik. Pyt, hun faar nok Grand'en hjem. Hvorfor skulde Makker ikke sidde med Haanden fuld af gode Kort!

Kamilla gaar til og fra og sørger for Tobak til Herterne og kæler for Hunden. Saa er det hendes Tur til Kaffen. Men Sophie tragter den nu bedre. Hende har den gamle Mand til Makker ved næste Bord, og de kan jo saa godt med hinanden. Hun har saamænd før i Tiden tænkt paa, at skulde Vorherre kalde hende bort, gid han saa vilde tage Sophie Lemme, for saa blev der sørget for ham i alle Maader. Aldersforskellen er nok stor, men det kom man sagtens over, og Sophie hverken fjaser eller render til Bal. Hun sidder helst hjemme.

Naturligvis falder Talen paa Sigrid og Greven. Det har sin Rigtighed. Fru Valentin var tilfældigvis inde med en gammel Skindmodest, som Møllene havde været efter, og gratulere er kun éns Pligt. Fru Gudme var selv i Butiken, men hun saa saa medtaget ud, som der var overgaaet hende den største Tort. Hun sagde rent ud, at hun havde ikke lukket et Øje siden Deklarationen. Greven var saamænd saa jevn og ligefrem som dertil, men alligevel. Familien skal være rasende og vil sikkert gøre alt for at faa det gjort forbi. Og nu saa man med Grevinde Danner, nogen fin Dame, det blev hun aldrig. En smuk Mand skal han være og har en Maade at staa ret op og ned med Armene over kors, saa man med første Blik ser, hvad han er. Guldarmbaand har han ogsaa, og i Februar skal Brylluppet staa. Han drak Dus med Fru Gudme, hvad der jo var overmaade

gentilt, men hun kunde naturligvis ikke faa et Du over sine Læber. Ikke tale om Udstyr, heldigvis. Kun en Rejsedragt fra Magasin du Nord. Resten anskaffer de saa i Paris, og sidst i Marts tiltræder han den Post ved Legationen i London. Men Fru Gudme gaar jo i en evig Angst for, at Sigrid ikke skal slaa til. For den Skam! Især fordi han er Greve.

Et Held er det jo, at hun taler Sprogene. Det Aar i Lausanne skal have gjort Underværker, for i Skolen var hun simpel nok, efter hvad der siges. Men hun har jo ingen Kendskab til Livet i de Kredse. Hun risikerer at komme i Stue med baade Kejsere og Konger, og det maa man være født til. At Sigrid selv ser lyst paa Sagen, kan man ikke fortænke hende i. Knap tyve Aar, som hun er. Det er Moderen, det hviler paa altsammen. Og var der saa ikke alt det Vrøvl med Gudmel! Før kom han og Sigrid godt ud af det sammen, selv om hun nok ankede lidt over hans Manerer. Men nu bare skændes de, og tarrer hinanden op. Hun siger, at det er med Vilje, og han siger, jeg er vel Herre i mit eget Hus, og jeg vil ikke gøre Krumspring for den Dreng! Ikke for aldrig det vil han undvære sin Spyttebakke. Ligesaa rask, Sigrid flytter den ud, flytter han den ind. Vil du maaske sige mig, hvor jeg maa spytte, hvis jeg ikke maa spytte i Bakken? Fru Gudme har haft et Mas med at faa ham til at gaa med Læderfodtøj, blot saalænge Svigersønnen er under Tag. Det ligner heller ingen Ting at sidde med grønne Stramajsko en højhel- lig Juleaften, naar man har en Greve til Bords. Fru Gudme siger ogsaa, at fordi han i sin Tid gik paa Professionen nede i det tyske, behøver man da ikke hele Livet at gerere sig som den tarveligste Haand- værkssvend. Han, som er Byraadsmedlem og alt muligt. Og vilde han absolut holde sig ved Jorden, hvor- til enhver har Ret, saa burde han ikke sende sit eneste

Barn i fransk Pension, hvor det hele er lagt an paa Optræden. Han bor der jo ikke, Greven, han bor omme paa Hotellet, men han er der til alle Maaltider. Man kan tænke sig, hvad det giver af Hovedbrud for en Husmoder, er hun aldrig saa dygtig. Som nu Juleaften med Gaasen, det var jo godt nok, og Grød var han vant til paa den Aften, men hvem sætter en Greve til at pille Skrog Dagen efter, og kaste bort kvier man sig ogsaa ved. Stakkels Fru Gudme saa helt forvirret ud af Øjnene.

Fru Menthe talte om, hvor Tilfældet regerer Verden. Var Sigrd ikke kommen til Lausanne og derfra med Veninden til dette her berømte Sted med Jødenavnet, hvor alle rige Folk gjorde Vintersport, saa havde hun aldrig i sine Dage truffet Greven.

Men Ida sagde: — Denslags staar skrevet i Stjernerne. Havde de ikke mødtes i St. Morits, havde de maaske truffet hinanden udad en Landevej. Tobiesens Agnete blev forestillet for sin Greve paa et Officersbal i København.

Sophie vrissede: — Naar man *rider*! Det er noget helt andet. Agnete var vel nok Veninde med baade Komtesser og Baronesser, længe før hun traf ham!

Fru Valentin var af lutter Distraktion kommen til at vise et Trumf Es, og den gamle Mand rynkede Brynene: Nu sad de vel og snadrene om Kogebogopskrifter eller Tjenestepiger!

Herredsfogdens Frue sagde: — Det vides for ganske sikkert, at Tobiesen har maattet overtage hele tredje Prioriteten i Godset, og de Penge er jo spildt! Foruden, hvad han spæder til ved Terminerne! Den gamle Kone udbrød: — Agnete Tobiesens Tvillinger er de rene smaa Gudsengle at se paa. Og det er nu da saa kønt, at hun sender dem op til Bedsteforældrene hver eneste Sommer. Sikken Fryd, det maa være!

Men Sophie, som var irritabel over et eller andet, sagde: — Det er bare for at vise sig, at hun sender dem op med baade Barnepige og Bonne. Det har altid ligget til hende at prale!

Den gamle Kone smilede: — Saa ligger det ogsaa til mig at prale. Mine Børn var ikke for kønne, men jeg har saamænd mangen Gang staaet ved Vinduet og frydet mig over, saa søde de saa ud henad Gaden ... Enhver Mor holder af at prale lidt med sine Børn, især hvis de er velskabte.

Sophie blev rød helt op i Panden, og Herredsfogden meldte Solonolo. Fru Valentin, der saa mærkeligt baade kunde holde Tankerne ved Spillet og Samtalen, sagde: — Man behøver ikke at være velskabt for at have Hang til Pral. Se nu, den forkrøblede Cigarmager, han er da saa glad for sig selv, at han formelig sidder paa Parade paa Østergade hver evige eneste Søndag, naar Folk gaar paa Skovbakken.

Den gamle Kone sagde med et Hjertesuk: — Den Stakkell! Det er da en Guds Gave, at han holder af pæne Klæder ... Hvergang jeg ser ham komme og sætte sig paa sin lille Treben med Cigar i Munden, tænker jeg, Vorherre ved, hvad han gør! Det er saamænd for at give os en Lære om, hvormeget vi har at være taknemlige for. Han har to visne Ben og en krum Ryg, og ingen kan være gladere end han. Men vi andre, vi pylrer, blot vi har lidt ondt i en Taa ...

Kamilla lukkede op ind til Kaffen. Alle var idel Beundring. Hvad der var af Kager!

Og Bordet pyntet med røde Tulipaner stukket fast med Knappenaale foran hver Kuvert. Juletræet i Midten med lutter hvide Lys og Diamantstøv. Den gamle Kone folder uvilkaarligt Hænderne. Hun synes, det er saa dejligt at leve. Og saa kan man se, at den gamle Mand har siddet i Held, det er lige alt det, at han læg-

ger Cigaren fra sig for at tage fat paa Kaffen. Han komplimenterer Søstrene i de fineste Vendinger for deres Bagværk, og spørger, om det er efter Madam Mangor. Og Herredsfogden sætter sig saa venligt ved Siden af ham og raaber højt om Wilson, der nok skal sørge for, at der bliver Fred i Europa.

Fru Sidenius ønsker det inderligt. Hun har tidt saa ondt ved at faa Franksbrødsmærkerne til at slaa til.

DEN gamle Mand vaagner syv Stunder før Dag, efter en Nat fuld af martrende Drømme. Ligger og venter paa Lyset. Ligger og venter paa Posten. Lange Dages Skuffelse svider ham i Kroppen.

Han tænker paa Taterne, der begravede deres gamle Slægtninge levende. Af Pietet. Naar de ikke mere kunde svare til det omflakkende Livs Besværligheder. Saa pietetsfulde var moderne Mennesker ikke. Børnene nøjedes med at glemme deres Forældre. Vilde de saa endda undlade at komme med Undskyldninger. Den Tid, det tog at skrive et Brev, havde enhver. Der vilde tage den.

Havde han blot ikke sendt alle de Kort! Saa havde han nu været sparet for Ydmygelsen. Lagnerne føltes saa kriblende hede, Lejet ubekvent. Alle Tanker var tunge som Bly. Og Dagen, der aldrig kom. Alligevel var det, som skimtede han langt borte, der hvor Lyset skulde komme fra, et lille fattigt Haab. Han vedblev at fortælle sig selv, hvor taabeligt det var, taabeligt og overflødigt. Haabet kæmpede med Tvivlen, medens han længtes efter den endelige Afgørelse, der udslukte ethvert Haab.

Saadan havde han og Mor for mange Aar siden gaaet op og nedad Gulvet Dage igennem, Nætter igennem, og ventet paa det Telegram, der skulde melde, om Jens var mellem de Overlevende, eller om han laa paa Havbunden. Saa længe varede det, inden Telegrammet om

hans Redning kom, at han næsten ligesaa godt kunde være gaaet under med de andre. Den hvileløse Venten umuliggjorde det at føle nogen virkelig Glæde. Senere naturligvis, blev det anderledes.

Utaalmodigheden drev ham ud af Sengen en hel Time, inden han plejede. Der var ikke stillet Vand tilrette, ikke varmet Haandklæder, ikke lunt i Stuerne, ingenting. Den gamle Kone fløj. Hun vidste, hvorfor han havde saadan Hastværk. Ikke engang Havregrøden fri-stede, skøndt hun satte Jordbærsyltetøj ind, som han ellers kunde spise midt om Natten. Men maaske en Kop Kaffe hen i Vinduet ...

Før ti kunde Posten ikke være der. En hel Time endnu. Han frøs, men rørte sig ikke fra Udkigsposten.

— Vil du ikke have din Pibe, lille Espen? — Nej!

Ude i Køkkenet gik den gamle Kone og drattede, med hvad hun havde i Hænder. Havde hun ikke allerede i September med store Bogstaver, for at han ikke skulde sige, han ikke kunde læse Skriften, skrevet til Jens og bedt ham saa mindelig faa Julebrevet afsted i Tide! Og til Abel i Begyndelsen af December. Maaske var Abel — eller Konen, blevet fornærmet, fordi hun bad dem endelig ikke, som ifjor, sende Frimærker eller den-slags. Meningen var jo god nok, og vist var de gamle, og havde saamænd ikke Brug for Luksusgenstande. Og Portoen løb op, ogsaa Frimærker var steget i Pris. En Mængde Penge havde Abel kostet derpaa. Der var et Ark tyve Øres og et Ark ti Øres og Postkort og Adresse-breve og alt muligt. Men hvad nyttede det, naar det krænkede den gamle Mand: Saa fattig er jeg heller ikke, at jeg behøver at tigge mine velhavende Børn om Frimærker til Brevene, jeg skriver til dem!

Hende havde det nu ogsaa gjort lidt ondt. For der var jo saa mange smaa Ting, Abel havde kunnet finde paa, ifald han havde tænkt sig om. Selvom de var gamle

og snart skulde tænke paa Graven. Som nu en lille Flaske Urtekolonje, et Par fine Lommetørklæder, eller en billig Brystnaal. Far var jo saadan efter alt det i smaa røde Æsker fra Guldsmeden. Men Abel var nu engang ikke klogere, for det var ikke Gerrighed, langt-fra. Forgangen Aar sendte han pludselig Penge til Hus-leje, og hvor havde hun Besvær med at faa Far fra at sende dem tilbage. Eller en Kasse med de flade Figner, der var saa sunde for Maven. I det hele taget Slikkeri. Men saa gav Vorherre hende den Indskydelse, at de kunde jo bruge Pengene til at ombygge det lille Lysthus oppe i Haven, det var paa den Maade jo en Slags Hus-leje. Saa det vendte sig til det Gode. Med en lille Stue foran, og et bitte lille Køkken bagved, og Kælder under til at opbevare Redskaber og Æg og Kartofler. Der blev endda Raad til en Veranda, hvor der akkurat kunde staa to Stole og en Markise for Solen. Og det gav Far nok at tænke paa for mange Maaneder. Han gik der og følte sig som en hel Herremand med Murer og Tømrer og Maler. Og nydeligt blev det lille Hus, det sagde da enhver. Men tænkte Abel *for meget* paa det Nyttige, saa tænkte Jens *for lidt*. De meningsløst kostbare Gaver, som sletikke passede i deres smaa Stuer, men kun duede til for Far at vise frem og saa gemmes hen til Møl. Fløjlsportierer! Hvad skulde de med Fløjlsportierer? Kunde man ikke ligesaa nemt lukke en Dør op, som have saadan en Klud hængende til at gaa Ild i Lampen med? Ja, nu var det jo Elektricitet, men alligevel. Og til Guldbrylluppet, den svære Sølvbakke med alting paa, baade Kaffekande og Thepotte og Resten. Til vist langt over hundrede Dollars. Men skammelig snydt ham, det havde Guldsmeden nu. Hvad lignede det at prakke ham Sølvtøj paa, som ikke var til at pudse blankt, alt det man gned med baade Sølvsaabe og Pulver.

Ida Lemme sagde nok, men det var kun for at trøste,

at det hed Okse et eller andet. Visse vasse, Sølv var Sølv og havde at være blankt. Men Far kunde lide at have det paa Bordet: — Det er fra min Søn i Amerika! Ja, og den Guldfyldepen, som ikke var til at skrive med, Skaffet ogsaa af det pure Guld. Den laa saamænd paa Natbordet hver eneste Aften. Hun sagde nu straks, det er noget Juks, for en Pen, der ikke behøver at dyppes i Blæk, det kan man da sige sig selv, hvad er. Som de kunde hitte paa derovre! Men det var jo ogsaa dér ham denne Edison boede. Se, bagved Abels Nyttegaver laa der jo meget rigtigt: Aah! de gamle Mennesker, det ligger jo bare efter dem for at blive solgt ved Auktion! Naar man gaar paa Gravens Rand, skal man ikke fylde sine Skuffer op! Jo, men gamle Folk holder ikke af at blive mindet om, at de gaar paa Gravens Rand. Ikke af *andre*! Derfor kunde hun heller ikke lide, at Abel skrev om Oldemors Kopper til Agathe. Hvem sagde, at de var Agathe tiltænkt? Hun kunde vel vente, til Begravelsen var ovre. Var det aldrig saameget Museumsstykker.

Saa forresten trængte de til at komme til Kunstlinker, men det var saa dyrt.

Naar hun saadan tænkte tilbage, hvor bitterlig, bitterlig ondt havde det ikke gjort hende den Jul, da Far gav hende Vridemaskinen. Haardt Brug for den havde hun, men netop fra Far! Havde han givet hende et ganske lille Stykke Sæbe, der duftede, eller en Visitkortmappe, skøndt hun jo aldrig havde ejet et Visitkort. Der var jo det ved Juleaften, at man glemte alt, hvad der var fornuftigt og kun, som Børnene, ønskede sig et Stykke Legetøj.

Hun kunde ikke tage sig noget til, saalænge det Pjalt Postbud ikke var gaaet forbi. Nu havde hun der bestemt af sine egne Penge at give ham ekstra to Kroner i Nytaar, saa kunde han da gerne komme med et Par Breve

til den gamle Mand. Det var maaske nok en Bagatel, enten han fik de Kort eller ej, men her at gaa og vente ... Det var, ja, hun skulde skamme sig at tænke saadan, men det var næsten lige saa galt, som da hun i sin Tid gik frem og tilbage foran Hospitalet, medens Far laa derinde og blev skaaret i. For dengang lagde hun det hele i Vorherres Haand, og der laa det godt, men hun kunde da ikke belemre Vorherre med Nytaarskort og-saa. Saa havde det altsaa ingenting nyttet, at hun forleden under Whisten nok saa fint havde lirket ind i Samtalen, at Nytaarskort, det var Fars største Glæde hele Aaret rundt, og hun vilde saamænd gerne koste baade ti og tyve Kroner paa et Avertissement i Avisen bare for at faa Folk til at vise ham den Opmærksomhed. Men det kunde man jo ikke gøre af Hensyn til den gamle Mand. For selv brød hun sig ikke om, hvad Folk sagde, de kunde sige lige, hvad de vilde. Hun tænkte kun paa Far. Og Herredsfogdens Frue sagde saa pænt, ja, der er jo det, at Folk ikke tænker over, hvor nemt de kan glæde og hvor nemt de kan saare.

Bare der endda kom et Nytaarskort fra Jagtforeningen eller fra Klubben, selvom ogsaa det var trykt.

Lille Dora, som sendte sin Mor Tøfler med Svanedunkant, og hvid Silkevest til sin Far. Mon nogen af Delene var betalt?

Havde hun blot en Avis at give ham at læse i! Saa Tankerne fik en anden Retning. Jo ... det var en Idé: Hun kunde sende den lille Bypige op til Amtsavisen for at se efter. Maaske var der sket et eller andet ude i Verden eller i København. Pyt, om Barnet løb med halv Vind. Saa blev der netop Lejlighed for den gamle Mand selv at se efter. Der kom nu nok Kort fra nogle af de Handlende. Af gammel Vane, for det, man købte hos dem nu, det løb ikke meget op. Og som Far kunde sidde og vende og dreje og fingerere med de skidt trykte

Kort, som hun nu fandt var lige til Papirkurven. Og kritisere Ordene eller Stavemaaden. Men de var jo heller ikke saa dannede, mange af dem. Jensine skulde afsted med det samme. Hundens Kurv og Spyttbakken kunde vente det Kvarter.

Hun vilde nu sige som Gudme: — Naar man ikke maa spytte i Spyttbakken, hvor skal man saa spytté? Det var maaske blevet moderne med ikke mere at bruge Spyttbakke i fine Huse, og paa Hospitalet havde de jo Spyttekrus, men saadan en Tingest kunde man da ikke rende rundt med i Lommen. Og naar Far havde kronisk Bongkitis, saa var han vel nødt til at hoste op.

Jensine gaar.

— Løb, spring! siger den gamle Kone efter hende.

Imidlertid sidder han derinde og leder i Gadespejlet. En forvildet Due paa en Tagryg fanger kortvarig Tankerne. Hvem kan den høre til? Har den været i Klammeri og er jaget bort af de andre? eller er den ude paa Eventyr? Slemmt nok, hvis den ikke finder tilbage til Slaget, inden Aften. En vildfarende Due har ondt ved at klare sig Natten over i det fri. Den kan være helt oppe fra Marken. Her i Gaden holder ingen Duer.

Postbudene dukker frem. Fire i Række. Nu staar de stille og holder Faddersladder. Imedens kan Folk sidde og vente forgæves paa deres Post. Det er det, de faar Løn og Pension for. De to forsvinder om i Sidegader. Nu gælder det at holde Øje med Gadedørene. Det tager Tid hvert Sted. Naturligvis staar de og underholder sig med Tjenestepigerne. Eller læser de aabne Brevkort. Mangt og meget, der burde være strengt privat, kommer paa den Maade ud iblandt Folk.

Den gamle Mand rejser sig og tænder med rystende Haand Piben. Der er saamænd ikke noget at vente efter! Postbudet gaar ind i Huset overfor, skraar over Gaden, bliver borte i Nabohuset. Nu skal han vel barberes

og læse Vittighedsblade. Indad den rigtige Gadedør. Den gamle Mand staar som naglet til Stedet. Det suser ham for Ørene. Han ved jo, at han ikke kan høre Postbudets Trin. Alligevel lytter han, som skulde Ørene briste.

Det varer en Evighed. Den gamle Kone iler gennem Stuen. Hun raaber i Forbifarten, han ser det paa Læberne: — Det er Posten! Han ser efter hende. Ingen af Børnene er saa adræt i Vendingen som hun. Men hvorfor kommer hun da ikke? Nu har hun vel igen forlagt Nøglen til Brevkassen. Eller det er kun Duevennen, og saa gaar hun den anden Vej ud i Køkkenet. Eller hun giver ham Nytaar. Skade, han glemte at sige, at iaar skal de ingen Gratiale have, saa stor Lønforhøjelse, som de har faaet.

Nej, hvad er det!

— Espen! Espen!

Saa kan hun ikke mere, men lægger triumferende hele Bunken foran ham. Han tror, han drømmer, men Drømme plejer ikke at være saa gode.

— Fra Jens! Og det er Konens Skrift! Saa døde hun ikke dengang! Og Agathe ... Foruden alle Kortene.

Det snurrer rundt for ham: — Har du ikke lidt stærkt? Jeg er saa forkommen. Det trækker her ved Vinduet ...

Den gamle Kone er allerede paa Vej. Vist skal han have et Fingerbøl Portvin, vist skal han saa! Med en Theskefuld Gostura i, som han lærte paa Amerikaturen.

Medens han drikker, snapper hun efter Kortene. Hun er da ikke mere end et Menneske. Men han skynder sig at lægge Haanden over dem: — Det har vel ingen Jag! Du er saa nysgerrig. Som alle Kvinder!

Han betænker sig, skyder Bunken hen til hende: — Naa, for min Skyld ingen Allarm, siden du ikke kan vente!

Inden han faar Brevet fra Jens skaaret op og foldet ud, har hun fløjet Kortene igennem og mærket sig Navnene: — Tobiesen, Espen! Og Kaptajn Hempel, nej hvad siger du, den rare Kaptajn Hempel! Og Karl Brodersen og Hustru ... Jamen ... og Redaktøren af Amtsavisen! ... Espen, Espen ... Og Herredsfogdens, det nydeligste Kort med Storkespringvandet, du ved nok der ved Porcellainsfabriken i København! Dem dér kan jeg ikke læse, det er nok fra Jenses Dreng. De skriver saamænd ikke kønnere end en anden en! Og „Deres gamle Ven Konsul Heger“, helt oppe fra Hjørring! Vorherre er rigtignok god mod os to gamle Mennesker ... Vogelius? .. Vogelius? .. Hvem er Vogelius? .. Vil du ikke have en lille Kop ekstra Kaffe? Jo, det er ham, skal du se, der har Fru Menthes to Værelser til Gaden. Ham i det lysegraa Tøj, som du selv sagde, var et usædvanlig belæst ungt Menneske ... Han sender Kort efter én Aften! Hvis *det* ikke er mageløst! ... Og du, som skændte paa ham, fordi han sad og krammede med Kortene! En lille Kop Kaffe med en Klejne til .. ?

Den gamle Mand, der er døv overfor Taarnurenes Slag og Sprøjternes Klemten, hører den sagteste Hvisken fra hendes Mund. Han lægger Brillerne fra sig, kan simpelthen ikke. Da hun siger: — Nu skulde det saamænd ikke undre mig, om vi fik Kort fra Kongen! virrer han bare med Haanden, men sletikke vredt: — Som du kan vrøvle!

— Skal du ikke læse, hvad Jens skriver? Han griber Brevet, slipper det igen: — Det var den Kaffe!

Hun hører ikke efter, hvad lille Jensine fortæller om Irland og Minesprængning i Kanalen og Ildebrand i Aalborg. Hun sætter sig paa Køkkentrappen, tæller femten Draaber op paa et Stykke Sukker og beslutter, at Ida Lemme skal nu have de Fløjlsportierer, naar hun er død og borte. Laver saa Kaffen og bærer den ind.

Medens hun smaasnakker med Vorherre, der saamænd nok har haft en Finger med i Spillet, han og saa Ida Lemme. For nu Tobiesen, han var aldrig kommen paa det af sig selv.

Da hun sætter Kaffen, siger den gamle Mand, saadan ganske ligefrem, som om han talte om Havregrøden: — Saa kører vi to altsaa herefter hver Dag en Tur i Bill!

— Hvad gør vi? Hun ser forskrækket paa ham. Gamle Lars Jakobsen fik det saadan paa det allersidste. Han gik og fortalte Folk, at nu havde han lejet Ekstratog ned til Frankrig, og indbød hele Byen til at køre med. Herregud, aah, Herregud.

— Eller foretrækker du Wiernervogn?

— Herregud, lille Espen ...

Den gamle Mand ler, som hun ikke har hørt ham le i mange Aar, saa kaad som en Dreng: — Du kan være ganske rolig! Jeg er ved mine fulde fem. Det er blot Jens, der sender hundrede Dollars, fordi hans Forældre skal køre sig en Tur hver Dag, og naar de er brugt op, kommer der flere ...

Fru Sidenius, der ikke kan gøre for, hun tænker saa gesvindt, sidder allerede nok saa fjong ved den gamle Mands Side i Wiernervogn og kører sønderud og nordnord og vesterpaa, og samtidig spekulerer hun over, hvad der monstro er billigst, Bil eller Wiernervogn, for derefter vil hun træffe sit Valg. Naar det *skal* være saa flot! Dybt inde et Sted spekulerer hun underfundigt paa, hvordan man saa skal arrangere sig med Vennerne. Det vilde da være Synd og Skam at sidde og fylde op i Vognen alene to, naar der er saa mange, der kunde have Glæde af at komme lidt omkring. Men Ida Lemme skal nu med første Gang. Og Kusken skal køre forsigtig, for alle de Hunde og Barnevogne: — Hver Dag! Folk maa jo tro, vi har vundet det store Lod i Lotteriet! ...

Den gamle Mand siger ligesaa lystigt: — Nej saa-

mænd maa de ej. For de ved, at havde vi det, saa havde du forlængst gravet Pengene ned ...

Hun giver ham et lille kærligt Tjat: — Og Tobiesen!

Lidt efter prøver hun sig frem og gør sig lidt dummere, end hun er:

— Hvormange mon der kan sidde i saadan en Bil?

— Du skal vel have Bypigen med?

— Jensine ... Hun kan sidde hos Kusken. Nej, jeg tænker paa inde i Vognen ...

— Jeg maa gøre dig opmærksom paa, at Pengene *udelukkende* er sendt for, at vi to skal have godt af dem!

Den gamle Kone siger ikke mere men tænker: — Det skal jeg nu nok komme om ved, paa en Maade eller en anden. Med Guds Hjælp ...

DEN gamle Kone lagde ligesaa stille Doras uaabnede Brev ved Siden af Havregrøden og forsvandt, som havde hun intet haft med den Ting at skaffe. Det var bedst at holde sig lidt paa Afstand, naar der kom Brev fra Dora. Man vidste aldrig, hvad hun kunde finde paa at skrive.

Dora skrev: — Kære Far!

Jeg kan desværre ikke gøre for det, men jeg kommer i næste Uge og skal spille hver Aften. Var du bare lidt yngre, kunde du rejse bort, saalænge det slemme staar paa. Nu maa du nøjes med ikke at læse Avis i de Dage og se til den anden Side, naar jeg gaar paa Gaden med mine Kolleger. Kære Far, du maa tro, at ogsaa jeg finder det sørgeligt, at jeg valgte et Levebrød, der passer dig saa daarligt. Men er det nu ikke en lille Trøst, at jeg i det mindste er kommen paa min rette Plads i Tilværelsen? Hvor mange kan sige det! Gudbevares, det tager sig bedre ud at hedde *kongelig* Skuespillerinde, og Pension har vi jo heller ikke. Men bytte, nej mænd og jeg vilde. Du skal se, der bliver ogsaa nok en Seng i Vartov, naar den Tid kommer. Hvis ikke Mor Sidenius' Vorherre tager mig op til sig og udnævner mig til „himelsk Skuespillerinde“. For saa vil du nu alligevel være stolt af din Datter.

Jeg elsker min lille Farten Landet rundt med mine Kamerater, og gaar ikke af Vejen, naar det træffer sig, for en Fjællebod hist og her. Jeg gør det ikke bedre,

end det er. Det er ikke muntert, naar man har rumlet hele Dagen ad Sidebaner, saa at spille i en tilrøget Krosal om Aftenen, og saa saare man har afsminket, pakke Klundset sammen og bumle videre. Man kan ogsaa stavre rundt fra Hotel til Hotel, inden man finder et, der ikke koster alverden og alligevel har Lagner paa Sengene og Kakkellovn paa Værelserne. Men dejligt er det, naar man høre Publikum klukke og snøfte paa de rette Steder. Og dejligt er det, naar Kaffen tilfældigvis er god, og Wienerbrødet friskt, og den stedlige Presse sammenligner en med Duse eller Sarah Bernhardt, og vi alle er i straalende Humør og disker op med vore Oplevelser uden smaalig Angst for at smøre for tykt paa. Jeg tror ikke, der er hverken gladere eller taknemligere Børn til, end vi Gøglere. Men jeg forstaar godt, at du ikke fatter Herligheden ved det Metier. Jeg husker nok, hvordan jeg selv som Barn — jeg og vi alle — saa paa „Skuespillerne“ og vendte os efter dem, skøndt det var „ufint“ at vende sig efter nogen.

Se, Far, jeg *lever* ialtfald mit Liv, medens din Hjerte Søn Abel egentlig kom dødfødt til Verden og kun ved et af Skæbnens mange underlige Træf endnu bevæger sig oven Jorde. Med samt sin Kone, pardon Hustru. Havde du bare kaldt ham op efter Broderen, saa er jeg vis paa, han var blevet et ganske honnet Menneske. Kain Sidenius, det lyder ikke ilde. Men jeg skal ikke spille flere „Ukvemsord“, som Mor siger, paa ham. Jens var saa rar at sende mig en lille Julehec, som vi soldede op i Kolding. Vi drak Jeres Skaal i noget godt. Skænd ikke paa Mor og sig, jeg har det efter hende. Der er snarere et eller andet dunkelt Punkt i din Familie, som har med den grønne Vogn at skaffe.

For at formilde dig og forberede den forlorne Datters Ankomst paa det festligste, har jeg lært at spille Billard. Man siger, jeg har Talent. Det har jeg da *ikke* efter

Mor! Hvad mener du om at spille med mig i Klubben, selvfølgelig paa Tider, hvor ingen ser det?

Endnu et, inden du hører det af Fremmede: min forhenværende salig Mand kommer med. Og hvad mere er, vi faar hinanden for aabent Tæppe de tre Aftener. Han er lige saa ked af det som jeg, for han elsker og ærer jo sine bedagede Svigerforældre uforknytt trofast. Men vi vælger ikke selv vore Roller. Forresten kommer vi rigtig godt ud af det sammen. Vi passede blot ikke til at være gift med hinanden, som Venner har vi det storartet. Han spurgte saamænd, om det ikke gik an, han svippede op og aflagde Jer en lille Visit. Jeg svarede, maaske i Mørkningen. Nu kan I jo tænke over det.

Som jeg glæder mig til at rode i Mors Skuffer og Kludeposer, til at faa mine Livretter og vaske op og sidde ved Gadespejlet!! Skade, jeg ikke ogsaa kan se mig selv gaa forbi dernede! Og til at faa Skænd af min kære gamle Far. Kys Mor paa hendes søde røde Kinder, vær ikke altfor ked af, at du har en Datter, der hedder

Dora.

Efterskrift: Jeg skal ikke forføres eller bedrage min Mand i noget af Stykkernel!

Den gamle Mand sukkede tungt, foldede Brevet sammen og lagde det i Konvolutten.

— Der er Brev fra din Datter!

— Er der Brev fra Dora? Hun var en Mester i at lade overrasket, naar det passede: — Nej, hvad skriver hun saa?

— Du kan selv læse. Jeg gaar til Barberen.

Han ikke engang *skændte*. Saa var det noget meget slemt. Bare hun ikke havde gjort Gæld, eller gaaet hen og giftet sig igen. Knap var Døren lukket efter den tavse fortørnede Mand, før hun slog ned paa Brevet.

De allergladeste Taarer dansede nedad Kinderne under Læsningen og satte blaa Plamaser i Brevet, for det var skrevet med Blyantspen: — Min lille Dora ... Min lille store Pige ... „Din Datter!“ Hvems ellers? Den Ravnefar! Den grimme gamle Mand! Fy, hvor han maa skamme sig! Men jeg skal nok tage dig under Vingerne. Han er slet ikke rar. Jeg kan ikke lide ham. Og saa taabelig, rentud dum. Han skulde have været Greve, skulde han. Saa kunde han have det saa godt. Kom du kun! Du er inderlig velkommen. Men saa beder jeg nu baade Ida og Søstrene og Fru Menthe og Fru Valentin. Vi skylder dem jo ogsaa. Jeg maa sandelig til at lave de Pebernødder med Citron. Dobbelt Portion saa hun har noget at dele ud af ved Prøverne. Far med sit, har man sagt *a*, skal man ogsaa sige *b*! Visse vasse. Har man giftet sig med *a*, behøver man ikke at blive hos *b*. Og *b*, det er, naar Mænd har den Sygdom, at de ikke kan holde, hvad de lovede for Altret. Jeg kan nu godt lide Herbert den Dag idag. Saa venlig og opmærksom, han altid var. Og jeg glemmer ham aldrig som Svend Trøst i Ridderen af Randers Bro. Der hvor Onklen gør ham Uret. Nu har jo Dora ogsaa glemt alle de Taarer, hun græd, da hun kom efter det med den anden. Da lignede hun saamænd en lille Mus, der har været i Kattens Klør. Nu er hun snarest *for* rank i Ryggen. Jeg siger Gudskelov, at vi ikke er som Katholikerne, de Hedninger, der ikke kan blive skilt for Paven. Den gode lille Pige. Havde Far baaret sig ad paa den Maner, jeg var gaaet fra ham og det paa Stand og Studs. Uh! Det er kun saa sørgeligt, at alle pæne Mennesker har saameget imod det Skuespilleri. Men hvorfor render de saa paa Theatret? I dyre Domme, som det er nuomstunder. Naar man ikke kan taale at se fulde Folk, saa skal man holde sig borte fra Værtshuse. Gud give, det var Ambrosius eller Svend Dyrings Hus. Ja, eller Ca-

pricciosa. Kun ikke det Ruskomsnusk af denne Ibsen, der staar og ser saa sur ud foran Theatret. Man forstaar jo ikke et Muk af det ...

... Og naar saa Far er kommen i Seng, aah, saa godt vi skal have det. Ingen fortæller nu som Dora. Og hvad de dog oplever! I min Tid var det jo næsten lige saa galt som at være Natmand, undtagen naturligvis Fru Hejberg og dem ved det kongelige. Ellers kunde jeg have haft den største Lyst til at spille Komædie. Men *ikke* sminkes, ikke for nogen Pris have det Stads i Angstet! Det havde ogsaa været Synd for den gamle Mand. Og for Børnene. For *Mor*, det dūr en Skuespiller nu ikke til at være. Men vi maa passe paa, for ellers bliver han skinsyg. Han kan ikke udstaa, at vi stikker Hovederne sammen. Det maa vi skam ikke. Naar Folk er tung-høre, bliver de tidt saa mistroiske. Hendes Tøj skal nu ogsaa sees efter. Det er nok én Las altsammen. En Sjuskemalen, det har hun været alle Dage. Hun tager saamænd alle de gamle Silkestrømper med: *Mor* kan stoppe dem, tænker hun. Uh, jeg kan ikke dōje det Kram, men det behøver jeg jo ikke at saare hende med. Der er saa meget, man ikke skal sige, selv om man tænker det, saa gør man ikke nogen Fortræd. Og det vil man jo nødig, naar alt kommer til alt. For paa Dom-mens Dag, skal man staa til Ansvar for hvert utilbørligt Ord, man har talt, og der kan være nok endda. Kraasc-suppe med dygtig mange Æbler og Svedsker. Som hun kan spise, naar det er noget, hun kan lide: — Mer, *Mor*, mer! Tre Posjoner magelig. Især Klipfiskebudding. Var det nu ikke en Guds Lykke, at jeg fik de fem Snese Æg lagt hen, medens Tid var! De er evig gode til Mad. Naar kun Far faar sit frisklagte, kan vi saamænd godt nøjes med Kalkæg. Vist kan vi saa. Ja pisket Æg med i Seng, det maa hun nu have, det vokser hun aldrig fra, om hun saa er nok saa meget over de fyrrer. Men

det ser man jo ikke, for al den Sminke: Et Par Draaber af den gamle Rom, Mor, ellers er det ikke rigtig! Og saa ligger hun der og stritter med de bare Arme i Natkjolen. Hvid i Huden, det er hun fra Vorherres Haand. Somtid minder hun mig nu om Fru Linde. Altid fornøjet og glad, enten det gaar op eller ned. Men jeg skal ikke mere have hende til at vaske op. Saadan noget Sjaskeri, det halve sidder jo i Gaslerne, og Resten i Viskestykket ...

Pludselig farer den gamle Kone hen til Buffeen, knæler og begynder at tage Kopper frem allerbagerst paa underste Hylde: — Dora skal have Oldemors Kopper! Det skal hun. Saa kan den Agathe skabe sig, saa galt hun lyster. Men vi siger det ikke til Far. Og skulde jeg gaa hen og dø først, kan han jo tro, jeg har slaaet dem istykker! Mor er saa uordentlig, saa sjusket! Der er ikke System i noget, hun tager sig for! Aahja, men saa sover Mor trygt og hører ikke, at der bliver skændt paa hende. Vi lægger dem i Vat, og Dora maa ikke benytte dem uden ved højtidelige Lejligheder. Det skal hun nu love. Og hvis hun faar Raad til det, saa skal hun sende de to Overkopper til Kunstklinkeren. Men skulde hun komme i Bekneb, og det er det, jeg altid gaar og er saa bange for, saa maa hun saamænd gerne skille sig ved dem. For Herregud, det er jo da ikke levende Væsner ...

... Den skidt Avis! Her har vi gaaet og betalt Bonnement alle de Aar, maaske i Hundrede Aar, lige fra den blev til, for min salig Far og Fars Far, de holdt jo ogsaa Avisen. Og naar nu den gamle Mand ikke kan taale, at hans Navn bliver trukket i Sølen, som han siger. Han tror jo ikke, at Byen snakker om andet. Det var ligefrem *lumpent* at skrive, „vores egen Theaterprinsesse“! Hvad mon det ogsaa er for en Snøbel, der er saa uartig mod vores Dora. Jeg kunde lide ordentlig at varme hans Øren. Var det maaske formeget? Naar den gamle Mand

hverken kunde spise eller sove, og en skønne Dag kan gaa hen og dø af det! Ikke engang ved Vinduet kunde han faa sig til at sidde, saadan skammede han sig. Og saa kønt som Dora virkelig spillede ...

Den gamle Kone kommer paa Benene med et Sæt, stiller sig midt ude paa Gulvet, begynder at vokse af lutter Knejsen: — Jeg gør'et! siger hun. — Jeg gør'et! Hvem skulde forbyde mig det? Mere end vise mig Døren, det kan han da ikke. Jeg gør'et! Jeg tager mit pæne Silkestykke paa, selv om det er Vinter, for det klæder mig. Og Hatten fra New York. Men ikke et Ord til Far. Saa beder jeg Vorherre lægge sin Velsignelse i den Gang Og hans egen Broder, som næsten drak sig ihjel. Se om *det* kom i Avisen! Naar nogen sagde noget om det, saa sagde jeg: det er bare ondsindet Snak! Men at *vores* Dora spiller Komedie ... Hvad kommer det ham ved? ... Dora skal have friske Rundstykker til sin The, jeg kan løbe ned ad Køkkentrappen efter dem. Hvorfor skulde hun ikke have den Glæde? Jeg gør'et. Jeg gør'et. Lige med det samme. Ligger en Seddel til Far, at jeg er paa Sygehuset, for den Badekone er saa sendrægtig. Saa mærker han ikke, om ogsaa jeg bliver halvanden Time borte ...

Nede i Gadedøren løber hun paa den gamle Mand. Men med det uskyldigste Ansigt lyver hun en lang Klammamus om, at hun allerede igaar bestilte Bad i Telefonen. Og de bliver saa vrede, naar man narrer dem!

Fru Sidenius tager sin værdigste Mine paa — den hun ellers kun benytter, naar hun fæster Pige eller er i Guds Hus — og vandrer lige op til Amtsavisen. Om Redaktøren er at faa i Tale? Sekretæren mumler noget om optaget. Hun bryder ham af med en Haandbevægelse: — De siger blot, at Fru Sidenius *ønsker* at tale med ham. Nu! *Straks!*

Døren springer op

DET var saamænd det Rabalder, hun hørte inat, da hun troede, Skorstenen styrtede ned. Og nu maa det hele gøres om igen.

Den pæne Stabel, som hun var saa stolt af. Ingen kunde se, at den var sat op af saadan en gammel Kone. Væltet omkuld af Stormen, bare fordi hun kunde gaa hen at glemme, at det Tagvindue ogsaa stod aabent. Maaske var det heller ikke stablet saa solidt, som hun havde bildt sig ind, men nydeligt saa det nu da ud.

Men ikke et Ord til Far om den Ting, ellers begynder han igen at hakke paa Lejligheden, og Huset er faldefærdigt og dur kun til at rives ned. Han skulde selv rives ned. Og han er da meget ældre. Hun kan vel nok huske, da Huset blev bygget, for det var netop i Aaret med den store Komet over Kirken hver Aften, naar hun og Far gik og spaserede som nyforlovede. Det er ogsaa bare, fordi han keder sig, og Forandring fryder. Saa vil han flytte, for det er en Adspredelse. En rar Adspredelse! Hvem har Besværen med at se paa Lejlighed, pakke ind og pakke ud, sørge for Flyttevogn og Øl til Folkene og finde alt det, der bliver borte? Og som han er gnaven, fordi den Pjalt Fod igen gaar af Buffeen, naar han nu ved, at det gør den hvergang. Hvorfor lader han ikke den Fod sætte paa? Nej, hun flytter *ikke*, i al Evighed *ikke*! Ikke før hun skal ud paa Kirkegaarden.

Han skulde bare vide, at hun selv gaar og stabler Brændet. Uha, uha! Saa hedder det: — Naar du kan gaa og

sjøve i det, er du glad, men hvad vil Folk tænke? Folk! Lad dem tænke. Dertil har de jo Tankerne.

Han forstaar ingenting. Han gør bare Vrøvl, naar der kommer Regninger, og han skal i det sorte Skab efter Penge. Der er jo ikke noget at sige til den Ting, for alt er blevet dyrere. Men derfor gør hun det jo selv. Blot nu Knæene holder til al den Bukken. De snavs Knæ. Da Jens tog sin Artium og gik Fodtur med det her Apparat til selv at filtre Grøftevand med, saa man ikke fik Typhus af det, som de kære Møllers, der døde alle fire i mindre end en Uge, bare af at drikke Vand inde i Skoven, som ikke var filtret, ellers havde de levet den Dag idag, ok hvor var det tungt, saa havde han saadan et Apparat under Foden til at tælle Skridtene. Hun kunde rigtignok lide at have saadan et under Knæet idag, for siden at vide hvor tidt hun bukkede sig. Det blev da nok over Tusinde Gange, om det forslaar.

Hun begynder at lægge Kviste og Grenestykker i Rad paa Gulvet ved den modsatte Væg, for der kommer Blæsten nok ikke, selv om Vinduet springer op. Akkurat maa det gøres, og det er slet ikke nemt. For hun har jo selv savet og hugget det altsammen og ikke tænkt over, at Stykkerne skulde være lige lange. Saa ondt de Knæ kan give sig til at gøre midt om Natten, men de er jo ogsaa over de Firs.

Ok, den Sommer, da Møllers døde, da havde Dora Besøg af Inge, og som de morede sig de to! Hun vidste jo saa godt, at de hver evige eneste Aften listede ned fra Loftet i Natkjole og stjal Syltetøj og Fløde i Spisekamret til at tage med i Seng. For Svendene ovre i Bageriet, de saa det jo, og de snakkede jo om det. Og saa kom Skibet med Prindserne ombord, og der skulde jo være Bal paa Pavlijongen, men Damer havde de ingen af. Saa var det, at Amtmandinden fandt paa at lade gaa Bud

i de bedre Familier, om de unge Døtre vilde møde paa Pavlijongen til en lille Dans. Inge dansede to Gange med Prindsen, og Dora kun en, men saa i Kotlionsturen inklinerede han for Dora, og hun gik saamænd vist over et halvt Aar og gemte paa den Buket. Men sikken et Tordenvejr om Natten! Og Klokken seks om Morgen en var Pigebørnene alligevel ved Skibet for at vinke Farvel.

Det var ogsaa den Sommer med Højvandet. Ja, Højvande var der jo saa tidt, saa Far maatte sejle ud fra første Sal paa Stationen og helt op til Frederikspladsen, men saa tjente de Folk jo en Skilling ved at sejle rundt i deres Pramme og sætte Folk af, hvor de hørte hjemme. Det var nu kedeligt med de Højvandshistorier, for det var ingen Spøg, naar Vandet gik ind i alle Huse og ødelaa Møbler og Klæder og alting. Men det var jo Vorherre, der sendte Vandet op i Gaderne, saa en Mening har der jo været. Men den Dag med Inge og Dora, nej, det var nu for galt. For de var da over seksten Aar, og skulde have mere Forstand end som saa. Nok havde hun sagt, I har at være hjemme inden Aften, for Far kan ikke udstaa, at unge Piger følger alene paa Landevejen, naar det er mørkt. Og de kunde jo være gaaet fra Skoven i Tide. Men saa er det, de kommer til Sønderbro, og der staar Vandet lige over Broen. Det havde Inge jo aldrig set, for hun var fra København, hvor de aldrig har Højvande og denslags. Saa enten det nu var hende eller Dora, det faar staa hen. Nok er det, de bliver enige om, at over skal de, og tilfældigvis er der ingen Baade. Saa vader de over Broen, og lad gaa med det, men derfra skraaner Gaden jo, og de gaar i Vand til Halsen. Heldigvis kunde de svømme, ellers var de saamænd druknet, og hvad havde ikke Inges Forældre sagt! Men at se dem træde indad Døren, lige saa vaade som to druknede Mus over det hele. Hun troede mindst, der var sket en Ulykke, og saa lo de, lo, som var de rent

besatte. de tossede Pigebørn. I Seng kom de, og det paa Hovedet, med Ingefærøl og uldne Tæpper, men tre Dage efter kommer saa Telegrammet, om Inge vil komme straks, for Faderen er syg. Hun havde nok selv lidt Vrøvl med Maven, men det kunde jo skyldes alt det, de gik og bællede i sig oppe i Haven og hos Konditoren, men det var altsaa det skidt Vand. Om Mandagen dør Faderen, og Tirsdag bliver alle de andre lagt ind, og Lørdag ligger de i Kiste. Den rare, rare Familie!

Men saa sagde Far ogsaa, selv om det koster Penge, Jens skal have det Filtapparat, naar han gaar Fodtur, og det var godt det samme. For i den Alder kan de jo drikke lige hver Time.

Sikke noget Snak! Vist blæser det ikke mere her i Byen end alle andre Steder! Det er ogsaa bare noget, Far har fra Aviserne

Mange af Grenene kender hun igen paa Knuder og Knyster og paa Arrene, hun selv har smurt med Tjære, naar den grimme Kræft har været paa Spil. At ogsaa Træer kan blive smittet af den lumske Sygdom! Saa er Brystsye ganske anderledes reelt, det saa man paa Kuløren og paa Hosten, og der blev Folk da ved at bevare Humøret lige til det sidste.

Hver en Kvist er fra Træer, hun har kendt, siden de blev plantet. Nu har de gjort deres Gavn i saa mange Aar med at bære Frugt, og tilsidst giver de Varme til to gamle Mennesker. Det er noget andet end det Brænde, hun har i Kælderen. Pyt, saadan noget, som kommer ind ad Døren, savet og hugget, lige til at putte i Ovnen. Aldrig kunde det da falde hende ind selv at staa og stable det. Nej, nej, det her er noget ganske andet.

Værdiløst Kram, siger Far. Skulde det maaske smides paa Møddingen som andet Ukrudt! Men hun sagde jo ikke et Ord. Hun bare savede og savede, alle de gamle Grene, som ikke mere bar. Han rystede paa Hovedet

— Du er født til at være Daglejer! Det skulde nu være en Skose, men nuomstunder var der saamænd mangen Daglejer, der holdt sin Søn til Studeringen og havde Plydsmøbler i Stuerne.

Far skulde bare vide, hvordan hun har faaet alt det slæbt hjem! Men det er hendes Hemmelighed. Der er nok ingen, som har set hende slæbe Brændsel, som de fattige Koner, der gaar i Skøvene efter Kvas om Efteraaret. Hun ler højt. Om Morgen, inden nogen er oppe, uden Hanerne, saa Spaankurven over Armen, somtider to, de største hun ejer. Og hvad er der i de Kurve, under alle de dejlige Blomster? Det kommer ingen ved. Men Folk er jo saa nysgerrige. Det morer hende at staa og lægge Pind ved Pind, paa Kryds og Tværs. Det er næsten som at gemme Smaakager hen og se, hvor de fylder. Men tælle dem, som Fru Valentin, nej, det kan hun nu ikke bekvemme sig til. Det var jo næsten, som om man ikke undte sine Gæster, hvad de spiser. Og har man større Glæde, end naar det rigtig smager, saa Folk ordentlig smundser.

Hun skal nu skrive et Brev til Abel, og det et Brev med Næb og Klør. Saadan noget Pjat! Kan han ikke finde paa andet at skrive, skulde han hellere helt lade være. Flytte til København! For at være nærmere! Og Far tog jo efter alt, hvad Abel sagde, fordi Konen var Datter af den Etatsraad. Man skulde tro, Abel ikke var rigtig klog. Hvis Abel brød sig om sine Forældre, saa fandt han ogsaa Tid at besøge dem, selv om de ikke boede i København. Han havde da Folk nok paa Kontoret. Far, som ikke sov hele Natten, naar han havde sat en Aften i en af Fru Menthes Fløjlsstole med Fjere i, han skulde køre med Toget en hel Dag? Han kom jo aldrig levende derover. Ja, havde det været til *Amerika*! Det var en anden Sag. Der gik man ombord i Skibet, og saa var man der. Skøndt — først skulde man jo

alligevel til København. De var vist ogsaa for gamle til igen at rejse til Amerika, og nu laa lille Mariette jo under Jorden. Det skulde da være for at lægge en Krands paa hendes Grav. For det vilde nu glæde hende. Hun holdt af sin Far og Mor, det gjorde hun. Noget saa yndigt, som det Brev, hun skrev efter sin Død. Ja det *var* jo skrevet iforvejen, men det kom nu da ti Dage efter. Akkurat, som var hun levende igen. Nej, Abel skulde have taget Ida Lemme, for hvad gjorde det Par Aar til eller fra, som hun nok var ældre. Sikken en Svigerdatter! Agathe var saamænd god nok, men helst lidt paa Afstand. Man bundfrøs i hendes Nærhed, ligesom Vandtønden oppe i Haven. Hænderne i Skødet, saa strunk i Ryggen og fremmede Sprog. Men naar Abel var tilfreds! Og se op til hende, det gjorde han, som til et højere Væsen. Men sæt nu, hendes Far havde været Arbejdsmand, hvad saa? Aldrig havde han vendt sig efter hende. Og den Sommer med alle Klubballerne, og Ida Lemmes fine Musselinskjole med Rosenknopperne, ja det nytter nu ikke, for da *havde* han Ida i Tankerne.

Se, hvis man lagde Pindene i Firkanter, ligesom de Flisetæpper, Trine Hobe strikkede lige til sin Død, mon det ikke kunde tage sig pænt ud? Stakkelt, at hun ogsaa skulde miste Synet, foruden at man daarligt kunde raabe hende op. Men saa glad hun var for hver en lille Opmærksomhed.

Tingen er, Far gaar og keder sig, og saa skriver han til Abel, at alle Mennesker er døde, og vi har ingen Omgang, og København, det er rigtignok noget andet, saa oplivende, og hvad han nu kan finde paa. Og Abel er et Fæl! Istedetfor at skrive: I har det allerbedst, hvor I er, med Gadespejlet og det dejlige Hjørnevindue helt henad Gaden, saa snakker han ham efter Munden.

Men pænt af ham var det jo alligevel. Ikke enhver

Søn skriver saa kærligt til sine Forældre, selvom det er paa Maskine, saa man aldrig ved, om dem paa Kontoret har skrevet Brevet. Og Meningen var jo god nok. Men hvad skulde vi dervore? Sidde paa en Fjerdesal med hverken Lys eller Luft, og kom der noget paa, hvor skulde man saa vende sig hen? Nej, Doktor Brodersen! Naar han lægger sin Haand paa en og siger: De skal se, det gaar nok over! saa *gaar* det over. Men de andre Læger, de skal altid have én paa Hospital og skære i én. Men naar Karl Brodersen har sagt: — Jeg skærer Pulsaaren over, saa er det lige saa godt, som havde han allerede skaaret den over. Saa kan man roligt lægge sig til at dø og lægge Resten i Vorherres Haand. Bare de sørger for rent Vat i Kisten, ikke det grumsede Stads, Billig Hansen sælger for ingenting. Og saa de Sporvogn! Far som ikke kan høre! Sprøjterne maa-ske nok, men inden han kommer af Vejen, er han jo kørt over tyve Gange. Nej, Abel skal skrive til Far, at baade Etatsraaden og den gamle Konge hver evige eneste Aften, saalænge han levede, laa Kabaler. For saa tager han efter det. Fru Menthe siger ogsaa, at uden Kabaler er Vinteren ikke til at komme igennem. Til mig siger han jo bare: — Bliv mig fra Livet med det Fruentimmersnak. Hvorfor skal jeg ikke ogsaa strikke Strømper? Og det ved da Gud, at det var bedre, om han strikkede Strømper for Hjertet end den afskyelige Tobak.

Godt for Knæene, det er det nu ikke. Men man skal bare lade, som om man ikke mærker det og ikke gaa og være saa vækkelig, hvergang man har en Fornemmelse her eller der.

Tomandswhist er saamænd ikke værst, naar han er i *det* Humør — og naar han vinder. Mariette kunde heller ikke lide at tabe, hun formelig gav Mund overfor sine Søsken. Men det ender jo gerne med, at han

smider Kortene og siger: det er kun for Folk, der gaar i Barndom! For min Skyld maa han godt mene, at jeg gaar i Barndom, og det gør jeg maaske ogsaa, naar vi ser os for. Men han bliver saa ked af det, og det kan jeg ikke taale. Det er det, der er i Vejen med Hjertet, og ikke den Snak om Kalk og ikke Kalk. Kalk i Hjertet! Saa kan Dora sige, saa tidt hun vil: — Du bryder dig kun om Far! For det gør jeg. Kun om Far. Skulde jeg ikke bryde mig om den gamle Mand, hvem skulde jeg saa bryde mig om?

Nu maa jeg vist tage et lille Pust. Men det skrider ellers godt. Mor sagde altid: — Saa smaa de er, de vender godt, dine Hænder!

Havde jeg dog bare lært at spille det skidt Billard! Det er noget Vaas med, at saa skal man have en stor Lejlighed. Postmesterens spillede Krocket paa deres Spisebord. Vores er evig stort nok, ellers kan det jo trækkes ud. Og jeg skulde saamænd gerne ofre et Stykke grønt Multum, hvis det kom an paa det.

Men hvor gaar man hen og lærer det i min Alder?

Jeg gamle Fæ, som glemte at snakke med Jens om det, da vi var i Amerika. For Abel, han bare ler. Men jeg husker godt, Abel var slet ikke saa effen efter at spille med Far, slet ikke. Saa havde han ikke Tid for dit og saa ikke for dat. Eller om det nu var Konen. Hende har jeg ingen Fidus til. Men jeg ved det jo ikke, og man skal vogte sig for at gøre nogen Uret.

Bare Far kunde vænne sig af med den Ræsonneren over Byen. For det er en rar By. En rar By og en rig By. Vi svømmer jo i Legater. Og jeg gad nok vide, hvor de har saadan et Alderdomshjem. Eller Etatsraadens Stiftelse med Loftskamre til Gæster. Var jeg rig, jeg vilde nu lave et Legat for de gamle Fiskerkoner, som staar i al Slags Vejr. Hvis vi solgte Haven, men det vil Far jo ikke høre tale om ... Og saa skal det „deles“

mellem Børnene. Uh, den Retfærdighed! skal det være retfærdigt at give Abel lige saa meget som Dora, der ingenting ejer? Uden hvad hun gaar og staar i, om det er betalt. Abel med sine Paketgulve og Frisør til Kønens Haar hver Dag ...

Her er saamænd nok til at tænde op med hele næste Vinter, om Gud vil og vi lever.

Jeg havde nu faaet det Ræderske Udstyrslegat for uberygtede Jomfruer, hvis jeg havde søgt det. Men som salig Far sagde, der er mange lige saa værdige og mere trængende. Og Bente Sass var jo forlovet over tyve Aar, og han døde da, inden de fik Raad at gifte sig. Dengang kunde man jo ikke saadan gaa og tale højt om, at man gerne vilde giftes, det passede sig ikke. Men det var nu lidt haardt at vente. Tolv Aar er ogsaa en lang Tid, naar man er ung ...

Men at nogen kunde sige, Etatsraaden var en Pengepuger! Fy! Den Mand, vi har saameget at takke for. Og jeg giver nu *ti* Kroner til Monumentet, gør jeg. Det er vel mine egne Penge. To Kroner, som Far siger, er noget Fedteri. Hvad faar man af Monument for to Kroner? Men grim, det var han alle Dage. Gud, hvor var han dog grim! Og saadan en Klods til at danse. Jeg var saa flov, dengang han faldt med mig midt paa Gulvet. Da var han ikke Etatsraad ... Toogfyrrer Krandsen foruden min egen. Den Nat var jeg heller ikke i Seng. Ok, saa gerne jeg var gaaet med paa Kirkegaarden for at sige ham Farvel og Tak fra alle dem, han havde været god imod i Stilhed. Og efter hans Død, saa fandt de en Liste over alle de Folk, der havde bedt ham om at komme i Stiftelsen, men der var jo ikke Plads, men allesammen var de saa betænkt i Testamentet. Ja, han har nu faaet en Hædersplads hos Vorherre, det er jeg vis paa. Og min Krands var den pæneste, for den var bundet med Hjertet. Og jeg var

maaske den eneste, der vidste, hvad der var hans kæreste Blomst. Herregud, naar man saadan tænker. Ja, havde min salig Far ikke sagt: hun er altfor ung, saa havde jeg maaske været uklog nok til at sige ja. Men det ved ikke engang Far noget om. For man har ikke Lov at røbe andre Folks Hemmeligheder, naar de har med Hjertet at gøre.

Og jeg var saamænd blevet en sølle Etatsraadinde. Uha, uha! Men jeg tænker tidt, hvor Folk er glemsomme. Der var *tre* Læs Krands til Begravelsen, svingende Læs, sagde de, og nu kan man komme der, naar man vil, hverken Krands eller Blomst, uden hvad der gror. For den Smule Palmekrands, Legatbestyrelsen lægger ud ved Højtider, den giver jeg ikke en Døjt for, den kommer han saamænd selv til at betale. Men det ved jeg, de første Konvaller, dem faar han, saalænge Vorherre lader mig leve. Og jeg skal nu ligodt se at faa et Par Løg stukket ned ude paa Graven. Hvorfor skulde han ikke være glad over sin Titel? Det er de jo allesammen. Jeg er da saa vis paa, at denne Wilson han var ogsaa glad, da de lavede ham til President. Ida Lemme siger, at han gav Konen et Par Skøjter af det pure Guld, men det kan jeg nu ikke tro. Det vilde da være Pjank. Nej, Gudskelov, at ingen af vores Børn kom saa højt paa Straa, skøndt Far havde ikke haft noget imod det.

Som nu lille Sigrid. Hvad Gavn har hun af Glandsen og det hele, naar det har kostet Moderen hendes Forstand! Hvad enten det nu, som Fru Valentin siger, kom over Brylluppet, eller over det, at Gudme ikke vilde af med Spyttbakken. Uhelbredelig. Siger „De“ til sin egen Datter og nejser sig til Jorden for hende. Og Gudme vil hun ikke se, han er ikke *fin* nok. Skøndt Greven er det rareste under Solen og bærer lille Sigrid paa Hæn-

derne. Men maaske det krænkede hende, at Familien var saa meget imod det. Hun tænkte vel, det gaar aldrig godt i Længden. Men jeg er nu saa vred, saa vred paa Gudme. Det er jeg. Var hun ikke en mageløs Kone alle Dage? Saa flittig og stræbsom. Hvad skulde hun paa Anstalt for? Hun var jo ikke mere farlig end jeg. Bare den Smule Nejen. Saa rolig og stille. Om saa Far skød med Gevær efter mig, jeg gav ham ikke hen paa en Anstalt. Ikke over mit Lig. Men hvis jeg ser Sigrid igen, saa gaar jeg nu lige hen til hende og siger: — Glem ikke det fjerde Bud! For dengang du var en lille Pige, hvem sad da og vaagede om Natten, naar noget fejlede dig? Tag hen og besøg din Mor, saa tidt du kan. Hvem ved, maaske lyser Vorherre en skønne Dag op i hendes stakkels Hjerne, og saa maa det rigtignok være tungt at sidde der mellem alle de gale. Jeg siger det nu, om hun saa tyve Gange er Grevinde.

Saa pænt hun kom og bad mig om at binde sin Brudebuket: — For det er der Lykke ved! Men jeg maatte jo sige nej. Ellers havde der ligget et Hus med Far. Den lille blide Sigrid. Jeg ser hende ordentlig med Kusk og Tjener og Slæb helt henad Gulvet. Ok ja, blot jeg ser vores Dora spille i et Stykke med forgyldte Stole og Kammerjomfru, saa kan jeg gamle Kone rent glemme, at det hele er Theater. For bagefter maa hun jo nøjes med det billigste Værelse paa Gæstgivergaarden, undtagen her, hvor hun bor hjemme. Klæder skal de jo have

Og nu sidder han dernede, den gamle Mand, og pudser og pudser sin Bøsse. Som om han nogensinde kommer paa Jagt igen. Jeg siger ingenting. Lad ham kun! Lad ham kun! Saa gaar den Tid med det. Saa sidder han nok og tænker paa alle de Harer og Agerhøns, han kom hjem med. Det var jo *hans* Glæde.

Og hvis han tror, at han faar mere Søvn i en anden Lejlighed, saa Herregud, vi kommer saamænd over det med. De Flyttefolk er jo saa flinke og tjenstvillige, og drikke, det gør de ikke. Men jeg vil nu gnide Knæene med Jens Astrups Smørelse, inden jeg gaar i Seng, saa mærker jeg ingenting imorgen. For det var nu rart, om jeg kunde naa det hele paa engang. Man skal bare tage sig noget til, saa faar hverken Blodpropper eller Kræft Tid at sætte sig fast. Det er nu *min* Tro. Men den kan jo være gal.

Den gamle Kone stabler og stabler. Hun vil ikke være træt. Vil ikke give sig. Det gaar nok. Den Smule Svimmelhed. Ja, hvis man var saadan en Badut, som Fru Monsen i Strømmen. Hun kan saamænd ikke faa Armene op og vaske sig i Ansigtet for Fedt. Hun spiser for meget og rører sig for lidt.

Men nu løber det helt rundt. Hun bliver nok nødt til at sætte sig lidt. Bare der var noget at sidde paa.

Et Øjeblik efter glider hun ganske stille om paa Gulvet mellem Grene og Kvistestumper og mærker ingenting, før hun kommer til sig selv igen.

Hendes første Tanke er: — Og Middagsmaden! Sæt han nu sidder dernede og er sulten! Den gamle Mand, den rare gamle Mand!

Ok, hvem der kunde lægge sig til at sove! Bare fem Minutter. Men Maden ... Det er det grimme med de Besvimelser, at bagefter, saa dur man ikke til nogen Ting.

Hun faar Loftskamret laaset, for man kan, hvad man skal, og staar og ser nedover Trappen. Nej, gaa, det kan hun ikke. Hun kan ikke.

Saa sætter hun sig paa det øverste Trin, flytter sig ganske langsomt ned paa det næste, og saa paa det tredje. Gudskelov det lykkes. Men ikke en Stavelse til Far. Han kunde gaa hen og faa en Forskrækkelse. Er

hun først i Køkkenet, hvor de grønne Draaber staar, saa er hun salveret.

En Time senere svæver hun ind med Maden, lidt bleg men smilende og frisk, som var der ikke noget, der hed Hjerteforkalkning. Men det tror hun nu heller ikke, der er.

DEN gamle Kone ligger og lytter til Regnen. Den velsignede Regn! Hun ligger og fortæller sig selv, hvor god den er for Landmanden, men hendes Hjerte føler nu kun for Haven. Det var nok det, hun tænkte iaftes, da hendes Arme var saa mødige af at slæbe de mange Kander Vand. Saa hun nøjedes med at give Roserne, skøndt jo alting stod og sukkede efter Væde. Det var helt grimt at gaa forbi med Kanden og lade, som om man ikke saa, hvor de stod og bad om lidt at drikke. De kunde jo ikke forstaa, at hun havde set Tegn paa Himlen. Vorherre fandt nok, at det var for meget for den gamle Kone, for se nu, hvor det øsvandede ned!

Hun strækker sig velbehageligt og godter sig ved Tanken om, hvor glade nu Planterne staar og drikker baade foroven og forneden. For den Regn, den bider. Den kommer ned til Rødderne, og ikke som det Kande-pjask, der bare løser Skorpen op.

De sølle Stedmoder hang, som havde de allerede opgivet det hele og bare ventede paa at dø. Hvor hun alle Dage havde haft ondt af den rige Mand, som saa mindelig bad Lazarus om at dyppe sin lille Finger i Vand og lædske hans Tørst! Hun kunde blive helt ru i Halsen af at tænke paa det. Og det *var* nu ikke pænt af Lazarus!

Nej, som de Stedmorsblomster havde sendt hende

Øjne! Det var som at lade en Tigger gaa fra Døren. Fru Menthe og Lemmes Pigebørn havde nok det „Arbejdet adler“ paa Døren og gav ikke, men hvem kunde vide, om Folk var i Nød ved egen Skyld eller paa Grund af Ulykke, som er Hvermands Herre. Se nu Jeppe Olsen ude over Sønderbro med baade Kohold og Landauer og Konen til Hamburg for at købe Klæder. En skønne Dag er han spillet Fallit og maa være glad til, at der netop er to Senge ledige i Hospitalet. Folk sagde, at han slog for stort paa. Det sagde de jo altid *bagefter*. Nej saamænd gjorde han ej. Ikke mere end saa mange andre. Men Billig Hansen overfor bød ham under med hver en Ting, fra Strømper til Mavebælter. Det argeste Juks, men hvem tænker paa det. Folk gaar kun efter Prisen.

Og som nu Peter Brusgaard, han stod da i Skat for de fyrretyve Tusind, om det forslog, og tre Teglværker havde han, foruden den store Smøresport paa England. Og Børnene, de troede jo, naar han dør, saa kan vi købe hele Verden og mere til. Og saa viser det sig, at han ikke ejer en Trevl uden Gæld her og der. Og har betalt Skat langt over sin Indtægt. Men Gudskelov, Vorherre tog ham da, inden han oplevede den Tort. For en ærekær Mand, det var han.

Om nu bare én af Ferskenerne naaede at blive moden, saa Far kunde have det at skrive til Abel, som altid havde udenlandsk Frugt paa Bordet. Ferskener fra egen Have! Det var næsten lige saa godt som blaa Druer paa Friland. Se, havde de nu boet oppe ved Haven, saa vilde hun nu alligevel prøve at føre en Vinranke ind, som de sagde, at Amtmanden havde. Den Smule Hul i Muren, naar det var ens eget Hus, pyt! For ellers gik det jo daarligt an at slaa de nødvendige Søm ind for Værten, og hvad skulde man ellers hænge sine Billeder paa? Gaa og plukke Druer inde i sin Stue

mellem Skilderierne, aah, hvor kunde hun godt lide den Tanke. Og saa havde man altid lidt rart at give af til Syge, for Druer, det taalte de, selv om det var paa det Yderste. Naar man tænkte sig alle de stakkels Mennesker, der laa syge rundt omkring i Verden, og maaske hverken havde Børn eller Venner til at besøge sig. Saa tungt, saa tungt. Men naturligvis, de fleste Sygeplejersker, de var nu rare og venlige, selv om der kunde være en Undtagelse.

Den Duft af Reseda og Nellike, der vilde blive efter Regnen, hun laa ordentlig og havde den i Næsen. For ikke at tale om Liljerne, der duftede langt ned ad Lagedaardsgade. Stakkels Far, som ikke havde sin Lugtmere. Han, som før i Tiden kunde snuse med Næsen, bare en Agerhøne var trippet over Marken. Og som nu dengang hos Købmand Hjerning, da han væddede en hel Kasse fine Cigarer, at han med lukkede Øjne kunde lugte Kvaliteten af ti Æsker Cigarer. Og vinde, det gjorde han. Men maaske havde han misbrugt sin Næse, ligesom det var skadeligt at læse i Mørke. Han, der havde saadan en Fryd over alt, hvad der lugtede godt. Og var det ikke en Fornøjelse at lægge hans Tøj til Vask! Alle Vaskekoner sagde ogsaa, Hr. Sidenius' Tøj, det lugter bedst i hele Byen! Men den Urtekolonje han brugte, den var nu vist ogsaa meget dyr. Og nu kunde han ikke mærke naar han gned et Balsamineblad i Hænderne. Men saa, heldigvis, saa var han da fri for at ligge om Natten og ikke kunne sove for Lugt, naar Renovationsvognen var i Gaden.

Blot der nu ikke blev saadan et Pløre efter Regnen, at den gamle Mand ikke kunde stavre rundt i Haven uden at falde. For køre derop, det var jo en nem Sag, naar man bare behøvede at ringe til Vognmanden. Det var da næsten som i Aladdin og den vidunderlige Lampe. Hvem skulde have tænkt sig det nogensinde! Ikke

engang Kongen kunde jo mere end køre i én Vogn ad Gangen, og mere end fire Hjul havde den velsagtens ikke. Men maaske flere Heste for. Ja, flere Heste for. Som om det gjorde fra eller til. Men Maden vilde hun nu selv bære op. For Far holdt ikke af at lade Kusken vente, inden hun fik de Kurve ud og ind. Det var heller ikke noget at snakke om for at løbe op i Haven et Par Gange. Gudskelov, man havde da sunde og raske Ben. Og Jensine, hun kunde da hjælpe til, skøndt saadan et Barn slatter jo over. Jensine var nu en sød lille Pige, bare hun ikke blev gjort helt tosset af den Mor. Gaa hen og købe Toiletmøbel med Spejl og Marmorplade midt i Krigen, naar alle Folk ligger og bliver skudt ihjel, og saa for en Ølkusk! Hvad skulde en Ølkusk med Toiletmøbel? Det næste blev saamænd, at Konen gik hen og anskaffede Portierer! Synd var det nu for Børnene. Og sidste Jul med Gaasesteg Juleaften, Ribbensteg og Lagkage første Juledag og saa — Ænder Nytaarsaften! Vorherre havde saa udtrykkelig sagt, Fraadsere og Velleavnere kommer ikke i mit Rige! Ja, saa slemt var det vel heller ikke ment, for han lod dem nok komme ind alligevel, hvis de ellers havde opfyldt deres Pligt. Og hele og rene, det var Børnene. I Balje kom de hver Lørdag. Men Jensine snakked allerede om, at hun skulde staa i hvid Kjole til Konfirmationen. Det kunde da vare fem seks Aar endnu, og til den Tid, kunde meget se anderledes ud. Maaske havde Edison saa opfundet noget, saa man slet ikke behøvede at spise eller drikke, og hvad skulde saa en Ølkusk leve af?

Den gamle Kone sætter sig op i Sengen for bedre at høre Regnen. Saa grangivelig som hun med ét mindes den Tur med Postmesterens for mange Herrens Aar siden. I Sjørbang. For den havde han jo næsten gratis fra Postholderen, og det kunde man ikke sige noget om. Det Vejr midt paa Vejen! Hestene var lige, saa

de rystede, de Stakler, de troede vel, Verden skulde for-
gaa. Men saa faar Fru Linde den Idé, at de kunde jo køre
ind om Clausholm for at komme i Ly. For Oldfruens
Søster havde jo tjent i Fru Lindes Familie over tredve
Aar. Og Greven var altid i Holsten, undtagen til de
store Jagter, saa den Oldfrue, hun gik og havde det
som en Prinsesse. Kunde skalte og valte, som hun nu
lystede. Lov fik de til at spise inde paa selve Slottet,
aah Gud som der var dejligt! Helt anderledes jo med
i New York, og Slottet var jo ingenting, hvis man
tænkte paa Wullewørsebilleren med de vistnok hun-
drede Etager eller flere.

Clausholm havde ikke uden to og to smaa Fløje, slet
ikke store. Man kunde tro, at man sad midt ude i Par-
ken, men det var kun de her Koblænger, som det hed,
paa Væggene, og de var vævet, sagde Oldfruen, og
uhyre kostbare. De kostede mere end Oljemalerier.
Bare man vidste, hvordan de blev lavet, hun kunde nu
godt lide at prøve noget i den Retning. For saadan om
Vinteren, naar man havde Tid nok. Og alting med Far-
ver og Tegning, det havde nu været hendes Liv og
Lyst, maaske fordi hendes Far var Theatermaler. Og
saa behøvede man ikke at plage Værten om at sætte
nye Tapeter op, skøndt de gamle, de var rigtignok
simple. Men ude i den rigtige Voldgrav, dør var baade
sorte og hvide Svaner. Som de flød, rundt og rundt i
Regnen. Og Fløden var, saa den *stod*. Men Oldfruen
selv, nej, hende syntes hun ikke ubetinget om. Lang
Guldkæde om Halsen og Armbaand baade her og der,
og lidt Pral var der ogsaa ved hende. Hun glemte vel
tilsidst, at det ikke var hende, som ejede Clausholm,
eller maaske hun tænkte paa Anna Hardenberg, som
Kongen gik hen og forelskede sig i og saa gav Claus-
holm, hvis hun huskede rigtigt. Maaske var det en an-
den. Men noget var der nu med Anna Hardenberg, og

en Roman havde hun læst om hende. Lidt langtrukken, men ellers rigtig god. De sorte og hvide Svaner, dem glemte man aldrig, rundt og rundt i Regnen. Og Træerne stod og bøjede sig udover Voldgraven, som om de ogsaa saa efter Svanerne. Paa Vejen hjem kom de gennem Landsbyen med Storkerede paa hvert et Tag, og det havde man nok ingensteds i Amerika. Foruden dem der gik nede i Engene. Over Hundrede talte hun, for da var Regnen jo hørt op, og det blev det dejligste Vejr. Om Aftenen spillede de saa Whist og spiste Vandkringle hos Postmesterens, for Vandkringle var jo det billigste, og med den Flok Børn og smaa Indtægter! Men Vandkringle hos Fru Linde smagte bedre, end den fineste ægte Sandkage med tyve Æg hos andre. For Fru Linde var som Solen paa Himlen.

Hun laa pludselig og længtes efter Engene og Gudenaaen. Hvor var det dog længe siden, de havde været ude med Abels Baad. Nok havde den kun Sænkekøl, fordi den var fladbundet og grim som en Ulykke, men lige i Land kunde man gaa med den, hvorsomhelst. Ligge der i Sivene og spise Smørrebrød og drikke The, som holdt sig varmt i en Kurv med Hø, det var inden, man gik og købte Høkasse i Butikerne, det Juks. Ok, som det var yndigt. Var man aldrig saa træt af Dagen, inden man kom hjemmefra, Vandet tog det hele. Opad, mod Strømmen var det nu tidt svært for Børnene at ro, især naar Baaden var helt fuld, men saa drev man jo tilbage. Inde i Sivene laa Far og Drengene hver med sin Medesnor, var Postmesteren med, saa blev der jo røget hele Tiden, og ikke et Ord for ikke at jage Fiskene bort. Dora skulde altid vade i Land efter Forglemmigejer og Kodriver til at flette i Krands om Hovedet. Hun fandt dem, om det var bælgmørkt, og saa sang hun den om Lorelej, der lokkede Mænd ned under Vandet. Man maatte være glad, at denslags kun var

Eventyr. Forresten var der saa meget grimt til, men det vidste man jo ikke, da man var ung. Nej, naar saa Stjernerne kom op eller Maanen, og Lysene blev tændt indover Byen. Det var nu kønnere end Juletræet. Og den Fred! Bagefter maatte hun sidde oppe og stoppe Strømper eller lappe om Børnene, hvis der ingen Krands var, baade til et og to, men hvad gjorde saa det? Og Drengene stegte da selv deres Aborrer, for det Svineri vilde hun ikke være med til. Mon de huskede at skrabe Skællene af? Naa, ja, det var saa længe siden. Se, kunde hun faa Far lokket til at staa paa Lur efter Muldvarpe, saa havde hun ham deroppe hele Dagen. Det var nu en god Idé at sige til ham, at hvis han fik nok, kunde de jo blive til en Pels til Abels Kone, den Pyntedukke. Overfor hende holdt han jo af at vise sig med store Gaver, men til Dora, kunde han aldrig finde paa. I tre Aar, var det ikke blevet uden til syv sølle Muldvarper, men saa gik Tiden saa godt med det. Ja, saa taalmodig og trøstig han stod der Time efter Time og vogted paa, om Jorden rørte paa sig, for saa kommer de jo op for at trække Vejret, de sølle bitte Dyr. Naturligvis var han ikke saa hurtig i Vendingen, som han burde. Inden han fik Stokken jaget ned, var de jo langt henne.

Gud ved, forresten, hvad der var blevet af Skilpad-den! Den havde hun ikke tænkt paa i Aar og Dag. Mon den holdt til i en af Haverne nordoppe, eller den var kravlet helt ud paa Landet? Ja, maaske var den død eller kørt over af en Vogn. Men det kunde jo ogsaa tænkes, at den havde det ligesom Trækfuglene og længtes efter sit rigtige Hjem. Flyve kunde den jo ikke, saa krøb den. De havde gjort, hvad de kunde baade med Avertissementer og Findeløn og Trommeslager, men borte var, og borte blev den. Den var ellers saa skikkelig og rar at have om Vinteren, under Chaiselongen,

og den gjorde ikke en Kat Fortræd, eller lugtede noget videre. Men Jordbærrene var den slem efter. Havde den saa endda spist dem op, men den gjorde ligesom Sneglene, spiste det halve og lod Resten sidde. Men kønt saa det nu ud, naar Skilpadden nok saa fjong tog fat om et af Kæmpejordbærrene med sine Forpoter og gnadskede løs. Det smagte.

Det var dengang. Da havde man Raad at sætte Puddersukker ud i lidt Mælk hver Aften, for det var Pindsvinenes Livret. Helt tamme blev de af det. Men med de Sukkerkort, og alt det Sukker, Far alene trængte til ... Og have det skulde han, om hun saa skulde *stjæle* Sukkeret. Det var ogsaa derfor, at hun havde saa ondt af de arme Fanger. Hvem ved, hvorfor de havde stjaalet! Hun vilde før stjæle, om det saa var fra Præsten selv, end lade sine Børn sulte, og det vilde hun forsvare overfor Vorherre paa Dommens Dag! Han havde sat Menneskene paa Jorden, men aldrig havde han ment, at et Barn skulde sulte. Den, der sagde andet, talte jo som den Blinde om Farverne, kendte slet ikke Vorherre.

Forresten var det noget Pjank med de Sukker- og Brødmærker. Naar man ikke selv var i Krig. At Engelskmændene tog vores Flaade — de Ravne, som de var — det var saa sin Sag, de var maaske nødt til det, men sige til os danske, hvormange Stykker Sukker vi maa komme i en Kop The, det gik for vidt. Bare hun kunde skrive, saa vilde hun nu ogsaa sætte det i Avisen, saa man kunde blive fri for den Kval. Staa der i Timevis og vente paa Mærker, i en Trængsel, og Far, som saa ikke fik sin Mad i rette Tid.

Man kunde hellere staa op og tage sig noget nyttigt til, end ligge her og høre paa den Regn.

Op stod den gamle Kone, puslende paa sine lette Fjed rundt i Stuerne, saa frydefuld i Sind, saa morgenfro og

fuld af Kraft. Men da Gulvene var tørret helt ind i de inderste Kroge, hvor Jensine ikke kom, og alle Stoleben har faaet, husker hun paa, at Potteplanterne ogsaa kan have godt af den rare Væde. To og to bærer hun dem, i sine svage Arme, ned paa Gaden og sætter dem i Række paa Fortovet. Det ser pænt ud. Der er jo ikke en Mors Sjel paa Gaden i det Vejr og paa den Tid. Igrunden kunde de godt blive staaende, medens hun tog et lille Løb op i Haven, Klokken var jo ikke uden godt fire. Hun længtes ogsaa efter sin The under det gamle Æbletræ, ingensteds smagte den som der. Sagte lirkede hun Døren op til den gamle Mands Soveværelse, kaldte Hunden ud, og saa vandrede de to opad i strømmende Regn. Var det nu ikke godt, at hun ikke havde kastet det gamle brune Slag bort? Det var vel sine halvtreds Aar gammel, men Vand holdt det ude endnu. Dengang duede, hvad man fik, uden at det var det ækle Gummi, der baade lugtede og kvælvarmede.

Noget saa lifligt som at plukke Roser i Regn! Hver eneste havde sin egen Duft. Det havde den altid, men mest kom det frem i Regn. Saa var Roserne jo glædest, og derfor duftede de mest. Ligesom Mariette, naar hun var pyntet, hvor kunde hun straa!e!

Hun vilde have Theen straks, men det blev glemt over Træer og Buske. Aah, al den Taknemlighed, der stod ud fra Blomster og Blade. Ja, om det saa var Regnormene, laa de og slog Krøller af lutter Velvære. Det var en Ide: Ærter og Skinkel! Det var godt, og det var nemt, Baade Ærter og Gullerødder var der nok af. Medens Vandet kogte, pillede og bælgede hun Ærterne, trak siden Gullerødder op, tørrede én med Toppen og gnavede den raa i sig. Det havde hun gjort alle Dage. Far sagde, det var noget Griseri. Men pyt, han saa det ikke.

Vist regnede det gennem Æbletræet, ned i Theen,

ned i Theen, ned i Haaret, men hvem brød sig om det! Hun kunde jo, hvis hun vilde, sætte sig ind i Huset, men hun vilde netop føle Regnen, være midt i den. For som Fuglene sang

Da Klokken ringede seks, trinede hun indad Døren med røde Kinder og røde Læber. Havde nu Blomsterne bare selv haft Ben, saa de kunde være gaaet opad Trapperne. Men det havde de ikke. Saa gjorde hun som altid, naar der var noget, hun ikke rigtig holdt af, indgik et lille Væddemaal med Uret. Hjertet havde ikke godt af de smaa Væddemaal, men Arbejdet skred. Hun vandt. Alle Blomsterne var oppe i Løbet af elleve Minutter.

Som Belønning satte hun sig hen i Hjørnevinduet med Amtsavisen. Fillitongen var mageløs. Men hvis den Grevinde, som myrdede den ene efter den anden, ikke tilsidst blev afsløret som den Morder, hun var, saa var der ikke Retfærdighed til. For at Rasmus Mørke dræbte de to gamle Husmandsfolk, saa grulig det ogsaa var, havde nok sin Forklaring deri, at han ingen Opdragelse havde faaet, men velsagtens gaaet for Lud og koldt Vand al sin Tid. En Grevinde derimod, som nød alle Menneskers Agtelse, og kun gjorde det for usle Penges Skyld, selvom det var, for at Sønnen kunde faa det Gods tilbage ... Hun elskede jo Sønnen, og *noget* godt er der i alle. Ellers havde Frelseren heller ikke taget Røveren med ind i Paradiset selv samme Aften. Men Synd var det for Sønnen, han vidste jo ikke, hvad Moderen var for én.

Da Jensine ved Halvnitiden ringede paa, før den gamle Kone op af sin søde Søvn og blev saa vred, saa vred paa sig selv. Havregrøden var ikke over, den gamle Mands Saltvand ikke paa Plads. Det kom der af at blive gammel og sløv og glemme, at der var noget, der hed Pligt ...

U LYKKEN skete den yndigste September Aften, efter en Dag saa lun og rar.

De havde været i Haven fra Morgenstunden, kørende derop nok saa fjong i Wiernervogn, saa det var ingen Sag. Far var jo saa led og ked af den Mobilvogn, men det kom nu nok af, at Chaufføren ikke kunde sidde og vende sig lige hvert Øjeblik og raabe Far ind i Øret, hvem der ejede *det* Hus, og hvorfor *den* Veranda sad saadan, og hvorfor *de* Vinduer ikke var større. Han kunde jo ikke vide Besked med Alverden saalangt udenfor Byen, og desuden var han fra Aalborg. Men det tænkte Far ikke paa og sagde, at han var ubehøvlet.

Hun holdt nu ogsaa mere af Wiernervogn. Hvad Gavn havde man af at flyve henad Vejen og ingenting se? To Heste var anderledes hyggelige end saadan en død Maskine, der næsten ikke var til at skælnes fra et Lokomotiv, uden at Skinnerne manglede.

Men Mage til Vognmand Mikkelsen! At han nu, siden Far klagede over, at Nyrerne blev skumplede, sendte Karet med Gummihjul for akkurat selvsamme Betaling! Hvis det ikke var som at køre til Bryllup hver evige Dag! Havde hun bare haft Lov at tage et Par af de gamle fra Alderdomshjemmet med! Plads var der jo nok af. For den Sags Skyld havde hun ikke haft det mindste imod at sidde hos Kusken. Men det gav Far aldrig sit Minde til. Det var paa den Slags, sagde han, man saa Forskel paa en virkelig Dame og en Ikke-Dame.

Far var nu ikke saa slem, som han gav det Udseende af, for var de vel udenfor Byen, og han fik Kig paa en og anden vandrende Haandværkssvend, var han saamænd den første til at tage ham op, og naar han stod af igen, give ham et Par Skilling. Far var god nok, som han var.

Man blev ung igen af saadan en hel Dag oppe i Haven, gjorde man. Og alt det man fik fra Haanden uden at mærke det! Hun naaede at plukke alle de grønne Kloder og hverken brække Grene eller falde nedad Stigen, der stod og vaklede, for hun havde jo ingen til at holde ved.

Men det bedste var, at hun fik *malet*. Det kunde Far nu ogsaa gerne tage og skrive til Jens og Dora, for *de* saa ikke ned paa, at deres gamle Mor bestilte noget. Hun havde saamænd været helt benovet ved Tanken. Men det var, som Mariette saa tidt plejede at sige: — Den, der kan røre en Frikadelle og dreje paa en Lirekasse, kan ogsaa bygge en Domkirke, naar hun har lidt Kalk og Sten! Kun glemte Mariette at tage Vorherre med, for det var jo da ham, der førte Haanden. Farverne købte hun hos den gamle Materialist, han fandt ogsaa, det var naturligt, naar Arbejdslønnen var saa høj, og han gav den klareste Besked. Nu bagefter fandt hun, at det virkelig var lettere at male end at stryge en Mansjetsjorte, af dem med de mange moderne Læg fra Amerika, saa Far vilde gaa med den. Baade Møblerne og det lille Hus trængte jo rent forfærdeligt, man maatte skamme sig, naar der kom Folk, som det skallede, baade her og der, skøndt nyt var det jo næsten, men Krigsmaling var Krigsmaling. Juks.

Hun ventede klogelig, til den gamle Mand tog sig en Lur, for sæt, det ikke lykkedes.

Men Vorherre lagde sin Velsignelse i, og selv om der kom lidt Klatter paa Glasset, og lidt Stænk, hvor de

ikke hørte sig til, saa blev det saamænd ganske pænt i sin Helhed.

Far sagde: — Du er ubegribelig! Men det var en høj Ros i hans Mund. For han var jo en Mand. Han gik selv der saa trolig rundt i Gangene og stak Tidsler. Og naar han blev træt af det, spiste han grønne Kloder og snakkede med Hunden, og sad og saa op efter Fuglene. Over Middag kom Søstrene Lemme aldeles overraskende. Med Julekage til Kaffen. Hvor det lignede dem! Og en Guds Lykke, at Far ikke havde spildt videre paa Dugen.* Om nu Mariette eller Dora havde været her! Ja, de laa jo kun og landrede sig i Hængekøjerne, ikke som Søstrene Lemme hver med sit pæne Haandarbejde. Men alligevel.

Og bedst som de sidder, hvad saa? Trækker ikke Sophie to Spil Kort op af Posen: — Ja, nu hjælper der ingen Kæremor, Hr. Sidenius, nu maa De lære at lægge den Kabale, saa De kan hjælpe Deres Kone at finde ud af den! Han var jo nødt til at gøre gode Miner, og i godt Humør var han ogsaa.

Sæt han fik Smag for Kabaler! Saa var det ingen Sag at se Vinteren imøde. Den gamle Kone bestemte ved sig selv: Far kan gøre med *sit*, hvad han vil, og jeg gør med *mit*, hvad jeg vil, og Sophie *skal* nu have Guljen!

En velanbragt Dag, og en Aften saa fyldt med Fred. Fod for Fod nedad mod Hjemmet. Hele Tiden velsignet nedad Bakke, som var Vejen kun lagt for gamle Ben. Klokkerne ringede ni. Hverken Vogne eller Menesker. Alle Folk var jo til Musik paa Skovbakken. Ikke enhver var det beskaaret at have sin egen Have at fryde sig i.

Den gamle Kone gik og nynnede saa sagtelig efter Musiken der langt borte og glædede sig ved Tanken om, at den kunde man ogsaa høre, naar man laa paa

Kirkegaarden. Millioner af Stjerner over, den tørreste pæneste Stenbro under. Den lille Hund løb og snusede ind og ud, glad og træt som et andet lille Barn, der har været i Skoven og nu trænger til at hvile Lemmerne.

Engang skulde det jo være, og tænk om man havde den Lykke at blive kaldt hjem en saadan Aften! Nok havde hun sit Ligtøj parat, og Gravstedet var købt og hegnet ind, men med Døden forbandt hun hverken Tanken om Grav eller Ligtøj. Kun en stille Svæven, ligesom et Dun, naar man soler Dynen, opad, opad. Til man var helt bagved Stjernerne. Der hvor Himlen begynder. Den Himmel, som saa mange stakkels Mennesker ikke troede paa.

Mon ikke Præsterne havde lidt Skyld der? For det var jo ikke nok hver Søndag at staa og lægge de van-skelige Skriftsteder ud, hellere skulde de prøve at faa Folk til at se Vorherre lige saa lyslevende for sig som for Eksempel det sidste Fotografi af Mariette, selv om det ikke lignede helt. Lyslevende. Og kærlig. Hvem uden Vorherre tænkte paa at sende en saadan Fred ned over Jorden? Og Stjernerne! Hvad behøvede han Stjerner for sig selv? Det var alt sammen kun for at glæde de stakkels vantro Skabninger.

Det var ogsaa kedeligt, at ingen af Drengene havde følt Kald, for ellers kunde hun have sagt dem saameget, som de kunde have talt om fra Prækestolen. Selv om hun kun var en gammel Kone og ingen virkelig Dame.

Se, havde Far nu kunnet taale at gaa, ok, hvor var hun da gerne netop nu iaften gaaet med ham ud over Sønderbro, helt ud til Skandsemøllen. Hun holdt saadan af at se de fire, store mørke Vinger mod den store Stjernehimmel. Og saa var hun jo gaaet med ham der i de unge Aar. Dengang syntes hun, at Møllevingerne

var som Arme, der strakte sig opad og bad for et evigt Liv. Var det umuligt? Var noget umuligt for Vorherre? Den gamle Mølle, der havde slidt mere trolig end det flittigste, nøjsomste Menneske, hvorfor skulde den ikke belønnes med et evigt Liv? Man vidste jo ikke, hvordan der saa ud i Himlen, nej, det vidste man ikke, men enhver havde da Lov at tænke sit. Og hun havde nu den Fornemmelse, at oppe i Himlen der mødte man alt det, man her havde holdt af og staaet nær. Ikke blot Mariette og Postmesterens og alle de andre kære Døde, men Aaen og Fjorden, og de smaa gamle Huse, Tømmergaarden og Haverne, det altsammen. Der var jo Plads nok.

Og sæt Far fik Smag paa Kabaler! Der kunde komme stor Velsignelse ud af den Dag.

Amtsavisen laa paa Maatten udenfor Døren, Aviskonen glemte altid at stikke den i Brevkassen, og hvad gjorde ogsaa det! Man burde jo gaa iseng straks og uden Lys, men hun vilde dog gerne tage et lille Kig i de Døde og maaske Fillitongen. Da saa Avisen laa opslaaet, faldt Øjet paa Klasselotteriet. Hvorfor forholde den gamle Mand en af hans ikke mange Glæder? Det vilde være stor Synd. Hun hjalp ham saa af Støvlerne og i Tøflerne, bandt Slaabroken om, og stablede Puder i Stolen.

Men det tog Tid, for Piben maatte stoppes og Barometret undersøges. Saa trak han Pungen frem og den lille Strimmel, hvorpaa Numrene stod skrevet. Ok, som hun havde holdt af den Skrift! Nu laa alle Brevene bundtet sammen i Puffen med Ligtøjet og den Lap Papir, hvorpaa hun havde skrevet: Det er min sidste Vilje, og den skal overholdes. Jeg vil have Pulsaaren skaaret over og Brevene under mit Hoved. Kisten er god nok af Fyrretræ, men den skal fores med det propre Vat fra Apotheke, som de kalder Sygevat.

Den gamle Mand pudsede Brillerne og saa, først paa Sedlen, saa i Avisen, saa paa Sedlen igen. Det kneb at holde de mange Tal fast. Derfor fulgte han med Fingrene Tal for Tal. Der var seks Numre, et for ham, et for hans Kone og et for hver af Børnene. Mariettes var jo gaaet ud, men da Købmand Jørgensen paa Brødergade overtog det, blev han ved at holde Øje med, om der skulde være Gevindst.

Hvert Nummer var en Fjerdedel af en hel Seddel. Det var Jens, som engang om Aaret sendte Penge til Fornylse. Nu og da udkom et Nummer med et mindre Beløb, men det var næsten ærgerligt, for saa skulde man forny midt i Trækningen og gaa i Uro for, om man fik det samme Nummer igen.

Pludselig skød han Avisen tilside, tog Brillerne af og stirrede anstrengt ud i Luften.

— Hvad er der, Espen? Du er da ikke syg?

— Syg? Hvorfor skulde jeg være syg?

Men hun saa den klare Sved staa ham paa Panden. Saadan saa han ogsaa ud, naar han sad og baksede med Whistregnskabet og ingen Vegne kom, men heller ikke vilde lade sig mærke med, at det laa over hans Kræfter. Saa skyndte hun sig jo at faa gjort Tegn til Damerne om for Guds Skyld at sige, at det kunde jo vente til en anden Gang, og lad os hellere komme afsted, saa sent det ogsaa er blevet!

— Tag dine Briller paa, Jane og se her! Hun behøvede jo Gudskelov ikke mere at gaa med Briller, som man aldrig kunde finde, og saa hang de omme paa Ryggen. Men det nænnede hun ikke at sige.

— Staar her ikke Seksogtreds Tusind, fem Hundrede og fireogtredve?

— Bi lidt! Sig hellere Tallene et efter et, saa kan jeg bedre.

— 6? Ja! — 6 igen? — Ja! 5? — Ja! — Gentag dem!

— 6. 6. 5. — 3? — Ja. — 4? Ja. — Lad mig saa høre det hele.

— 6. 6. 5. 3. 4. — Og hvad staar her? Han skød Strimlen med de skrevne Numre hen og pegede: — Der! — Der staar 6. 6. 5. 3. 4.

Saa blev der ganske stille. Det begyndte at myrekrybe den gamle Kone om Hjertet. Hun forstod jo nok, at der var sket noget rent ufatteligt, men hun kviede sig ved at spørge. Maaske havde Dora vundet Tusinde Kroner! Hun var ligesom bange for Overvældelsen. Den gamle Mand lukkede Avisen og sad igen og stirrede ret ud i Luften.

Og Doktoren, der saadan havde varet imod Sindsbevægelser!

Endelig sagde han, helt fornærmet lød det: — Ja, du gaar vel hen og graver Pengene ned, saa dig kan det jo være ligemeget!

— Hvad kan det? Hvad gør jeg? Hved er'et, du siger?

— Jeg siger, du bryder dig kun om at gaa og sjove, som du har gjort al din Tid.

— Men Herregud Espen, hvad har jeg da nu igen forbrudt?

— Hvis du faar Lov at raade over Pengene, kunde de lige saa gerne være bleven, hvor de var.

— Jeg staar og bliver saa sær i Hovedet, Espen. Og nu maa du hellere sige mig det altsammen paa en Gang.

— Maa det maaske være mig tilladt at spørge, hvad du agter at bruge Fjerdeparten af den store Gevindst til?

Det var slet ikke det, hun vilde, men hun kom til at tænke paa et Kvart Lam, som man købte det i gamle Dage til at lave Rullepølser af. Fjerdeparten af den store Gevindst! Det var som en hel Karussel af Penge, der gav sig til at dreje rundt: — Lad mig se selv! Men den

gamle Mand lagde sin Haand over Avisen: — Du kan vel tro, hvad jeg siger. Plejer jeg at lyve for dig?

Doktoren sagde, at naar det kom paa den Maner, saa i en Fart femten Draaber paa et Stykke Sukker og sidde ganske stille med lukkede Øjne, til det gik over.

Men hvorfor gøre den gamle Mand ængstelig, og nu, han tilmed var næsten vred. Han var da vel ikke skinsyg, fordi det ikke var ham, der havde vundet. Han kunde jo faa dem allesammen, hver en Skilling. Hvad skulde hun med det Kram!

Hun prøvede at smile, men nu hastede det, hun var lige ved at segne: — Jeg tror, jeg trænger til en lille Kop Kaffe. Skal du ikke ogsaa have et Par Draaber med?

Han gjorde en utaalmodig Bevægelse med Haanden.

Ude i Køkkenet satte hun sig paa Høkkassen for at lade Draaberne virke. Karl Brodersen sagde nok: Tænke paa ingen Verdens Ting! Naar man havde den Fjerdepart hængende over Hovedet! Hvordan skulde man lade være at tænke?

Hun huskede saa grangivelig dengang for mange Aar siden, Arbejdsmanden i Odense med de elleve Børn. Han gik fra Forstanden, da hans Nummer kom ud. Nu sad han paa Galehus, og Konen var vist tilmed død. Det stod i Amtsavisen. Sulte kom Børnene jo ikke til, men alligevel, der kunde man se, hvad Penge var for en Forbandelse.

Den store Gevindst! Rigdom! Lettere kom en Kamel gennem et Naaleøje, end en Rig i Himmeriges Rige. Gnieren i Fillitongen sultede sig ihjel paa Loftskamret mellem Pengesækkene. Gud fri saadan enfoldig gammel Kone fra at have med alle de Penge at skaffe!

Ja, Oldemors Kopper, som Dora jo glemte, de skulde nu til Kunstklinkeren. Det skyldte man hendes Minde. Og det vilde ogsaa glæde hendes Sjæl oppe hos Vor-

herre, at man holdt Hævd over de Kopper. Og Far skulde have lige saa mange Wienerbrød, han kunde orke, om det saa var seks om Dagen, det skulde han.

Havde det endda været hundrede Kroner. Hundrede Kroner *var* mange Penge, men de var da til at overse.

Uh, man risikerede jo at blive lige saa naragtig som Dine Svendsen, da hun arvede de fem Tusind efter Onklen i Grenaa. Før sad hun saa pænt og huggede Ligtøj omme hos Harders, og sled ikke et Par Saaler hverandret Aar. Simpel i Klæderne, det var hun, men Fattigdom er ingen Skam. Næppe kommer Arven, før hun hegler sig ud med grøn Parasol og Krølleparyk og Fløjl og Silke, saa selv Gadedrengene raabte efter hende. Der var dem, der sagde, at hun averterede efter en Enkemand, men det var onde Tunger. For naar man er nær de halvfjers. Hun kunde jo sige sig selv, at det kun var en, der vilde lokke Pengene fra hende. Gudskelov, at hun fik det Hjerteslag, det var saamænd det bedste. Og der var jo daarligt til at komme i Jorden for. Men hver Dag havde hun ogsaa drukket Kaffe paa Gæstgivergaarden for at vise, at nu hørte hun med til Honoratiores. Det Skind! Uh, hvor Penge var noget grimme, grimme noget.

Ja, en Sygevoan til Madam Trues lamme Datter, det var en Ide. Og kunde man gøre lidt for de arme Fanger om Søndagen og saadan ... Saa, nu kogte Vandet.

Hun kom en Skefuld Bønner mere paa end ellers. Der var da vist dem, som havde drukket en hel Flaske Champagne i Anledningen. Skade, der var lukket hos Bageren ... Men maaske, naar man smuttede ad Bagvejen. De var jo altid saa flinke og gav Pengene tilbage, naar hun havde regnet galt. Ja, nedad Køkkentrappen, der var saamænd ingen, der saa, hun gik det Par Skridt uden Overtøj. Saadan en gammel Kone. Fru Pedersen lukkede hende selv ind. Hun skulde sidde ned og al-

drig bryde sig om det, og havde hun bare telefoneret, skulde et af Børnene med Glæde have bragt det op. Naarsomhelst. Der var jo altid nogen hjemme, selvom Butiken var lukket.

Af lutter Taknemlighed var Fru Sidenius lige ved at fortælle, hvad der var sket, men tænkte saa, at Far jo ikke holdt af, hun saadan fortalte alt muligt til alle og enhver. Han kaldte det at give Fremmede Indblik i Privatlivet, og det kunde man maaske ogsaa sige, det var.

Hun havde valgt de Stykker med mest Sukker paa, for det var jo altid det, han gik efter, og nu glædede hun sig til at overraske ham dermed, glædede sig, saa hun for et Øjeblik glemte den skidt Gevindst. Men han sad og saa saa mørk og skummel ud, at hun helt forstummede. Hvad skulde hun dog stille op?

Vi siger Lejligheden op imorgen!

Ikke blot Ordene men *Tonen*. Hun følte det som dengang, Mændene stod og trak Saven frem og tilbage i det gamle Lindetræ ved Kilden. Frem og tilbage. Og Kronen var helt grøn. Hun kunde ikke blive staaende og ikke heller gaa sin Vej. Det bare gjorde ondt. Saven gik lige igennem hende.

— Vi siger Lejligheden op imorgen!

Den Trudsel var han kommen med de Snese af Gange, og hun havde ikke regnet den for aldrig det. Hun vidste, at det kom af Maven eller Kulden eller den daarlige Taa, et eller andet, der gik over igen. Men at han sagde det *nu*. Og i den *Tone*. Det var Alvor!

— Men Espen ... Har du da glemt, at da Torbensen solgte Huset, satte han saa pænt ind i Kontrakten, at vi skulde sidde i Lejligheden til vores Dødedag ...?

— Du behøver ikke at flytte, hvis du ikke vil. *Jeg* flytter ihvertfald!

— Vi har det jo saa godt her i alle Maader, hvad skal vi saa flytte for, vi to gamle Mennesker?

— Det skal jeg sige dig! For nu har vi Raad at tage en anstændig Lejlighed med de Bekvemmeligheder, der ikke findes her — det *jeg* véd af.

— Bekvemmeligheder! Har vi ikke det mageløse Vindu helt henad Gaden, hvor faar vi det igen?

— Du foretrækker vel ogsaa Tranlamper for Elektricitet. Men jeg vil nu have en Lejlighed med Central-

varme og Badeværelse, saa jeg ikke skal gaa i Gaarden, som en anden Arbejdsmand.

— Centralvarmel! Badeværelse! Espen, synes du da ikke, jeg har nok at passe, skal jeg nu ogsaa til at fyre i Centralvarmen. Det er en hel Dampmaskine nede i Kælderen, har jeg hørt sige. Og du ved da selv, at en Badeovn er noget af det farligste til at splodere. Og hvordan skal du komme op og nedad Karret uden Hjælp, for jeg maa jo ikke være derinde ...

— Har *du* nu faaet sagt, hvad du vilde? Saa maa jeg maaske ogsaa! Var det ikke paa Tide, at du hørte op at gaa og rode med alting alene? Vi bliver jo en Fabel for Folk paa den Maade. Hvem siger, du skal fyre? Vi fæster to velanbefalede Piger, der kender til Forholdene i Herskabshuse. Saa kan vi tage mod Besøg af Børnene, uden at de skal lægge sig ind paa Hotel.

— To Piger! To ... Piger ...! Saa skulde jeg sidde paa Stads hele Dagen og ikke have Lov at komme i mit eget Køkken og lave min egen Mad ... Jeg siger dig, jeg *dør*, Espen, jeg *dør*, hvis du siger saadan noget ... Det gør jeg.

— Det var nok det, jeg tænkte! Du er for nærig til at bruge Pengene. Om jeg kunde have det lidt behageligt det Par Aar, jeg højst har tilbage, det spilder du ikke en Tanke. Godnat!

Han ikke saameget som saa hverken til Kaffen, Wienerbrødet eller hende, men stavred lige saa stille henad Døren til.

Havde hun dog bare lydt den første Tanke at skynde sig hen og sige, selv om hun jo ikke mente det: — Du skal faa'et, som du vil ha'et, bitte Espen. Og vil du have *to* Badeværelser og *fire* Tjenestefolk, skal du ogsaa faa det. For det er jo ene og alene dig, jeg bryder mig om og holder af, ene og alene dig!

Saa havde han da haft den Nats Glæde og maaske

lagt og drømt om alle de fine Stuer og alle de mange Penge.

Men hun var jo indskrænket, og hun tænkte: Kan hænde, det er bedre at lade ham sunde sig lidt og komme af Benklæderne, som jeg jo ikke maa hjælpe med alligevel ...

To Piger ... Aldrig havde hun da været saa ked af noget, som af den skidt Gevindst. Det skulde da være, dengang de kom og pantede for Skat, fordi Far havde glemt at betale i rette Tide, og dør satte de Segl paa baade Bogskab og Skrivebord. Noget saa inderlig flovt. Men det var ogsaa Jens med hans Tosserier. Hvad skulde Folk spille i Lotteriet for, naar de havde deres Udkomme! ... To Piger ... Ikke et Sted kunde man være i Fred i sit eget Hus. De skulde vel staa paa Rad, ligesom hos Kongen, medens man spiste. Kritisere Far, naar han brugte Kniv og spildte nedad sig ... Ødelægge Tøjet med Klor. Slaa itu og ikke sige det. Hvordan skulde saadan to Piger lave Far tilpas med Mad, naar en anden en havde været et helt langt Liv om at finde ud af, hvordan han helst vilde have den ... Og saa Besøg af Børnene! Abel og hans Kone. For Jens kom saamænd aldrig mere, og Dora, hende regnede Far for ingenting. Ja, noget havde det jo hjulpet, siden hun fik talt ordentlig ud med den Redaktør. For det var da en pæn Omtale, han gav hende sidst. Men jöss, om Far fik det at vide! Saadan en gammel Mand! Han kunde jo ligge og skolde sig levende op i Badekarret. Hvordan skulde han finde ud af de Skruer og Indretninger? Eller skulde maaske Pigerne hjælpe ham? Nej! Aldrig i Evighed! Aldrig! Fy, noget saa væmmeligt!

Galt nok var det med de Sygeplejersker, men det maatte man finde sig i. Ens egne Tjenestepiger. Aldrig.

Saa skulde de gamle Møbler sagtens kasseres. Kastes paa Møddingen. Eller sælges ved Auktion. Og

hun skulde gaa omkring mellem lutter moderne Krimskrams, som hun ikke brød sig en Døjt om, og som ikke brød sig en Døjt om hende. Ligesom i et fremmed Land, hvor man ikke forstod, hvad de sagde. Nej. Det gjorde hun ikke. Ikke engang for Fars Skyld.

Det kunde maaske falde ham ind at tage en hel Villa med Paketgulv og Fodkulde og saamange Stuer, at man rendte vilds i dem og gik og brækkede Benene.

Der var et Eventyr om en Mand, der forskrev sin Sjæl til den Onde for en Pose Penge. Var det ikke det samme, Far var ved at gøre? Netop forskrive sin Sjæl til den Onde ...

To Piger ... Saa hørte det sig til med Vin paa Bordet til Hverdagsbrug. Og Far, som ikke maatte nyde en Draabe Spiritus for Nyrener! Han kunde jo faa det, han aldrig forvandt! Det gamle Ord: gaar Vinen ind, gaar Forstanden ud, slog til endnu. Det saa man om Frilørdagen, naar de stakkels Bønder var saa drukne, at de laa og faldt i Rendestenen og blev slæbt paa Stationen. Hæsligt var det at se en ung Mand beruset, men en gammel beruset Mand ...! Hendes gamle pæne Mand ... Det var jo til at græde Blod over

Der var de gamle Mænd, der blev saa ækle, at det ikke var til at tænke paa. Gøre ved det selv, kunde de ikke, sagde Fru Valentin, som vidste saameget om saamange Ting, som man Gud være lovet aldrig havde hørt om. Men skulde den gamle, fine Mand gaa hen og blive saadan ... Saa hellere se ham i Kisten. Saa heller det. Var det aldrig saa tungt. Heller det.

Og altsammen kom fra de Penge, de forbandede Penge ...

Jøss, hun glemmer jo, at han er ved at gaa i Seng, og ingen har til at trække Sjorten over Hovedet og stoppe ned om Fødderne! Hun jager, det bedste hun kan, til Døren.

Døren er lukket. I Laas.

I Laas er Døren lukket. For første Gang i over halvtredsindstyve Aar,

Paa en Gang husker hun noget, der gjorde saa ondt, saa ondt, skøndt det strengt taget slet ikke kom hende ved. Det ligger nu langt tilbage i Tiden. Dengang den letsindige Lise Mulvad lod sig skille for ham Husar-officeren, som saa alligevel tog Komtessen til, hvor det nu var. Ja, selv var han jo ogsaa adelig. Og det kan gerne være, at Manden drak, men hun duede nu ikke, var hun aldrig saa køn at se paa. Og der sad de to bitte Børn paa Trappestenen og græd. Med hinanden i Haanden. Strømperne nede om Hælene, for en Mor, der rider med Officerer, det ved man jo, hvad er. Hun kom fra Haven med Armene fulde til en stor Begravelse. Men Børn, der græder ... det gaar forud for alt. Saa lod hun Begravelse være Begravelse, til de Taarer var tørret. Og hvad græd saa de bitte Unger over? Jo, Far og Mor var ved at skille Møblerne ad! Se, de bitte Børn havde ikke Forstaaelsen af, hvad Skilsmisse er for en Ulykke, men de troede i deres Enfoldighed, at nu skulde hver en Stol og hvert et Bord hugges midt over og skilles ad, og saa havde Barnepigen, den lede Kvind, sagt, at saadan skulde de to bitte Børn ogsaa skilles ad, for baade Faderen og Moderen vilde hver have sit Stykke af dem bægge. Naar man selv har fire Børn, kan man jo ikke saadan tage to mere, men Gud skal vide, hun var fristet til at tage dem. Saadan nogle Forældre!

Og naar Mennesker var blevet over de Firs og troligt havde delt ondt og godt, saa kunde de vel holde ud sammen til det sidste.

Jamen hvis de nu *ikke* kunde? Og hun *kunde* ikke. Saa meget stod fast. Hun *kunde* ikke flytte ind til nye Møbler og to Piger og en gammel Mand, der var blevet, saa Drengene raabte efter ham. Saadan var det vist i

Biblen med Noahs Sønner. De dækkede da Faderen til for at skjule hans Skam. Men Jens var i Amerika og Abel, pyt

Den gamle Kone græd. Hvorfor kunde ikke Vorherre have lukket op for dem, inden det skulde ske! Hun var jo ikke bange for at dø. Naar Vorherre havde været saa god imod hende hele Livet igennem, vilde han heller ikke svigte, naar det først gik hjemad.

Aah, de Penge, de Penge! Der laa Avisen. Den, som var Skyld i det altsammen. Men det kunde Redaktøren nu ikke gøre for, Lotteriet blev jo trukket i København. Af et lille Barn, sagde man. Et uskyldigt Barn, som ikke vidste af, hvad Skade det gjorde. Og naar man saa tænkte sig, det hele kom af saadan en lille Lap Papir. Hvor let kunde man ikke gaa hen at tabe den! Flyve ud af Vinduet kunde den. Blive revet op med Lommetørklædet ... Blive brændt op. Hvor mange Lommetørklæder gik Far ikke og drattede væk mellem Aar og Dag.

Gud give, han dog havde tabt den. Men saadan noget, det var han omhyggelig nok med. Det laa, hvor det skulde, i det sorte Skab, mellem Papirerne og Sparekassebogen og Daabsattesterne og Højeste Udmærkelse paa Dueudstillingerne. Ja, Orden i Tingene, det havde han. Men Døren var lukket i Laas. *Det* var ikke sket i Tanker!

Far var jo ærekær og forfængelig. Nu laa han nok derinde og tænkte paa, at hun var ingen virkelig Dame, og at hun slet ikke passede i de fine Omgivelser. Maa-ske laa han og fortrød, at han havde taget hende til Kone. Og hun havde dog, saa godt, hun formaaede, gjort sin Pligt baade overfor ham og Børnene. Men det havde man hørt før, at naar en Mand kom højt paa Straa, og Konen, hun ikke kunde følge med, saa lod han sig skille og tog en ny. Ikke for det, han selv var ikke bedre fra Begyndelsen, for han var jo, naar alt kom til

alt, alligevel fra Landet, selv om Moderen var Provstedatter. Det var han. Men han havde gaaet paa Latinskolen, og det giver jo lidt Pli. Dengang satte en Haandværker ikke sine Døtre paa Latinskole, som nuomstunder, saa hun kunde jo hverken Sprog eller saameget andet. Hvornaar skulde hun ogsaa have Tid at sætte sig hen og studere alle de vanskelige Bøger, som Far i gamle Dage gik og lærte udenad. For en Mand, han har jo altid nogle Timer Dagen, eller om Aftenen, hvor han kan gøre, hvad han har Lyst til. Men en Kone, hun kan ikke sige: nu vil jeg holde Hviledag! For hun har Pligter.

Det vidste hun, at Far vilde blive saa ulykkelig, saa grændseløs ulykkelig, naar hun først var borte. Men hvad nyttede det, naar det var ham selv, der vilde! Gaa og være til overs! Være iven! Nej! Nej!

Det skidte Papir! Hvis hun havde haft det i sine Hænder, ikke der skulde blive Trevl paa Trevl tilbage . . . Jamen det var jo . . . det var jo . . . hendes. Det var jo *hendes Ejendom!* Det var jo *hende*, der havde vundet alle de modbydelige Penge!!

Jamen, saa havde hun da ogsaa Lov at gøre ved den Seddel, hvad hun vilde. Med Penge, dér holdt Far ellers strengt paa Mit og Dit. De seksoghalvfjers Kroner, hun i Aarenes Løb selv havde sparet sammen, dem gjorde han heller aldrig Fordring paa til Husleje eller Skat eller noget. For retsindig, det var han.

Den gamle Kone gik rundt i Stuen fra Møbel til Møbel. Ikke et af dem vilde hun undvære. De bedste havde Børnene jo tigget og faaet, og de var dem vel undt. Men dem, der var tilbage, de hørte til. Som nu det sorte Skab. Børnene sagde, det lignede en Ligkiste, og grimt var det maaske ogsaa udenpaa. Men indeni, der var det saa skinnende hvidt og fint, som kom det lige fra Snedkeren. Aldrig et Støvnug. Der holdt Far selv Orden og

støvede af med en Fjervinge to Gange om Aaret. Noget saa nydeligt som det Skab! Herregud, den gamle Mand. Nu havde han saamænd glemt at tage Nøglerne af. Det lignede ham ellers ikke. Han troede jo ikke Jensine over en Dørtærskel, hvad man *meget godt* kunde. For at hun slikkede, naa, men med Penge var hun saamænd Ærligheden selv, det lille Skind.

Den gamle Kone folder pludselig Hænderne og siger højt: — Led mig ikke i Fristelse, men fri mig fra det Onde! Amen!

Nøglerne sidder i. Hun kan lukke op, tage Sedlen, brænde den, og alt er, som det var, inden de kom hjem fra Haven.

Men hun har været ærlig alle sine Dage. Og det vilde være uærligt.

Har hun ikke selv fordømt Fru Hygum, som de sagde om Natten tog Penge i Mandens Benklæder til at købe Stads for! Benytte sig af, at den gamle Mand har glemt sine Nøgler! Fy! Fy!

Saa hellere tage det, som det kommer og sige: Din Vilje skal!

Paa engang føler hun saadan en mild god Fred i Sindet. Som saa mange Gange før, naar noget syntes rent uoverkommeligt, og hun satte sig ind i Bedstemors Ørestol og bad til ham, der alene kan hjælpe og raade. Han havde ogsaa nok fundet paa Raad for hende nu.

Der stod den kolde Kaffe og de tre Wienerbrød, som Far kunde have haft saameget Glæde af.

Men nu var Døren jo lukket, og hvordan mon han laa der og frøs og var ked af, at hun var saa stædig med alle Ting.

Stod der ikke, man skal ikke lade Solen gaa ned over sin Vred! Og se, desuden, naar de nu havde alle de mange Penge, og hun ikke behøvede at gaa og sjove,

som han kaldte det, saa var der jo ikke noget til Hinder for heller, at hun kunde lægge Mærke til, hvordan de virkelige Damer gik og stod og bar sig ad. Og kunde det fornøje ham, vilde hun saamænd trække i Guldbryllupskjolen hver evige eneste Søndag. For enten den laa til Dora eller ej ... Og saa ... ja, se saa kunde man maaske faa Far lokket til at købe en lille Livrente til Dora, saa hun ikke var henvist til den Seng i Vartov, som hun altid skrev om. Det skulde jo være Spøg, men det kunde blive Alvor. Og naar Dora var sikret! Var det ikke mange smaa Ofre værd? To Piger ... Maaske var de saa heldige at faa to rigtig rare Piger, fra gode Hjem, som hverken løj eller stjal. Fremfor alt, som vilde være gode imod Far, hvis hun først faldt fra. Det var en Tankel! Naar man havde Penge, kunde man muligen ogsaa faa Bademesteren til at gaa ned og hjælpe Far den Gang om Ugen, for hver Dag, det kunde han slet ikke taale, saa træt, som han blev af det varme Vand.

Naa, og Centralvarme, ja, hvis det skulde være, saa kom man vel over det med. For dengang med Gas, uh, hvor havde hun skældt ud og sagt, aldrig i Evighed, og se nu, hvor rart og nemt baade til at koge og bage ved! Akkurat ligesom Elektriciteten. Det med Tranlamper var noget Snak, men hun havde jo holdt paa Petroleum, lige til hun fik prøvet det andet. Og det var dejligt.

Ok, hvis Far bare havde kunnet høre, saa vilde hun være gaaet hen saa pænt og banket paa Døren og sagt: — Lille Espen, jeg er et gammelt Fæ, men det ved du jo godt, og nu skal du ikke være vred paa mig mere! Og saa have varmet Kaffen, for han savnede den nu nok alligevel. Vist gjorde han saa da det. Den gamle Mand, som var vant til sin Kaffe hver Aften.

Hun lister hen til Døren, lytter, lister over i sit Soveværelse og begynder at klæde sig af. Har ingen Ro, maa over igen for at lytte.

— Janel ... Jane ...!

Saa angst det lød. — Jane ...! Jane ...!

Hvad kunde det nytte, hun raabte? Gennem Døren kunde han dog ingenting høre. Men kun naar han saa paa hendes Mund. Nøglen sad indvendig.

Hvad skulde, hvad skulde hun dog gøre ...

— Jane ...! Jane ...!

Var han syg? Var han faldet ud af Sengen? Havde han drømt? Hvad var det?

Skulde hun maaske lade ham ligge dør og kalde for-gæves den hele lange Nat! Han havde naturligvis glemt, at han selv havde lukket Døren i Laas, og nu troede han, at hun ikke mere brød sig om ham, og ikke vilde komme og hjælpe ham, naar han var i Nød ...

Om hun saa skulde banke Smeden op af hans Søvn! Op skulde Døren komme. Der var dem i Avisen, der kunde sætte Ryggen til en Dør og lukke den op paa den Maade, men dertil hørte svære Kræfter.

Hun tog sig til Panden. Naar Nøden er størst, er og-saa Hjælpen nærmest. For *nu* vidste hun Raad.

DEN gamle Mand følte sig rigtig ilde tilpas. Saa længe havde han forgæves bakset for at faa Skjorten op over Hovedet, til han fik den drejet helt forkert og hverken kunde komme ind eller ud mere. Dynen slog ikke til. Trak han den op om Halsen, skortede det ved Fødderne, fik han dem svøbt ind, frøs han om Ryggen. Jane vidste, han ikke kunde klare sig selv, men han var jo vant til, at hun ikke tog det fjerneste Hensyn til ham.

I dette Tilfælde, hvor han havde den soleklareste Ret, mødte hun som sædvanlig med sin Stædighed. Ethvert tænkende Menneske maatte jo holde med ham. Nu, efter et helt Livs Sugene paa Labben, viste der sig endelig en Anledning til, at man kunde føre en anstændig Tilværelse. Men Abel havde engang sagt: — Saa længe Verden staar, maa der være Underklasse til! Og havde tilføjet: — Se paa Biernel! Jane *vilde* høre til Underklassen. Hun behøvede det ikke, havde ingen rimelig Grund dertil. Men hun vilde. Akkurat som fornylig, hvor hun om Aftenen, for fuld Blus, saa enhver fra Gaden kunde se det, stod og hængte Gardiner op paa Trappestigen, som en anden Rengøringskone. Denne Mangel paa Æresfølelse, paa Sans for det Passende. Mon hun agtede at grave Pengene ned? Var det for at snyde Skattevæsenet? I saafald et farligt og højest uværdigt Eksperiment. Hvem garanterede, at det ikke, trods alt, kom ud iblandt Folk? Om ikke før, saa efter

hendes Død, naar Skifteretten fik Boet under Behandling. Det var ham, Skammen kom over. Enhver vilde tro, han havde været Hæler. Og han ønskede at ligge i sin Grav med et uplettet Navn. Kvinder ikke blot manglede Ordenssands og System, de var ogsaa blottede for enhver Forstaaelse af Samfundsmoral. Var det ikke betegnende, at hun, som ved en Fejltagelse havde faaet en hel Maanedes Sukkermærker formeget, ikke var til at drive hen at levere dem tilbage! — Den Pjalt Stat! sagde hun. Der, i de Ord laa hele Misèren.

Men nu kunde hun stille sig saa stædig, hun vilde, han fandt sig ikke i det længere. Efter Loven tilkom Halvparten ham. Han vilde svare den Formueskat, der krævedes, men vilde saa til Gengæld ogsaa anvende Restbeløbet efter eget Forgodtbefindende. Hvorfor skulde han ikke, det Par Aar eller mindre, det drejede sig om, kunne tillade sig at leve som et Menneske? Imorgen den Dag sagde han Lejligheden op og flyede en Annonce op paa Amtsaviskontoret. Han agtede jo aldeles ikke at slaa stort paa som disse Gullasjherrer, der gjorde sig latterlige med deres Ekstravagancer. En god rummelig Lejlighed med et Par anstændige Gæsteværelser, det var alt, hvad han ønskede sig. Det eneste, der mulig kom ind under Begrebet Luksus, var et Billardværelse. Men det havde baade Tobiesen, to, tre af Lægerne og mange andre. Ganske vist var han saagodt som hørt op at spille. Men ét var at gaa ud paa Klubben med en hel Flok unge Gavflabe drivende omkring og gørende Bemærkninger, noget helt andet var at spille i sit eget Hjem. Selvfølgelig vilde han ogsaa betænke Byens Fattige. Dog med Maade. Den altfor store Gavmildhed avlede kun Dovenskab og Ligeegyldighed. Det gjaldt fremfor alt at arrangere sig med Fornuft. Fordele Pengene over et vist Antal Aar, udover hvilke der ikke var Rimelighed for, at man levede.

Nu sad Jane vel igen derinde og græd og følte sig forurettet. Kvinder elskede at agere Martyr baade i egne og i andres Øjne.

Mærkeligt med den Hjertebanken. Iaften kunde den da ikke skyldes Kaffen. Overhovedet var det en Uskik med den Drikken Kaffe om Aftenen. Naturligvis kom den i Konflikt med Søvn. Intet var usundt, ja skadeligt som en overfyldt Mave. Sligt hørte ogsaa kun til i Provindsen. Hos Smaaborgere og Haandværkere. Hos Tobiesens eller hos de højere Embedsmænd vilde man finde Tanken mere end absurd. At Herredsfogden en enkelt Gang gik til Slapperads hos Lemmes Pigebørn, det var jo en Art venlig Medlidenhed med de gamle ugifte Jomfruer.

Mærkelig, forresten, som man blev Slave af sine Vaner eller Uvaner, her laa han og kunde ikke komme bort fra Tanken om den Kaffe, han ikke havde drukket. Næsten som om han savnede den. Var det mon Indbildning, eller forholdt det sig saaledes, at han havde set Wienerbrød? Hvordan havde Jane faaet fat paa dem? Der maatte jo være lukket hos Bagerens ...

Nu sad hun vel og drak tre Kopper Kaffe til Gengæld og for at trøste sig over de to Piger. Noget saa taabeligt. Man maatte jo skamme sig over de Hænder, hun tog om Kortene med. Om det saa var Bagersvendene, havde de vel deres Morskab af at se det gamle Menneske staa og vaske op for aabent Vindu i Køkkenet. Hendes evige: — Arbejdet adler! var godt nok. Det kom dog an paa *hvilket* Arbejde. En Renovationsmand kunde sige det samme. Det vilde dog ikke give ham eller hans Børn Adgang i de bedre Familier.

At man ikke vilde have en Times Fred for Tiggere var givet. Og medens det jo var en let Sag at nægte, hvor man kunde se, det drejede sig om Vanetiggere, kunde det have sin store Vanskelighed at skifte Sol

og Vind lige mellem de virkelig trængende. Naar smaa Børn i Tyskland bevisligt laa og døde af Mangel paa Mælk, og Kvinderne maatte svøbe deres Nyfødte i Aviser af Mangel paa Klude, var det et Spørgsmaal, om man med rolig Samvittighed kunde anskaffe Billard til to Tusinde Kroner. Gav man Halvdelen af Pengene til de nødlidende Kvinder og Børn, var det aldeles ikke sikkert, at man havde Glæde af den anden Halvdel. Maatte man da ikke tænke paa alle de, der kunde have været hjulpet dermed? Men paa den Maade kom man jo ingen Vegne. Det var kun sygelig Blødagtighed.

Han laa og hifled med Skjorten, der nu snærede alle Vid og Vegne. Han svedte, Ryggen var som Is. Det kom der af at være afhængig af sine Nærmeste. Naar hans egen Kone ikke gad været over at yde ham denne Haandsrækning, maatte han finde sig i at ligge som et hjælpeløst Barn. Hvor ganske, ganske anderledes, naar man kun behøvede at ringe paa en Klokke, og Tjeneren stod til Raadighed. Ikke en forhenværende Cigarmager-svend, der gik uden Arbejde, men en veritabel Tjener, opdraget til Høflighed og til at lyde. Det vilde være altfor genant at lade sig betjene af kvindeligt Tyende ved Paaklædningen. Men ... ja, isaafald maatte Lejligheden være saa stor, at Tjeneren kunde have sit Værelse i hans umiddelbare Nærhed.

Det gav et lille Sæt i ham: Hvorledes sikrede man sig et Menneske, der ikke stjal? Hvem stjal ikke nu omstunder? Man kunde ikke tage en Avis i Haanden uden at læse Spalte op og Spalte ned om Tyverier af alle Arter. At Jensine havde været i Cigarerne, var hæyet over enhver Tvivl, og naar selv et saadant Barn forgreb sig paa fremmed Ejendom, saa ... Cigarer kunde endda blive godt, nu han kun havde dem til at byde af. Men Papirer og andre Værdigenstande. Man risikerede at faa en ren Forbryder i sit Brød. Forfal-

skede Attester var nemme at fremskaffe. Var det Jens, eller var det Mariette, der fortalte, at over Halvdelen af New Yorks Chauffører blev rekrutteret fra Sing-Sing Fængslet? Man var jo fuldkommen i et saadan Menneskes Vold. Ja, kunde, uden at vide af det, huse en hel Bande Forbrydere under eget Tag. Var Tjeneren først Forbryder, skulde han vel vide at faa Pigerne med i Komplottet. Som ingenting kunde de overmande og myrde baade ham og Jane og være ude af Byen, maaske ude af Landet, inden nogen havde Nys om, hvad der var sket. Under ringere Forhold og i et andet Samfundslag, var det jo dette, som Rasmus Mørk i sin Tid havde begaaet. Myrdet og udplyndret et Par gamle værgeløse Husmandsfolk. Ikke blot vilde det være en sørgelig Maade at komme af Dage paa, men for Børnene tillige højst pinligt. Da vilde alle ens Gemmer blive gennemrodet af Politiet, og blev saa Ugerningsmændene opsporet og fik deres Dom, vilde det gaa fra Mund til Mund Landet over: — Idag henrettes de Forbrydere, som myrdede Overretssagfører Sidenius gamle Forældre!

For Agathe og Etatsraaden, som skyede al offentlig Omtale af private Ting

Dertil kom Fornemmelsen af ingen Nat at kunne lægge sig til at sove uden at tænke: — Slipper jeg Natten igennem? Aldrig vide sig sikker inden sine fire Vægge. Det havde den uformuende fremfor Rigmanden! Sin trygge Søvn. End ikke om Dagen kunde man ret beset være rolig, Tjenestefolkene behøvede jo blot at komme Sovedraaber i ens Kaffe, og man laa bevidstløs. Mor, med det svage Hjerter, den mindste Forskrækkelse vilde jo gøre det af med hende. Selvfølgelig, man behøvede ikke at have Pengene liggende, man kunde have dem i sikre Papirer og opbevare disse i en Box i Banken. Var deri nogen Sikkerhed mod Mord?

Hovedsagen var, at Gud og Hvermand vidste, at man var flyttet hen i en større Lejlighed, havde Tjenestefolk, kort sagt var kommet til Penge. Det var det springende Punkt. Det lod sig ikke omgaa.

Forbrydere kunde være af en Raahed uden Grændse. De nøjes ikke altid med at uskadelliggøre deres Offer. Tværtimod, de nyder Ofrets Lidelse, forlænger den med Hensigt. Især nu under Krigen, hvor det dyriske i Mennesket er kommen til Overfladen som aldrig tilforn. Kom Døden endda i Form af et Øksehug, saa man straks var gjort følelsesløs, men hvem garanterede det? Hvad havde man ikke læst og hørt om frygtelige Grusomheder begaaet i Belgien og Rusland? Forbrydere var ens i alle Lande. Man saa det med Børn. Børn kunde være fødte Dyrplagere.

Den gamle Mand frøs ikke mere i Ryggen. Han laa i Skjortens Skruestik, som var han allerede bagbunden og afventede de Pinsler, Morderne holdt i Beredskab.

Et Spørgsmaal steg op i ham med pludselig voldsom Kraft: Lønnede det sig at ofre sin Nattero og sine Dages Fred for nogle faa Bekvemmeligheder, der ganske vist var behagelige, men som dog saa udmærket lod sig undvære? Kunde man ikke købe Guld for dyrt?

Men nu hørte han en Lyd henne ved Døren, en Puslen, en Knirken. Som om nogen lirkede ved Laasen.

Havde Mor allerede været nede og sladre i Nabolaget? Kunde det tænkes, at nogen allerede var paa Jagt efter Sedlen? Sedlen tilhørte jo ikke Ejeren men Ihændehaven ... Tyven kunde aflægge Ed paa, at han havde købt og betalt den. Eller, at han havde fundet den, eller faaet den foræret. Det var aabenbart en Dirk. Forunderligt, da han jo ellers ikke kunde høre. Men om Natten var alt jo ofte saa helt anderledes end om Dagen.

Burde han ikke varsko Mor, saa hun ihvertfald kunde komme bort i Tide. Selvom det vilde gaa ud over ham. Han var da en Mand. Var hendes naturlige Beskytter. Skulde der ske en Ulykke, var det bedre, den ramte ham alene end dem bægge.

Disse Fyre benyttede sig ofte af almindelige Tolleknive, som kunde være rustne og alt muligt. Og forarsage den frygteligste Blodforgiftning. Hvad anede de om Hygieine. Mor talte nok om at faa Pulsaaren skaaret over for sit Vedkommende. Vilde hun ogsaa huske det, naar det gjaldt ham? Saa han ikke var udsat for at faa Kistelaaget skruet til uden at være død.

Havde han blot Sedlen liggende fremme paa Natbordet. Det var dog det første Sted, en Tyv vilde søge, om ikke for andet saa for at finde Nøglerne. Ganske naturligt om den laa der — naar Numret netop var kommet ud. Ganske naturligt.

Henne ved Døren puslede det, ... og nu hørte han tydeligt nogen drage Aande i Nærheden. Der maatte være et levende Væsen i Rummet foruden ham. Mulig under Sengen. Ja, derfra kom Lyden.

Altsaa to, der arbejdede i Fællesskab efter forudlagt Plan. Det maatte være usædvanligt farlige Individer, siden de var saa hurtige i Vendingen. Allerede havde de faaet det opspurgt. Maaske havde de staaet og lyttet udenfor Døren, da han fortalte sin Kone derom. Skulde hun reddes, var der ingen Tid at give hen.

Som den, der skal dø og i Løbet af Sekunder ser tilbage over Livets Maaneder og Aar, saa han, eller følte han, hvor troligt og utrætteligt den gamle Kone havde sørget for ham alle Dage. Midt i den store Angst var det ham en usigelig Lindring, at han nu kunde give sit eget Liv hen for at redde hendes.

— Jane ... Janel og igen, mere angst for de fremmede Aandedrag: — Jane ... Janel

— — —
 Der blev Opstandelse i Bageriet, da Fru Sidenius kom farende i vatteret Skørt og Nattrøje, med Sommerhat paa i Hastværket: — Den gamle Mand ligger og kalder og kalder! var alt, hvad hun foreløbig kunde faa frem. Men de forstod, at hun havde Brug for deres Hjælp. De saa det paa hendes Hænder, der vinkede og pegede og bød. Ud i Gaarden: — Den gamle Mand ligger jo og kalder og kalder ... Hun pegede paa Brandstigen. Ja, det var den. Det var den. Ud paa Gaden med den. Hun pegede opad paa det aabne Førstesalsvindue. Ja, dér. De satte Stigen til. En af Svendene vilde straks krybe op, men hun tog ham i Ærmet. Nu fandt hun Mælet: — Stille, stille ... lige saa stille. Ikke gøre ham bange. Den gamle Mand. Ikke gøre ham bange. Nøglen i Døren. Laase op. Hurtigt.

— Den gamle Mand ligger jo og kalder og kalder ...

Inden Svenden var oppe, var hun inde i Huset og oppe ad Trapperne. Hun vidste ikke selv, at hun var saa let og hurtig. Der stod hun i fuld Belysning i Entreen: — Tak, Tak! Alle Mennesker er saa gode! Tak, Tak ... Imorgen! ...

Hvor Svenden blev af, det angik ikke hende, saalidt som hvor Stigen blev af. Hun laa paa Knæ inde ved Sengen: — Her er jeg jo, lille Espen, her er jeg jo ... Og saa lad os i Guds Navn tage de to Piger og Centralvarmen og det altsammen ... Bare du aldrig mere laaser den Dør, for det kan jeg ikke holde ud ...

Den gamle Mand var lidt forvildet. Havde han da ikke set en Mand, der lignede en af Bagersvendene rumstere henne ved Døren med en Tændstik? Maaske havde han drømt det.

Han strøg med rystende Haand den gamle Kone over Kinden: — Vi bliver, hvor vi er. Jeg har betænkt mig. Vi er for gamle til at gøre Forandring ...

Ok, som hun da var lykkelig. Men hvordan var det dog, han laa der i Sjorten, den arme, arme Mand.

— Gaa ind i det sorte Skab. Tredje Skuffe tilhøjre. Foroven. En lille sort Mappe. Tag den herind.

Hun hentede Mappen. — og saa Avisen! Hun hentede Avisen.

— Du ser bedst. Find den Seddel, der kom ud, og læg den her paa Bordet.

— Jamen hvorfor dog? Den kan jo blive væk!

— Gør nu, som jeg siger!

Numret i Avisen var let at finde, for det var streget under. Hun ledte i Sedlerne. Blev ved at lede.

— Naa? Du kan da læse?

— Jeg kan ikke finde den rigtige. Den er her saamænd vist ikke.

— Snak, lad mig saa selv da!

Den gamle Mand sætter sig op i Sengen med Avisen og alle Sedlerne. Gennemgaar mumlende Seddel efter Seddel, standser ved den, der bær Tallene 65634, begynder forfra igen, standser ved den samme.

Lægger sig saa tilbage, helt hvid i Ansigtet.

— Espen, Espen, hvad er der nu?

— Ikke andet, end at jeg gaar i Barndom ... Og du *ikke* har vundet en rød Øre ...

— Hvad har jeg ikke? Hvad siger du, jeg ikke har? ikke en rød Øre? Men Espen, Espen, saa kan vi jo hverken faa Piger eller Centralvarme eller Badeværelse ... Nej Espen, Espen, er det ikke det, jeg siger, Vorherre ved da ikke, hvor god han skal være mod mig gamle Kone ...

Saa kommer hun i Tanker om, at det er Synd for ham, og hun siger: — Jamen jeg kan jo ikke gøre for det, saadan er jeg jo engang. Men jeg skal gøre alt, saa godt som det staar i min Magt. Du skal se, du bliver nok tilfreds med mig ... Nu maa du ikke være

ked af, at vi ikke mere har alle de skidt Penge, hører du, lille Espen ...

Den gamle Mand svarer: — For min Skyld ingen Allarm. Jeg er saamænd meget godt tilfreds, som vi har det.

Tonen er saa løjerlig. Lystig formelig. Og da hun ser op, smiler han over hele Ansigtet.

Saa faar hun Mod igen: — Hvad siger du saa til en lille Kop Kaffe? Jeg har de lækreste Wienerbrød! Han trækker lidt paa det: — En ... lille, siger du? Kunde der ikke blive en stor Kop. For engangs Skyld.

AF DEN GAMLE MANDS DAGBOG

FALDT idag, saa lang jeg var, blev samlet op og kørt hjem. Det er nu tredje Gang i Løbet af én Maaned.

— — —

Doktor Brodersen har foreslaaet Mor, at jeg skulde engagere en mandlig Barnepige, nemlig forhenværende Cigarmagersvend Jepsen, som gaar uden Arbejde, begrundet dels paa Alder og dels paa en Svækkelse i Fingerleddene. Sligt skal jeg meget have mig frabedt. Saa skulde jeg vel gaa Arm i Arm med Hr. Cigarmagersvenden og lade mig underholde af ham. Kan jeg ikke mere gaa alene uden Fare, og har Mor ikke Tid eller Lyst at gaa med mig, maa jeg give Afkald paa den daglige Tur i frisk Luft.

— — —

Det kniber med Paaklædningen. Kan ikke klare det med Selerne. Har ligeledes ondt ved selv at fastgøre Flippen bag. Mor er utrættelig til at hjælpe mig, dog er det svært at lade sig opvarte af en Kvinde i hendes Alder.

Usædvanlig haard Frost. God Nytte af Pelsen. Maa til at drikke mere kogt Vand for Nyrerne.

— — —

Piben smager ikke som før. Eller er det Tobakken, man bliver bedraget med.

Hele Byen paa den anden Ende, fordi Bundtmager Gudmes Datter giftes med en Greve. Jeg ser ikke noget

særdeles deri, nu hvor man afsætter Konger og Kejser, og Underklassen agter at tage Roret. Vil Slottene blive Fælleseje for Arbejderne, maa de Herrer Grever gaa ud som Daglejere. Mor havde Kaffegilde efter Vielsen. Naturligvis var Søstrene Lemme henne at fylde op i Kirken, bagefter kom de her og bragte Referat.

Amtsavisen for iaften bringer en overmaade venligsindet og anerkendende Artikel om vor Datter Dora. Slaar paa, at det kongelige Theater burde have draget Nytte af hendes uomtvistelige store Ævner. Artiklen afslutter med en Bemærkning, der forekommer mig lidt for privat til Offentliggørelse. Nemlig følgende Citat: Ligesom det for Byen er en Ære, maa det for Fruens bedagede Forældre være en stor Glæde at have fostret denne højtbegavede Kunstnerinde

Naturligvis render Moderen paa Theatret hver Aften og fortæller mig siden om de Ovationer, Dora er Genstand for. Jane overdriver sikkert. Dog er det muligt, at Doras Talent har udviklet sig med Aarene. Folk kommer hen til Mor paa Gaden og lykønsker hende til Datteren.

Jeg lod mig forlede til at give Dora Brillantringen. Mit eneste Minde om Mor. Hun syntes meget glad, og hun har jo mere Brug for Pynt end jeg.

Ritmesteren vinder ustandseligt. Ham kan det ikke mere at spille med et gammelt Menneske, der ryster paa Haanden, og mig morer det ikke at blive distanceret af en Medspiller, der ubetinget er mig underlegen. Jeg maa høre op med at spille Billard.

Mor mente iaftes at vinde Fjerdeparten af Hovedgevindsten i Klasselotteriet. Det viste sig at bero paa en Fejlskrivning fra min Side. (Alderdomssvækkelse?) Be-

givenheden gav Anledning til stor Meningsforskel angaaende Anvendelse af Pengene. Det fik mindre Betydning, da Sedlen jo slet ikke kom ud.

— — —

Jens har solgt sin Farm med betydelig Avance og kan nu trække sig tilbage. Det er hans Agt at slaa sig ned i Florida, af Hensyn til Konens Helbred. Det havde været mere opmærksomt, ifald de bægge havde taget en Tur til Europa for at besøge hans Fødeby og Forældre.

— — —

Blev fundet besvimet ved Møllebroen. Ubegribeligt. Mig bevidst gik jeg kun til Enden af Kirkegaarden. Folk, der saa mig, fortæller, at jeg pludselig fik Fart paa og næsten løb. Det maa være sket i en Slags Drømmetilstand. Jeg er gaaet og gaaet, til jeg omsider er styrtet paa Næsen. Nu har jeg lovet Mor ikke at gaa ud alene. Undtagen til Barberen. Det bliver ikke nemt, saaledes at komme under Formynderskab.

— — —

Som en stor Overraskelse erfarer vi, at Abel i næste Maaned vil procedere for Højesteret. Burde have gjort det for ti Aar siden. Skade man er saa aflægs. Havde moret mig at overvære Højtideligheden.

Uforskammede Priser Skomagerne tager for at bagflikke et Par Sko.

— — —

Mor laver en delikat Æblegrød, som jeg nyder hver Morgen paa fastende Hjerte. Den er ypperlig for Forøjelsen.

— — —

Telegram, at Dora skal opereres. Moderen straks afrejst. Ida Lemme lovet at tage sig af mig. Jeg er urolig. Maa se at faa et Sovepulver til Natten. En Operation behøver aldeles ikke at være farlig. Var helst ta-

get med. Mor vilde paa ingen Maade. Jeg kunde jo ogsaa kun være til Besvær. Besynderlig hvor rolig og klart hun træffer sine Dispositioner, saa snart noget alvorligt er paa Færde. End ikke min Eftermiddagskaffe var glemt men stod under Varmer. Hunden tog Ida med hjem, hvor Søstrene jo har Tid nok at lukke den ud og ind. Mor lovede at telegrafere omgaaende.

— — —
Vor sidste Datter

Hun bliver ført hertil for at jordes i den By, hvor hun blev født og voksede op. Jeg føler en grændseløs Tomhed, en ustandselig Sug en om Hjertet. Som Børn gik de to Søstre altid Haand i Haand, en lys, en mørk.

Det havde været nemmere at miste dem dengang. Da havde man bedre Raad at miste. Sønner staar, naar alt kommer til alt, Forældrene langt fjernere end Døtre. Det gør det dobbelt svært, at Mor ikke er her. Men det er kun naturligt, at hun bliver hos sit Barn. Inat laa jeg og læste Kogebog. Timevis. Noget, der aldrig før er faldet mig ind. Men Mor havde glemt Bogen inde hos mig. Om Søvn er der jo alligevel ikke Tale.

Imorgen tidlig kan de være her. Det bliver en lang, lang Nat. Det er mit Ønske at se hende endnu en Gang. Hvorvidt det kan tillades, ved jeg ikke. Jeg har gaaet og samlet alle Barnebilleder af dem. Hvad der gør det saa svært, er alle de mange smaa Ting, der dukker op, og som burde have været anderledes. Paa det Punkt har Moderen det bedre. Hun har intet at bebrejde sig.

— — —
En saadan Deltagelse havde jeg ikke ventet. Hun maa have haft mange flere Venner rundt om i Landet, end vi vidste af. Fru Menthe paastaar, der blev flaget paa halv fra baade offentlige og private Bygninger, som gjaldt det en af Byens højeste Embedsmænd. Jeg

saa kun her i Gaden, og det var Flag ved Flag. Mor holdt jo paa, at der skulde være Fest i Hjemmet efter Begravelsen ... Meget mod min Vilje. Dog satte jeg igennem, at Maden blev taget ude fra Klubben. Jeg vilde ikke have Mor til paa en saadan Dag at gaa og sjove med en Kogemadam. Hun bærer det ufattelig roligt. Det har været hende en stor Trøst, at hun kunde være hos sit Barn til det sidste. Kommer det nu blot ikke ud iblandt Folk, at Dora ligger i sin Kiste i Thea-terflitter. Mors Indfald er uberegnelige.

At Abel under Omstændighederne, lige op under Proceduren, ikke kunde være tilstede, tager Mor ham meget ilde op. Jeg ser derpaa med andre Øjne.

Nu skal jeg til at samle Kortene og Kondolencetelegrammerne og have sendt Takkekort rundt. Det tager megen Tid. Ida Lemme var saa venlig at tilbyde at overtage det, men vi sagde nej. Det kan dog kun tilkomme de Nærmeste at gøre sligt. Jo mere jeg faar at tage mig til, jo bedre vil det være.

— — —

Inat drømte jeg, at Dora og Mariette kom dansende ind med hinanden omkring Livet, de var kun ti, tolv Aar. Jeg lovede dem saa hver en Konditorkage, men Mariette vilde hellere ned at køre i Karrussel. Nu var det mærkelige Tilfælde, at jeg tænkte: Børnene maa ikke rende der paa Markedspladsen en Lørdag mellem de drukne Bønderkarle! Og jeg vilde sige nej. Men i det samme tænkte jeg: — De er jo døde, det er Synd at nægte dem den Fornøjelse. Du vil senere komme til at angre det. Saa gav jeg dem hver en Krone, og de sprang mig om Halsen og kælede for mig. Da jeg vaagnede, kunde jeg ganske tydeligt føle Strøget af deres smaa Barnehænder over Kinden.

Dengang Mariette døde, kom hun undertiden til mig i Drømme. Jeg tror ikke paa Drømme, men det vilde

gøre mig godt, hvis de ret ofte vilde komme saaledes, bægge to og være Børn igen.

— — —

Mor har fundet en ny Tidsfordriv. Hun har ladet Doras Ting komme. Først vaskede og strøg hun dem, nu sidder hun og lapper og stopper, som gjaldt det Livet at blive færdig til et bestemt Klokkeslet. Naar hun blot ikke vilde vise mig hver Rift og Hul. Havde jeg anet, at Dora var saa slet forsynet, havde jeg kunnet yde hende et Laan paa nogle hundrede Kroner, uden dog at blotte mig selv.

— — —

Inat spillede jeg Violin, Mariette sad ved Klaveret, og Dora stod og deklamerede til. Jeg havde min Hørelse igen, som i de unge Aar.

— — —

Jeg maa være besvimet midt i Piberøgningen. Mor fik jo en Forskrækkelse og troede, det var forbi. Det gaar nedad Bakke. Sandsynligvis anstrenger det mig ogsaa hver Nat i Drømme at spille Violin med Børnene. Det forekommer mig, at Doras Stemme bliver mere og mere vellydende. Naar jeg vaagner, sidder Mor ofte paa Sengekanten. Hun paastaar, at jeg ligger og smiler og fører Buen over en indbildt Violin. En Læge vilde le ad sligt.

LIDT træt var hun, da hun gav sig paa Vej for at faa de Georginer gravet op. Gøres skulde det, og Gartneren kunde ikke, nu hvor alle Folk vilde have deres Haver gjort ved inden Frosten, som kom, naar mindst man ventede. Lidt træt var hun. Den Hovedrengøring tager jo sit paa Kræfterne, naar man selv maa gaa og bakse med de tunge Vintergardiner oppe paa Trapstigen og selv sæbe af. For at tage et fremmed Ansigt, nu den rare Madam True gik bort af Lungebetændelse, og maaske skulde sige Frue til saadan en, nej fy! En der baade vil opvartes og underholdes og ikke ved, hvor nogenting er. Og alligevel er det godt paa en Maade, for aldrig saa rar Madam True var, Munden stod ikke paa hende, og alt det sørgelige, som desværre var i de fleste Hjem, og som hun vidste saa god Besked om, det gjorde jo sit Indtryk, naar Hjertet ikke mere var stærkt. Men Vorherre være velsignet, at hendes lamme Datter gik forud, for hvad skulde der være blevet af hende uden Moderen! Derfor var det ogsaa, at hun en skønne Morgen laa ligesaa stille i Sengen og var død. Madam True var rent fra Sands og Samling af Fortvivelse, men det var jo da kun Betænksomhed af Vorherre.

Lidt træt var hun, lidt langsommere end ellers gik hun. Opad var det ogsaa hele Vejen. Ikke saadan Træthed i Fødderne, egentlig slet ikke. Hun mærkede dem ikke. Mærkede ikke, at hun gik. Det var, som blev hun løftet ligesaa lindt henover Jorden, saa hun ikke kom

til at røre Stenene, der ellers kunde være slemme nok. Nej, Trætheden sad rundt om Hjertet, *inde i Hjertet*.

Men nu var da den Sorg taget fra hende, nu kunde det blive godt, at lille Dora ikke kom til det Kongelige og fik Pension, for nu behøvede hun ingen Pension mere. Godt var det ogsaa, at Gravstedet var beboet, det var ligesom lidt mere hyggeligt for den gamle Mand. Han kunde nu ikke rigtig vænne sig til Døden. Den kære lille Pige! Man burde jo være glad, at hun havde Fred, men ondt gjorde det. Det kunde Vorherre heller ikke fortænke en Mor i. Det gjorde mere ondt, end dengang Mariette blev lagt ned i det fremmede Land. For alt hvad der var langt borte, blev saa anderledes. Ligesom naar man saa i den forkerte Ende af en Kikkert. Bare man kunde lade være at sørge. Man skulde ikke sørge, naar man var saa gammel og havde en gammel Mand at tage Vare paa! Nej, det skulde man ikke. Men det var nu ikke saa nemt. Især om Natten, naar han laa der inde og græd. Selv om han sov. Nu var Dora paa engang bleven Kælebarnet. Ok, nu var der saamænd ikke den Ting, hun ikke havde faaet Lov til, om det saa var at træde op i den her Cirkus med vilde Dyr og Tøndebaand. Naturligvis, den pæne Klamamus, Redaktøren skrev, sidst hun var i Byen, om at det kongelige Theater skulde have sikret sig hende i Tide, den hjælp jo til. Far blev saamænd helt ung i de Dage. Gud ved, hvor mange Gange midt om Natten han slog op for Lyset og laa og raslede med Avisen for at læse det igen. Det var jo en Slags Æresoprejsning, og Gudske-lov den kom inden hendes Død. Ikke for det, Dora, hun forlangte ikke bedre, end som hun havde det. Men for hele Byen ... Ida sagde ogsaa, at Mage til Følge, akkurat som havde det været en Amtmand eller en af de store Købmænd! Den Slags lægger en Mor jo ikke Mærke til, naar hun gaar efter sit Barns Kiste og hele

Tiden maa passe paa, om den gamle Mand nu kan vinde med. For Ida og de andre sagde jo nok: tag en Vogn! Men det gør en Mor ikke. Hun vil gaa efter Kisten. Om hun saa gik paa Knive, saa vil hun *gaa*, tæt, tæt efter Kisten ... Lille Dora. Lille Dora ...

... Det tager altsammen paa Kræfterne. Men en Guds Lykke, at det kun var i Hobro, saa hun kunde komme afsted lige med det samme. Og der sad den stakkels gamle Mand alene tilbage, og ingen tænkte paa ham ... Men naar ens Barn er i Nød, saa maa Moderen afsted. Hun var jo saa glad og fornøjet lige til det sidste: Syng for mig, Mor, syng den om den visne Viol, den sang Bedstemor altid! Du synger falsk, Mor, men det gør ikke noget! Man kan, hvad man skal, og synge gjorde hun, lige til Dora lukkede sine Øjne ... Hils Far og sig, at oppe i Jeres Vorherrehimmel, der bliver jeg Primadonna ved det kongelige lige fra den første Dag. Far skal nok faa Ære af mig

... Men hvad Dora egentlig fejlede, og hvad hun var saa træt af, se det fik vi jo aldrig at vide. For de Læger, de siger ingenting, eller de giver det et Navn og lader det løbe. Men maaske er det godt det samme. For der er vist Grændser for, hvad en Mor kan bære ...

... Saa kærligt Ida Lemme skrev op alle dem, der fulgte, som hun kendte, og det Papir ligger paa Fars Natbord endnu. Men jeg har ikke læst det. Jeg hørte kun Kirkeklokkerne saa kønt ringe min lille Pige hjem, og saa tænkte jeg paa, at nu staar Mariette ovre paa den anden Side og tager imod hende, og de gaar med hinanden i Haanden, som da de var smaa Børn.

... De siger ogsaa, at Præsten talte kønt. Det ved jeg nu ikke, men det kan gerne være. Jeg hørte ingenting. For hvad vidste han om Dora? Saadan en ung Mand, der ikke engang er barnefødt her i Byen! Men det var rigtignok kønt af Direktøren at spørge, om der

ikke var noget, han kunde gøre for mig. Jo, De kan forære mig den Kjole, Dora har paa i „Der var en-gang —“, jeg vil godt betale den af mine egne Penge, for den skal hun have paa i Kisten! Og han kom selv med den. Ikke sendte Bud, men kom selv. Jeg havde nu ikke tænkt, at den var saa snavset og forjasket, og Tid til at vaske den, var der jo ikke, men hvad gjorde ogsaa det? Saa laa min lille Dora da i Kisten som en anden rigtig Prinsesse. En Prinsesse, der er begyndt at faa graa Haar. Ingen fik Lov at røre hende. Ingen. Ingen ... — Det gaar over Deres Kræfter! Snak, jeg har en Hjælper, der træder til, naar jeg ikke orker mere! Skulde maaske fremmede lægge min lille Pige i Kiste, naar hun har sin Mor? Aah, Herregud, de smaa hvide Hænder. De blev nok aldrig grimme af grovt Arbejde. Men saa tynd og mager! Hvem ved, hvor tidt hun spiste sig mæt ... Min lille Dora, min lille Sjæl ...

.... Ja, ja ... Ikke tænke mere paa det. Naar man er gammel, gaar Sorgen ikke saa dybt. Siger Folk. Det kan jo være, de har Ret ...

Den gamle Kone sagde pludselig højt og smilende: — Men jeg svæver jo!

Hun mødte Mennesker, der hilste dybt og vendte sig efter hende ...

Hun tænkte: Mon de ogsaa kan se, at jeg ikke gaar paa Jorden? Det var jo heller ikke i Fødderne, Trætheden sad, men omkring Hjertet.

Hun tænkte: Hvis Vorherre nu hjælper mig, saa naar jeg at faa baade Georginerne taget op og Løgene og maaske Stauderne delt. Saa bliver den gamle Mand glad. Imorgen kommer Solen saa nok frem igen, og han faar Lyst til at køre en Tur. Jeg siger til Kusken: Tag og køør om ad Haven! Og Far vil ikke tro sine egne Øjne: Men kan du da heksel siger han. — Ja, vist kan jeg hekse, det kan du da selv se!

... Men hvad var det? ... Uh, det lød af løbske Heste. Gud give da nu, at ingen kom til Skade!

Den gamle Kone saa sig om efter en Gadedør. Men inden hun fik Haanden paa Laasen, saa hun den store svære Dragonhest komme stormende uden Rytter og med slæbende Sattel. Helt vild af Skræk i Øjnene. Det arme Dyr! De Dragoner var vist heller ikke altid, som de burde overfor deres Heste.

Folk skreg op og larmede, saa man ikke kunde høre Ørenlyd. Men hun kunde ikke faa Øjnene fra det forvildede Dyr. Lige med et var det, som om noget sank i hende, og i det samme strøg Hesten saa tæt forbi, at hun fik et Dask af Stigbøjlen. Det hele var saamænd ingen Ting. For saa var Hesten allerede langt henne. Bare Folk ikke altid blev saa forfjamskede. De rendte jo, som var de selv løbske.

Den gamle Kone blev staaende for at sunde sig lidt. Noget var anderledes end før, hvad det saa var. Anderledes. Forkert. Af Lave.

Og saa et Skrækkens Jag: Sæt den gamle Mand havde været med!

Paa det smalle Fortov var kun Plads til en. Som den Kavaller han var af den gamle Skole, han var gaaet i Rendestenen. Og hvordan skulde hun i alverden faa ham forklaret, hvad der var paa Færde? Han kunde jo pludselig blive saa stædig. Ikke ud af Pletten. Hesten vidste jo ikke bedre. Den havde revet ham omkuld, maaske sparket ham ... Sparket den gamle, gamle hjælpeløse Mand

Hun saa ham ligge paa Gaden, blødende, forslaaet. Nej, det var ikke til at komme over.

Oppe i Haven blev Tankerne ved at kredse om den Ulykke, der kunde være sket. Hun gravede og hun rodede. Hverken Georginer hjalp eller Stauder. Jorden var tung af Væde. Alle de mange Løg maatte tages et

for et. Mellem Løgene saa hun Hesten, mellem Løgene styrtede den gamle Mand.

Havde hun endda haft de grønne Draaber.

Inde i Havehuset laa alting og flød, der trængte baade til at fejes og gaaes over med en vaad Klud. Markisen over Verandaen hang skævt. Redskaberne laa omkring i Haven. I Kælderen stod Vand, som burde øses. Æggene skulde vendes. Den gamle Mand satte saadan Pris paa Orden i stort som i smaat. Men siden Begravelsen var der sløjet af med det altsammen.

Tilslidst var der de dejlige Asters, der stod og raabte: tag mig med, tag mig med! Og hvem var ikke glad for en lille Opmærksomhed til Vaserne eller Kirkegaarden!

Underligt. Nu, det gik nedad og skulde være saa let, nu havde hun Bly under Fødderne. Kurven tyngede. Hjertet tyngede. Hver Lyd gav et Jag. Derovre, ved det Hus, var det, hun stod, da Hesten kom ...

Igen ligesom sank noget inde i hende. Noget blev mere og mere forkert.

— Lille kære Vorherre, bad hun, lad mig ikke dø her midt paa Gaden! Det var jo ikke til at holde ud for den gamle Mand. Jeg beder ikke for min egen Skyld. Men lad mig faa Lov at komme hjem. Blot opad Trapperne, indad Døren ... Jeg skal være saa taknemlig ... Lille kære Vorherre ...

Mere og mere forkert. Nu var Benene helt borte igen ... Lukke Øjnene og sove ... Sove ... Aahnej, hjem ... Opad Trappen ... Indad Døren ...

Kurven falder fra hende. Nogen kommer hen, om hun er syg? Hun virrer med Hovedet. Komme hjem ... komme hjem ... Opad Trappen ... Gamle Mand ... Vorherre ... Indad Døren ...

Det sidste Stykke gaar hun uden Bevidsthed.

HVOR bliver hun dog af? Klokken gaar til Et og Bordet er ikke dækket. Bypigen, den uopdragne Tøs, er gaaet uden saameget som at sige Farvel. Det kommer af Janes Familiaritet overfor denslags ... Den gamle Mand stryger forbitret Tændstik efter Tændstik, Piben vil ikke brænde, og han ved ikke, han har glemmt at stoppe den. Har Georginerne ventet saalænge, kan de vel vente, til Gartneren faar smølet af andre Steder. Siden Jane ikke er til at faa til at gaa til nogen anden.

Højesteretssagførerens Mor i Træsko, med opkiltret Skørt! Det bliver noget for Folk at le ad. Kvinder er og bliver taabelige. Hunden ligger paa sin Pude i Karren. Den trænger ogsaa til Mad.

Naa ... endelig!

Men hvordan er det dog, hun gaar og slatter paa Benene? Som om hun havde drukket. Hun maa jo være syg ...

Han bliver isende kold. Tænderne hakker sammen i Munden. Syg ... Jane syg ... Det er noget, han aldrig har tænkt Muligheden af.

Han maa skynde sig ud at hjælpe hende opad Trapperne. Hænderne famler efter Stokken. Lemmerne lystrer ikke. Han ryster. Stolene, han i Skyndingen støtter sig til, skrider ud for ham. Det tager en Evighed at vinde ud i Entreen, og der staar hun i Døren. For Øjnene af ham segner hun om.

Det giver et Klik inde i ham: — Jane ... Jane ... Nu

skal jeg ... Men han orker ikke at bukke sig, Knæleddene er som rustet fast.

Omsider snubler han og falder hen over hende, der ligger hvid og bevidstløs, men med aabne, underligt stirrende Øjne. Han tager hende om Hænderne, om Ansigtet, Hjælpeløsheden faar ham til at lalle klynkende. Hvad skal han gøre? Hvad skal han gøre? Saa dages det i hans Indre. Langt borte fra, som fra den anden Side af en dyb Afgrund kommer der noget til ham, en Besked, et Bud. Han lytter, strider, leder. Jo, jo, nu er det der. Hendes Stemme har engang for længe siden, prentet Budet ind i hans Hjerne: — Bliver jeg syg, saa husk *Telefonen* og *Brodersen*!

Telefonen — Brodersen. Telefonen — Brodersen. To tunge Kugler fyldt med Susen hænger ned fra hans Øren. Telefonen — Brodersen.

Sin Afmagt fortvivlet bevidst, kravler han som et Barn, der ikke har lært at rejse sig, ind gennem Stuerne. Den tudende Grævling omkring ham, slikkende ham i Ansigtet.

Blodet stinder ham for Panden. En ny Frygt lammer ham: Det er, som har han ikke Kraft til at slæbe de to tunge Ord med den lange Vej, og taber han dem, maa hun dø. Rummet om ham udvider sig allerede, bliver grændseløst, han fornemmer sig som alene i en tom Verden. Med pinende Tydelighed mindes han hin fjerne Snestormsdag, hvor han laa paa en frossen Brakmark med brækket Ben og ikke et Menneske indenfor Hørevidde. Kun den hylende Hund. Den reddede ham, den kaldte Folk til. Ogsaa Grævlingen hyler.

Han prøver at læmpe sig op ved Hjælp af den tunge Stol ved Vinduet. Fald ved Fald, inden det lykkes. Børn spredt om i Verden. Naar det gælder, er alle borte.

Foran Telefonen maa han længe tænke sig om for

at komme paa, hvordan den betjenes. Indtil han, som i et Spejl, ser hende staa og tale ind i Tragten, med Grydeske i Haanden, trippende af Utaalmodighed, for at Maden derude ikke skal brænde paa imedens.

Han faar ringet op. Ved ikke, om han hvisker eller brøler, Suset for Ørene bliver et kogende Havbrus: — Min Kone er syg ... Jane ... Fru Sidenius ... Brodersen ...

Men det er ikke nok. Der mangler noget. Et eller andet.

Et nyt Ord falder ham paa Læben, vidunderligt læskende og godt: — Stadslægen!

Det var det rigtige. Nu tør han slippe Røret.

Hun ligger derinde, ubevægelig og stirrende som før. Hundens Tuden saver igennem det frygtelige Sus. Jane ... Jane ...

Døren gaar op, det er Folkene nedenunder. Uden videre bærer de hende ind paa Sengen, bakser med hende, ryster paa Hovedet, hvisker. Saa sidder han i en Stol ved Vinduet, Doktor Brodersen staar foran ham med et Portvinsglas i Haanden. Han raaber: — De skal se, det gaar altsammen. Det er kun en lille Lammelse. Nu telegraferer jeg efter Højsteretssagføreren ...

Den gamle Mand føler et mildt, stolt Velbehag ved at høre Abels Titel. Straks efter ramler det dumpt gennem hans Bevidsthed, at han har kunnet glemme Jane — var det ogsaa kun for et Nu. Kolde Taarer brister frem. Op i Lægens Ansigt, klager han sagte: — Jeg gaar vist i Barndom ...

Lægen fører ham ind til den Syge. Hun ligger med aabne Øjne. Han vil tale til hende, høre hendes Stemme, men Lægen skriver paa en Lap Papir: — Tungen er lammet, hun kan ikke tale!

Tungen lammet? Ikke tale ...? Aldrig tale ...?

Hans spørgende Blik er som et Skrig, der faar Lægen til at vende sig bort.

Den gamle Mands Læber gentager og gentager, men uden Lyd: — Ikke tale ... Ikke tale ... Tomheden, Stilheden skrider sammen over ham, som et Kviksand, hvori han redningsløst gaar tilbunds.

Hendes Tunge lammet. Verden forstummet.

Altid har han vidst det, men aldrig gjort sig det klart før nu. I alle de Aar, siden Fugle og Mennesker og Klokker tav for ham, har hun bragt Tonerne ind i Stilheden. Hun sørgede ikke blot for Mad og Drikke, for at pakke ham til, naar han frøs, hun smilede Lø-vets Susen, Klokkernes Klingen ind i ham. Først i dette Nu, er han blevet døv.

Lægen stryger den gamle Kone over Panden og siger uendelig blidt: — Nu maa De rigtig skynde Dem at blive rask. Deres Mand kan jo slet ikke undvære Dem. Nu sender jeg Bud efter Abel, og saa kommer der en rar Sygeplejerske, som De vil synes om. De skal se, det gaar altsammen meget bedre, end man tror ...

Den gamle Kone hører hvert Ord. Hører alt, ser alt, ved alt. Hun prøver at tvinge Tungen. Forgæves. Utaalmodigt raser det i hende: — Det Fæ! Hvad bryder hun sig om Abel eller nogen anden! Det er kun ham, *Ham* alene. Espen og ingen anden. Sygeplejerske! Hvad skal hun med Sygeplejerske? Karl Brodersen er et Fæ! En Dumrian! En Døgenigt! Hvad er han Læge for, naar han ikke engang kan forstaa, hvad det er, hun vil? Lægge i Kakkelovnen skal han, saa den gamle Mand ikke fryser. Sørge for, han faar noget at spise. Det er skændigt, er det. Kan han da ikke se? Har han da ikke Øjne i Hovedet? Herregud, han kan da begribe, at den gamle, gamle Mand ikke selv kan tænde op under Gassen eller komme Koks paa Ilden!

Lægen fatter den stigende Utaalmodighed i Blikket og giver hende en svag Indsprøjtning, der hurtigt virker, saa hun falder hen i en Døs.

Han lover den gamle Mand at komme igen siden og taler opmuntrende Ord, som ikke høres.

Den gamle Mand gaar hid og did med langsomme skurende Skridt. Han kender ikke Stuerne mere. De er fremmede, hemmelighedsfulde, uhyggelige. Allehaande Tanker om Døden sniger sig ind paa ham. Det er ikke Tilintetgørelsen, ikke Gravdybet, han frygter, men selve Døden, Manden med Leen. Hvad nytter det, han ved, det er Ammestuesnak, naar han ikke kan frigøre sig. Der er Skumring i Krogene, Mørke under Møblerne. Knokkelmanden har Magt til at komme ind ad lukkede Døre, ind gennem Muren, ned fra Loftet, op fra Gulvet.

Maaske er han sulten. Maaske er det det ... Helt lettet ved denne Opdagelse gaar han ud for at finde noget at spise. Men i Køkkenet mister han igen Appetiten. Jane har en Evne til at stille Maden an, saa den af sig selv glider ned. Men en Kop Kaffe. Naar han nu vidste, hvordan den blev lavet. I hans Barndom paa Landet, klarede man den med et Flynderskind. Jane bruger Kaffepose. Det er saa omstændeligt. Han kommer Bønner, Sukker, Fløde og Vand i Kaffekanden, men Gashanen gør ham urolig. De fleste Ildebrande foraarsages af sligt. Tankeløst spiser han det ene Stykke Sukker efter det andet. Det smager ham.

Ellers kommer han kun ugerne i Køkkenet. Idag synes han, det er det eneste hjemlige Sted i Huset. Her hører Jane til. Foran Brødmaskinen, henne ved Vasken, ved Køkkenbordet, med Kageplader om sig. Paa Køkkentrappen med en Avis i Haanden. Den Feuilleton, som gik fremfor alt ...

Lægen skrev, hun skulde have Ro. Han har jo ikke

tænkt paa at forstyrre hende. Men hun *er* da hans Kone. Gaa ind til hende, kan Stadslægen vel ikke forbyde.

Blot han slap for at komme gennem Stuerne. Det er som at gaa forbi en Kirkegaard om Aftenen. Man gør det ikke, naar det kan undgaaes.

At det ikke faldt ham ind straks! Elektrisk Lys er en stor Bekvemmelighed. Han drejer op for Lyset, og er aldeles ikke bange.

Men hvad er det for et Kvindemenneske, som uden videre har sat sig til Borgeleje ved Janes Seng? Sygeplejersken. Naa. Ja. Hun kunde da rejse sig, naar man kom, og forestille sig. *Han* har ikke engageret hende til at sidde der. Hun har overhovedet ikke noget der at skaffe. Skal nogen sidde ved Sengen, er det *ham*.

Han peger ind mod Stuen: — De kan sætte Dem derind. Hvis min Kone har Brug for noget, skal jeg kalde! Hun ser mageløs forbavset ud, har aabenbart ikke Lyst at gaa, men lyster dog. Mærkeligt saa paa trængende Folk kan være!

Han lukker Døren haardt efter hende og tager sin Plads ved Sengen. Hvor kan det dog være, han aldrig før har lagt Mærke til, hvor bløde Janes Hænder er indeni. Skaanet dem har hun sandelig ikke.

— — —

Den gamle Kone ser paa Lægen, der smilende snakker godt for hende:

— Vi klarer os jo prægtigt! Abel kommer med Nattoget. Jeg var saa heldig at faa ham i Telefonen ...

Hun borer sit Blik ind i hans. Vreden giver hende tolv Mands Styrke. Med sin Vilje sprænger hun Mure. Hun taler: — *Lille ... unge ... Kone!* Puster sødt befriet, triumferende. Endelig fik hun det ud.

Lægen holder sin Haand over Øjnene og tænker efter: — Er det Deres Mand, De mener?

Igen sidder han ved Sengen med hendes Haand i sin. Ømt forelsket fremstammer hun: — Lille ... unge ... Kone ...! Lille ... unge ... Kone ...!

Hvad kærer han sig om det Vaas, Lægen kradser ned paa et Papir om „Ordblindhed, Følge af Anfaldet“. Hun *taler*. Det er ham nok.

Men stadig er der noget, hun har paa Sinde. Lægen prøver sig frem: — Er det Børnene? Hun laver en lille Grimasse: — Noget med Deres Mand? Straalende gør hun Tegn opad: — Krukke ... Store ... sorte firkan-tede ... Paa Panden ... Kykeliky ... Lille ... unge ... Kone ... spise ...

Lægen grunder og grunder: — De mener Æg?

— Æg ... Ja ... Siger jo Æg ... Ingenting forstaa ...

Sygeplejersken bliver sendt ud for at spejle Æg til den gamle Mand, der maa spise dem inde ved Sengen. Men Lægen, der føler den Syges Puls, veksler Blikke med Plejersken og ryster paa Hovedet.

Medens han giver sine Ordre for Natten, træder den gamle Mand op: — Vi behøver ingen fremmed Hjælp. Jeg vil selv passe min Kone!

Fru Sidenius har forstaaet det og ser overjordisk salig ud: — Lille ... unge ... Kone ... selv ... passe ... mig ...! Fremmede Mand væk ...! Gaa ...! Væk!...

Hviskende beraader Lægen sig med Sygeplejersken: — I Himlens Navn saa lad dem have deres Vilje. Sønnen er her jo lidt over Midnat ...

Til den gamle Mand skriver han: — Skulde De behøve Hjælp, har De jo Telefonen.

DET stunder mod Nat. De to Gamle holder hinanden i Haanden. Glemmt er Verden udenom. Glemmt deres Børn, de levende som de døde. Engang før, for længe siden, var de to de eneste Mennesker. Det er de igen. Ingen Vogne kører under Vinduerne, ingen Taarnure slaar. De to holder hinanden i Haanden.

Den gamle Mand smiler: — Husker du den store Komet over Kirken?

Hun putter sin Haand fastere ind i hans. Hun ved, at hun skal dø. Og hun har det saa godt. Saa uudsigtelig godt. Ligger her som en hel Prinsesse og driver og bare hviler sig. Med hans Haand i sin.

Hans Haand ...

Hun ser for sig et stort uendeligt Grønsvær med rindende Vande og høje, høje Træer. Vistnok ogsaa rigtige Palmer, men det ved hun nu ikke. Dem har hun før kun set i Potter. Der er Blomster i Hylde og Fylde. Baade Sommerens og Maj Maanedes Blomster. Alle mulige Slags paa engang. De vokser ud af Grønsværet, saa hurtigt de kan. Skyder op og sætter Blomst og springer ud, lige for Øjnene af hende. Grønsværet er som det fineste, blødeste Krandsmøs. Rigtig saa godt for gamle trætte Fødder.

Aldrig har hun jo været bange for Døden. Var det noget at være bange for? Men heller aldrig tænkt sig, det kunde være noget saa godt og rart.

Vorherre har jo altid været urimelig god imod hende ...

Kometen ... den store Komet! Medens hun stod og saa op paa den, kyssede han hende for første Gang. Hun fornåm det da vist helt ud i Krinolinens yderste Baand.

— Fryser du, Jane? Hvad skulde hun fryse for, saa godt hun laa og havde det.

— Du maa ikke gaa fra mig, Jane! Du maa ikke! ... Vi vil blive sammen. Du maa ikke gaa fra mig ...

Hvem taler om at gaa fra? Men der er Angst i hans Blik, og Angst er smittende.

Hun ved, at hun skal dø. At *hun* ... Har nogen sagt, at ogsaa *han*?

Fortrøstningsfuldt smiler hun. Behøver hun sort paa hvidt fra Vorherre? Hun er en Dompap, er hun. Hvem uden netop Vorherre selv ved til Punkt og Prikke, at hendes gamle Mand jo slet ikke kan gerere sig, naar hun er borte.

Det er Konvaller, der dufter saa stærkt, næsten bedøvende.

Men som de Violer dog er store! Noget saa mageløst.

Det kunde aldrig falde Vorherre ind at skille dem ad. *Aldrig*. Ikke paa nogen optænkelig Maade.

Det er rigtignok godt, at han alle Dage har været saa proper og pæn med sin Person. For naar Kisten er foret med Hvidt, saa maa man ogsaa selv være derefter. Men lidt højt under Hovedet, ellers hviler man ikke godt.

Pludselig rimper hun Munden sammen i Væmmelse. Nej, ikke for aldrig det! Hifles med af Fremmede. Føj! Men nu ved hun, hvad hun vil. Det er det eneste rigtige, og saa er det fra Haanden. Man skal aldrig opsætte. Med Far er det noget andet. Han har jo været paa det skidt Hospital saa tidt. Uh! Han skænker det saamænd ikke en Tanke.

Blaa Liljer ... Hvad der dog kan hittes paa. Men

som de dufter ... Hun smiler indsmigrende, næsten underfundigt: — Lille ... unge ... Kone ... Hent Brudekjolen ... Puffen ... Puffen ...

Den gamle Mand ser hende blive hvidere og hvidere. Yngre og yngre. Skønnere og skønnere. Hvoraf mon det kommer, alle andre Kvinder bliver røde af at danse, Jane blev altid hvid, blot hun dansede Salen tre Gange rundt.

— Brudekjolen ... Puffen ... Tag ...

Han forstaar ikke helt, hvad hun mener, men gør sit Bedste for at føje hende.

Puffen staar under Vinduet, tom paa nær en Papæske. Den løfter han op, bærer hen paa Sengen, og medens han fumler Laaget af, mumler hun utaalmodigt: — Brudekjole ... Skynd ... Skynd ...

Da han letter Silkepapiret til Side, faar han som et Dunk for Brystet og vil hastigt lukke til igen. Men hun løfter med en sidste Anstrengelse Hænderne og lader dem glide over det blanke Liglin.

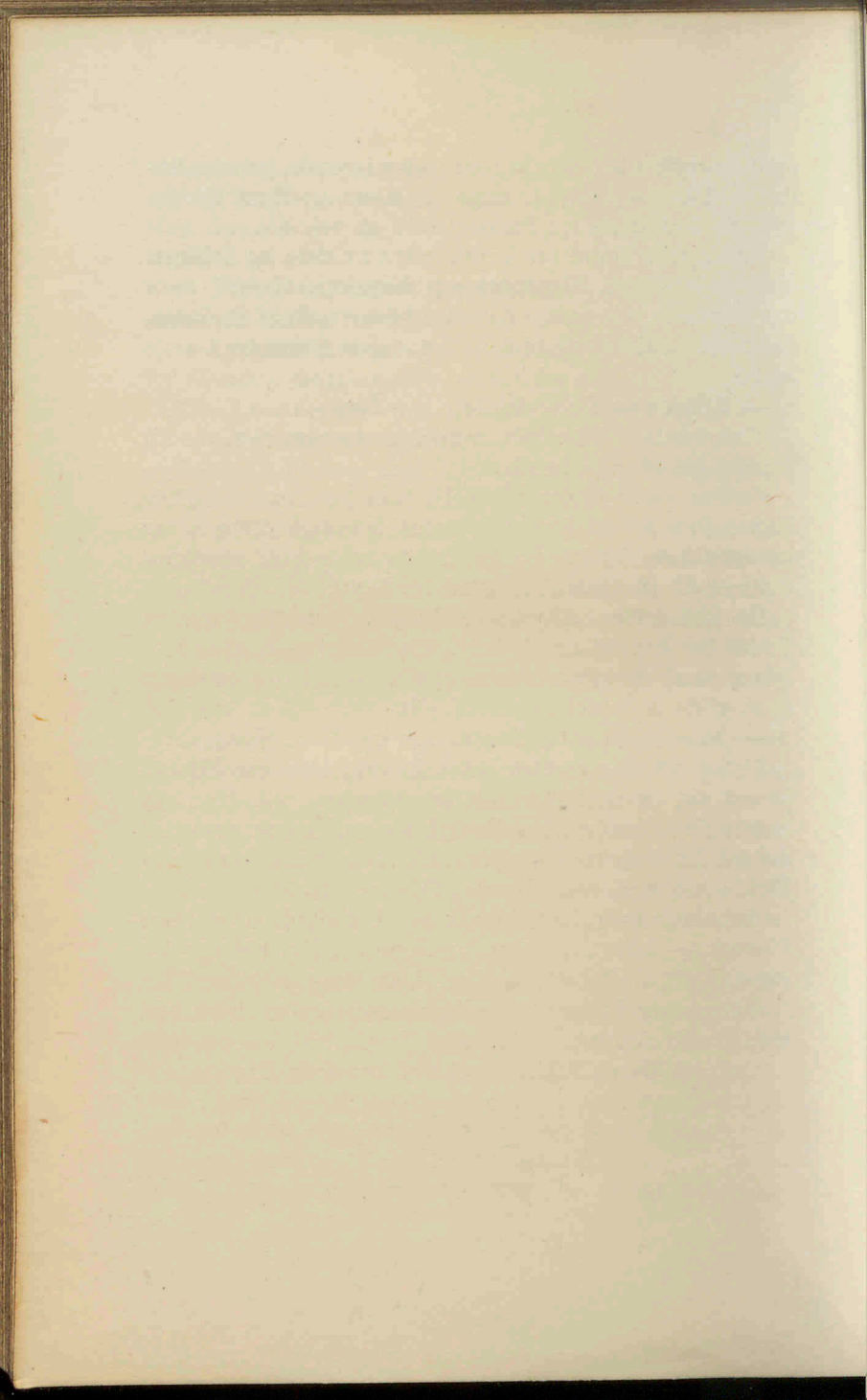
— Brudekjolen ... Espen ... Skynd ... Hjælp ...

Det giver Dunk efter Dunk i ham, som har Hjertet løsnet sig og tumler rundt for at slippe ud. Han ser hende flaa Natkappens Baand op, ser hende prøve at aabne Nattrøjens Knapper. Ser den spindelvævsgraa Hinde lægge sig over hendes Øjne.

Saa krammer hun blindt ud i Luften efter hans Haand: — Lille ... unge ... Kone ... Det sidste, hun siger. Duft af Helotroph. Det sidste, hun sandser.

Den gamle Mand synker sammen i Stolen, hvor han sidder. Et omblæst Korthus.

En død Mand holder Vagt ved sin døde Hustru.

Karin Michaëlis

Atter det skilte —.

Novelle.

3. Oplag. 4 Kr. 75 Øre.

Der er nogle Breve fra hendes (Hovedpersonen) Ophold paa en Nerveklinik — det er rene Mesterværker. Der er en Analyse af Jalousien i alle dens Afskygninger; der er en Skildring af en halvgammel, forpint, ubetydelig og saaret Kvindes Forhold til Børn, Veninder og alle Dagens Smaating — kun en Kvinde kan gøre saadan noget saa rigt paa Smaaiagttagelser, saa medfølelse og samtidig saa overlegent bedømmende.

Poul Levin i „Tilskueren“.

Der er mange fine, skarpe og morsomme lagttagelser i denne tilvisse saare underholdende Læsning... Fru Michaëlis har i det rent formelle naaet et Mesterskab i Behandlingen af disse sære Emner, og i denne Roman eller Novelle, hvad det nu er, udfolder det sig i al sin Glans.

F. O. i „Ekstrabladet“.

Fru Michaëlis har udført Skildringen af Fru Waage med et overdaadigt Lune, der naar sin Højde i den Række Breve fra hendes Haand, som Bogen gengiver.

Hans Brix i „Nationaltidende“.

Det er baade en morsom og betydelig Bog. Karin Michaëlis har atter bragt noget værdifuldt for Dagen gennem sin Undersøgelse af et overspændt Sind.

K. K. Nicolaisen i „Aalborg Venstreblad“.

Bogen er fuld af ubarmhjertige Afsløringer af den bestemte Art Kvindeløge og alle disse snurrige og uberegnelige Kvindenykker, som denne Forfatterinde skildrer med dybere Medviden end nogen anden dansk Skribent.

„Fyens Venstreblad“.

Fru Michaëlis er vore Dages Kvinders Rædsel, hun gennemskuer og afslører deres inderste, forhutlede Følelsesliv og fremstiller det til Belæring baade for Mænd og Kvinder... Det som er det fængslende ved Fru Michaëlis' Forfatterskab, er hendes ualmindelig skarpe psykologiske Blik for det kvindelige Følelseslivs Virvar.

hph i „Skive Soc.-Dem“.

Denne Roman er underholdende Læsning, fuld af fine og skarpe lagttagelser og skrevet med Karin Michaëlis' ejendommelige Stilrytme, der gør hendes Bøger fulde af flimrende, dirrende Lys og Skygge. „Atter det skilte —“ vil være sikker paa sit store Publikum.

Marie K. i „Aalborg Stiftstid.“

Karin Michaëlis

Hjertets Drømme.

Fortællinger.

3 Kr. 75 Øre.

... de hæver sig alle op over den Dusin-Litteratur, som altfor mange flittige Skribentinder i de senere Aar bebyrder Bogmarkedet med. Ved sit Talent og sin Berejsthed og internationale Dannelse udskiller Fru Michaëlis Stangeland sig fra det jævne Niveau med denne Bog, i hvis Fortællinger hun paa forskellige Maader hævder, at Drømmene er den menneskelige Fantasi, der gaar paa Æventyr i den sorte Nat.

„Nationaltidende“.

Mange kan „skrive“, men faa er Kunstnere. Fru Michaëlis hører til de faa... de Evner, der gør hende til Kunstner, kan ingen tage fra hende. Træffende har hun kaldt sine nye Fortællinger „Hjertets Drømme“, det hun oplever, tager hun ind til sit Hjerte, og med det drømmer hun om det oplevede.

„Aalborg Amtstidende“.

En Mo's Øjne.

Skuespil i fire Akter.

2 Kr. 75 Øre.

Skuespillet skælver under en intim, menneskekærlig, sorgfuld, ærlig Inderlighed, som man føler kommer fra et Hjerte, og som finder de Ord, der naar til andres.

„København“.

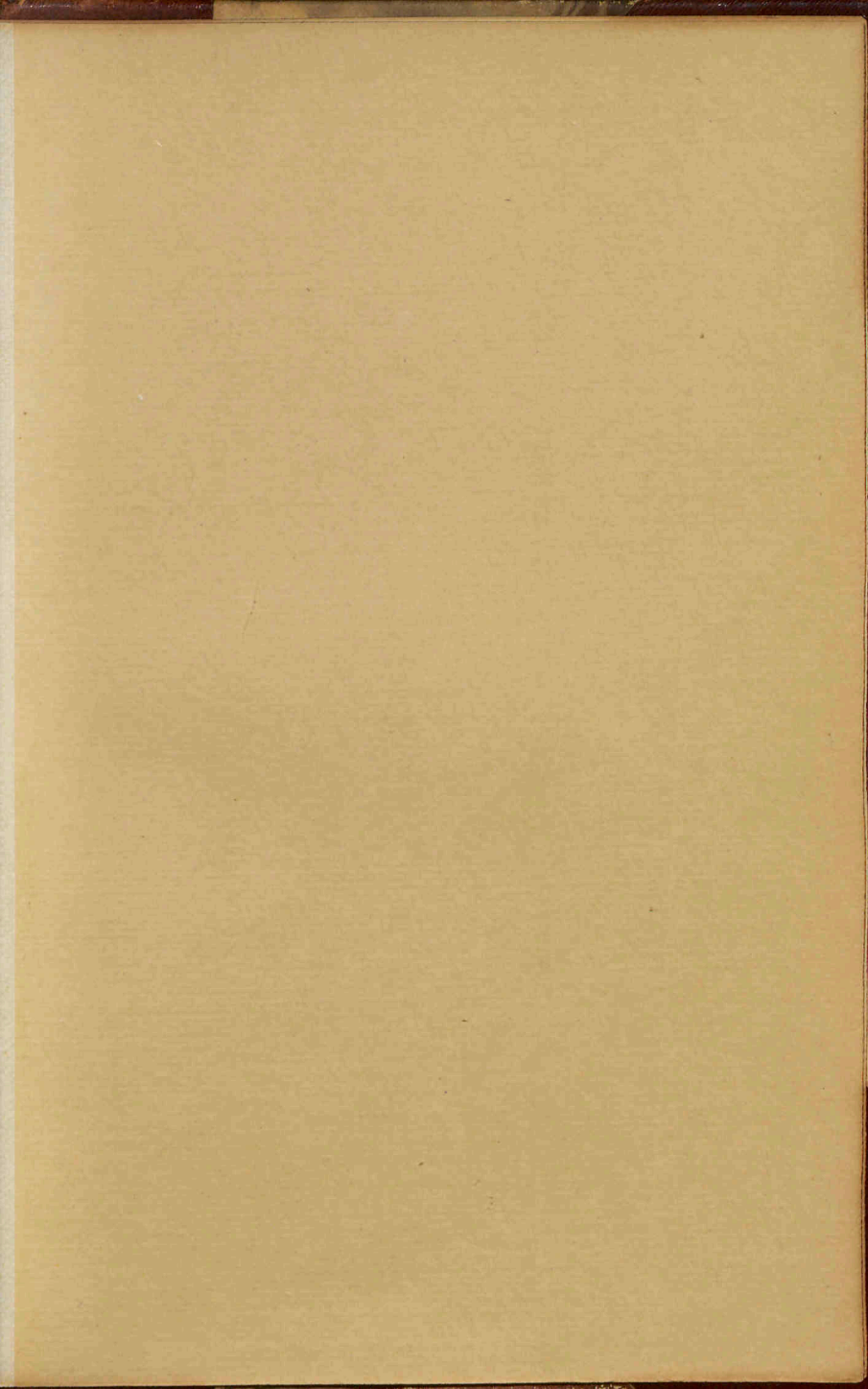
Fru Michaëlis' Skuespil er digterisk behandlet. Det er smukt. Og det indeholder en uomstødelig menneskelig Sandhed.

„Nationaltidende“.

Ogsaa Børnenes Følelser er nænsomt skildrede; men atter og atter vender man tilbage til „lille Mor“. Hendes dragende Øjne føles næsten, og Ordene falder som bløde Strøg af hendes Haand, og man føler Lyden af hendes lille, bløde Stemme.

Maatte nu Fru Michaëlis' dybe kvindelige Skaberevne sætte flere lige saa ypperlige litterære Frugter som „En Mors Øjne“.

„Svendborg Avis“.

GYLDENDALSKE
BOGHANDEL

GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KØBENHAVN

